

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI : 1271 HALK KİTAPLARI : 277

Yayın Yönetmeni Dr. Yüksel SALMAN

> Koordinasyon Yunus AKKAYA

Editör Yunus ÖZDAMAR

> **Tashih** Sedat MEMİŞ

Grafik & Tasarım Uğur ALTUNTOP

Eser İnceleme Komisyon Kararı: 04.05.2016/05

ISBN: 978-975-19-6599-8 2017-34-Y-0003-1271 Sertifika No: 12931

1. Baskı, ANKARA 2017

Baskı

İleri Haber Ajansı Tan. İlt. Mat. Yay. Tkn. Hiz. A.Ş. 0212 454 33 33

© T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı

İletişim

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA Tel: 0 312 295 72 93 - 94

Faks: 0 312 284 72 88 e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

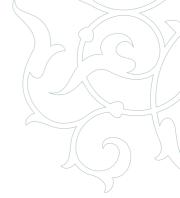
Dağıtım ve Satış

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü Tel: (0.312) 295 71 53 - 295 71 56 Faks: (0.312) 285 18 54 e-posta: dosim@diyanet.gov.tr

İçindekiler

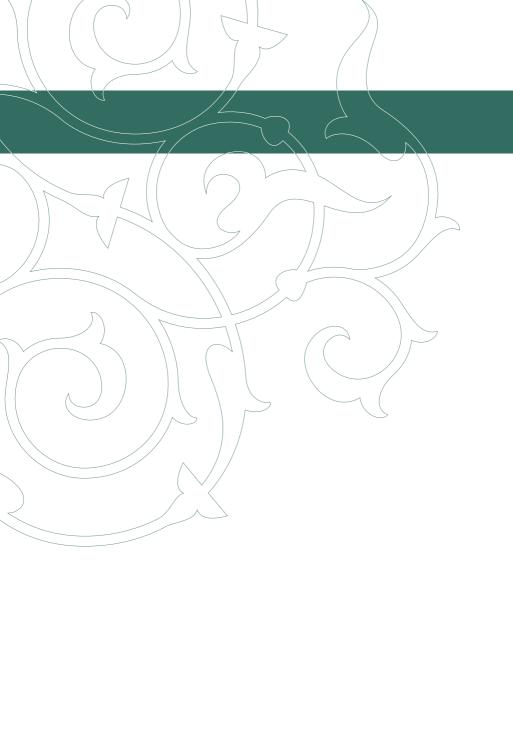
9	TAKDİM
11	KEŞKE BİR KÖYDE İMAM OLSAYDIM
17	"HOCA" OLMAK
21	KALPLERE HUDUT ÇİZİLEMEZ
25	ÖMÜR SAHNESİNİN BEŞ YILLIK AMASYA PERDESİNDEN
29	BİR AKŞAM OLUR BİZ DE GİDERİZ
33	FİLİSTİN: BİR YANDA HÜZÜN DİĞER YANDA ŞENLİK VAR
37	yeni dünyada rumî'nin İzleri
41	DUA GÜNÜ
43	YOKLUKLA GELİP VARLIK BULANLARIN BELDESİ MEKKE-MEDİNE
49	HUZURLU BİR EV DÜŞLEMESİ
55	GURBETTE RAMAZAN

İÇİNDEKİLER ***

59	DİN HİZMETİNDE NASİP KISMET YAKLAŞIMI
65	İSLAMİ HAYATIN DAMARI: İRŞAT
69	KARA TAHTADAN MİHRABA
75	BİR TAÇ DÜŞÜNÜN, GÜNEŞLER YANINDA SÖNÜK KALIR
79	YAŞAMA SEVİNCİ
83	OCAK BAŞINDA VAAZ
87	SİZLERİ UNUTMADIK
91	HAKKÂRÏ'DE DÖRT MEVSİM
97	YANI BAŞIMIZDAKİ RODOS VE BİRKAÇ ANEKDOT
101	HAYATIN İÇİNDE BİR İMAM
105 109	ARTIK SEN ÖĞÜT VER. SEN ANCAK BİR ÖĞÜT VERİCİSİN
100	CEZAEVİNDE BİR KOĞUŞ ZİYARETİ
113	ORADA PARÇALANMIŞ AİLELER GÖRDÜM
117	ne olur anlat bana
121	AYDOĞDU VE GÜNEŞ
125	KÜRSÜ VE AŞK PAZARI
129	İYİLİKLER DENİZE ATILMAYACAK
133	CENAZE NAKİL ARACINDA SEYAHAT
137	ENSAR ŞEHRİ KİLİS VE UBEYDE
141	YARALARA MERHEM OLMAK

İÇİNDEKİLER %

145	İKİNCİ YUVAM: KUR'AN KURSUM
149	CAMİYE TUĞLA KOYMAK
153	YETİME BABASI SORULMAZ

Peygamber mirası bir mesleğin mensubu olarak din görevlilerimiz, İslam dinini insanlara en güzel şekilde tebliğ etmeye talip olmuş kimselerdir. Onlar bu ulvi sorumluluğu omuzladıkları ilk günden itibaren "gönüllülük" şuuruyla hareket etmişlerdir. Bir kişiye bile olsa bu dini sevdirmek uğruna çeşitli fedakârlıklarda bulunmuş, karşılaştıkları zorluklara rağmen taviz vermeden görevlerini yerine getirmeye çalışmışlardır. Bu esnada kadını erkeği, genci yaşlısıyla toplumun her kesiminden insanla muhatap olmuşlardır. Bazen yetim bir çocuğun saçını okşamış, bazen bir engellinin elinden tutup ona umut ışığı olmuş, bazen bir yaşlının duasını almış, bazen bir hükümlünün samimi pişmanlığına şahit olmuş, bazen çaresiz bir insanın derdine derman olmuş, bazen de arayış içindeki bir kimsenin hidayetine vesile olmuşlardır. Kimi zaman sevindiren, kimi zaman hüzünlendiren, kimi zaman şaşırtan ve kimi zaman da düşündüren birçok olayla karşılaşmışlardır. Bu bağlamda birçok din görevlimizin kaleme alınmaya ve paylaşılmaya değer hatıraları bulunmaktadır.

Diyanet Aylık Dergi, "Din Görevlisinin Hatıra Defterinden" başlığı altında açtığı bir köşede 2008 yılından itibaren din görevlilerinin hatıralarını yayınlamaktadır. Öyle ki bu köşe, zamanla derginin ilgiyle takip edilen bölümlerinden biri haline gelmiştir.

X

Elinizdeki bu eser, Diyanet Aylık Dergi'de yayınlanan bahsi geçen yazılardan derlenerek hazırlanmıştır. Her biri hayatın içinden hikâye tadında olan bu hatıraların yayınlanmasıyla din görevlilerinin tecrübelerini gerek birbirleriyle gerekse de diğer okuyucularımızla paylaşmalarına katkı sağlamayı arzu ediyoruz. Bu vesileyle eserin başta din görevlilerimiz olmak üzere bütün okuyucularımıza fayda getirmesini diler, emeği geçenlere teşekkür ederiz.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

KEŞKE BİR KÖYDE İMAM OLSAYDIM

Mustafa AĞIRMAN*

"Her yiğidin gönlünde bir aslan yatar." diye bir atasözümüz vardır. Bu söz, her insanın ayn bir sevdiğinin, aşkının, arzusunun, talebinin ve elde etmek istediği bir şeyin var olduğunu ifade etmek için söylenmiştir. Herkesin kendine göre bir ülküsü, bir ideali, bir mefkûresi vardır. Herkesin kavuşmak istediği, elde etmek istediği, hedefe koyduğu şey ayrı ayrıdır.

Her insan, gönlündeki aslanı çevresine bakarak tayin eder; çevresinde var olanlardan, görüp işittiklerinden seçer; insan, görmediği ve duymadığı şeyi arzulamaz. Büyümekte olan ve okula devam eden çocuklara, etraflarındaki insanlar: "Büyüyünce ne olacaksın?" diye sorarlar. Çocuklar da kendilerine göre cevap verirler. Küçüklüğümde bana da aynı soru sorulduğu zaman "İmam olacağım." diye cevap verirdim. Çünkü babam imamdı ve babam kendi mesleğini çok seviyordu. Babamın kendi mesleğini severek yapması ve bundan zevk alması, beni de imamlık mesleğine doğru meylettirdi. Küçükken benim gönlümde imamlık yatardı. O yıllarda devamlı babamla camiye gider, ezan okur, müezzinlik yapar ve cemaatle sohbet ederdim. Cemaat de beni çok severdi. Cuma günleri sabah namazından sonra babamla birlikte camiyi süpürürdük. Elekt-

^{*} Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

rikli süpürgenin olmadığı o yıllarda camiyi el süpürgesi ile süpürür, etrafı siler ve bundan manevi bir zevk alırdık. Kafama koymuştum; büyüyünce ben de imam olacaktım.

İlkokuldan sonra gittiğim İmam-Hatip Okulunda fikrim değişti. Meslek dersleri öğretmenlerimizi tanıdıktan sonra, öğretmen olmaya karar verdim. Artık gönlümde, İmam Hatip Okulu Meslek Dersleri Öğretmenliği yatmaya başladı. Öğretmenlerimizin kendilerini bizim için feda etmeleri, beni bu karara sevk etti. Gerçekten öğretmenlerimiz, bizim için çalışıyor, dersleri öğrenmemiz ve başarılı olmamız için gayret gösteriyor ve bu uğurda çırpınıyorlardı. Kaldığımız yurtta nöbet tutan öğretmenlerimiz, akşam ve yatsı namazlarını bizimle birlikte kılar, yatsıdan sonra bize nasihat eder, derslerimizde yardımcı olur ve yol gösterirlerdi. Bizi, sabah namazına kaldırır; namazdan sonra Kur'an-ı Kerim okur ve güzel dualar ederlerdi. Bu hocalarımız, bizim gönlümüzü fethetmişlerdi.

İmam-Hatip Okulundan sonra gittiğim İstanbul Yüksek İslam Enstitüsündeki hocalarım, gönlümdeki bütün aslanları kovup oraya kendilerini yerleştirdiler. Artık gönlümde, yüksek tahsil hocalığı yatmaya başladı. Akademisyen olmalıydım; her şeyi kaynağından çıkararak öğrenmeli ve öğretmeliydim. İslam'ın engin olan ilim deryasında yüzmeliydim. Gece-gündüz tefsir, hadis, fıkıh, kelam, tasavvuf, İslam tarihi ve diğer İslamî ilimleri okumalıydım. Ömrümü Kur'an'a, Hadis'e ve İslam ilimlerine vakfetmeliydim. İmam, öğretmen, müftü bulunurdu ama gerçek İslam âlimi zor yetişirdi. Biz de zora talip olmalı ve bunu başarmalıydık. Gönlümüzdeki aslan, ilim adamı olmaktı.

Az da olsa imamlık yaptım. Ben köylülerden memnundum, onlar da benden memnun kalmışlardı. Kısa zamanda birbirimize alışmış ve ısınmıştık. Ben, sabah ezanını okurken onlar tarlaya gidecek şekilde camiye gelirler, camiden çıktıktan sonra da cami bahçesinde bıraktıkları kürek, çapa ve buna

de

benzer aletlerini alır, tarlalarına giderlerdi. Ben de, her gün birisine yardım ederdim. Camiye çok güzel bakar, içini ve dışını tertemiz tutardım. Vazifemi aksatmazdım. Akşamları ve cuma günleri sohbet yapardım. Köyün çocuklarını okuturdum. Hanımlara ayrı bir gün ayırmıştım; o gün onlara sohbet eder, sorularına cevap verirdim. Benden önceki imama saygı duyar, elini öperdim. Camiye geldiğinde onu mihraba geçirirdim.

İmam-Hatip Liselerinde öğretmenlik de yaptım. Kendimi öğrencilerime vakfettiğim kanaatindeyim. Gece-gündüz onlarla birlikteydim. Hangi köylü olduklarını bilir, babalarını, annelerini, kardeşlerini tanırdım. Her birisinin ailesinden bir fert gibiydim. Bir mum gibi kendimi tüketir, onları aydınlatırdım. Çünkü biz, hocalarımızdan böyle görmüştük. Yorulmak, uykusuzluk, açlık, korku nedir, bilmezdik. Ne güzel günlerdi o günler! Yirmi beş seneden beri de üniversitede bulunuyorum. Akademik bir zeminde ilmî faaliyetlerin içerisindeyim. Köy imamlığından aldığım lezzeti, fakülte hocalığında bulamıyorum. Köy camiindeki cemaatin ihlas, samimiyet, bağlılık, fedakârlık, kanaatkârlık ve takvasını İlahiyat Fakültesi hocasında göremiyorum. Köyde yediğim yavan ekmeğin lezzeti şehir yemeklerinde yok. Hem dünyamı, hem ahiretimi kazanabilmek için keşke bir köyde imam olsaydım.

Ben, bir köyde imam olsaydım her şeyden önce o köyü ve köylüyü severdim; her türlü olumsuz şarta rağmen severdim. Severdim ki, kendilerine hizmet verebileyim. Sevmediğim yere ve sevmediğim insanlara nasıl hizmet edeceğim, değil mi? Unutmayalım ki, her başarının temelinde sevgi vardır. Hele, Allah için olan sevginin açamayacağı kapı yoktur. Köyün yerini, havasını, suyunu, imkânlarını ve imkânsızlıklarını, şehre olan yakınlığını ve uzaklığını, halkının yoksulluğunu ve zenginliğini, halkın bana olan ilgisini ve ilgisizliğini severdim. Her şeyde bir hayır arar, "Olanda hayır vardır." derdim. Kaderime rıza gösterirdim. Köyün, şehirden daha iyi olduğuna inandı-

rırdım kendimi. "Benim yerim, yurdum, mekânım burasıdır." der, işe koyulurdum.

Her şeyden önce caminin fizikî durumunu gözden geçirir, yapılması gerekenleri yapardım. "Ey cemaat! Para verin şu işleri yaptırayım." demezdim. Cemaatten para istemezdim. Yapılması gerekenleri yapmaya başlardım; köylüler de gelir, yardım ederlerdi. "Ben, bu köyde kalıcıyım; siz, şehirlere gitseniz de ben burada kalacağım." derdim. Buna köylüyü inandırırdım. Emekli oluncaya kadar o köyde kalacakmışım gibi girişirdim işe. Emekli oluncaya kadar hatta ölünceye kadar da kalırdım o köyde.

Cami çok eski ise, tamir edilmesi mümkün değilse yıkar, yerine yenisini yapardım. Yaparken de Hz. Peygamber'in cami planını uygulardım. Geniş bir arazi üzerine yapardım camiyi. Etrafında güzel bir bahçesinin olması için çalışırdım. Bahçenin bir kenarına imam evi; diğer kenarına da Kur'an kursu, sohbet evi, misafirhane, çay ocağı gibi şeyler yapardım. Bu binaları en güzel malzemeden, en güzel kalitede yaptırırdım. Osmanlı metodunu uygular, yaptığımı bir kere yapardım. "Biraz hayal pilavı yiyorsun, bütün bunları nasıl yaptıracaksın, parayı nerden bulacaksın?" diye söylenen ve soru soran arkadaşlara "Bu dünyada yapımına başlanmış da yarım kalmış bir cami var mı?" diye bana sordukları soruya, ben de soru ile cevap verirdim. Evet, dünyanın hiçbir tarafında yarım kalmış, yapılamamış, bitirilememiş bir cami, bir hayırlı hizmet gösteremezsiniz. Yeter ki siz, ihlas ve samimiyetle işe başlayın; gerisi gelir. Bizim insanımız, başlanılmış hiçbir hayırlı hizmeti yarım bırakmaz.

Cami inşaatını bitirdikten sonra diğer hizmetlerimi başlatırdım. Görevimi hiç aksatmaz, günde beş vakit ezanlarımı okur, namazlarımı kıldırırdım. Cemaatin kalabalık olduğu vakitler çok kısa sohbetler yapardım. Cuma vaazlarımı ve hutbelerimi büyük bir itina ile hazırlardım. Sabah namazlarına gitmeyi hiç aksatmaz, mihrabiyeden sonra dua ve tesbihat ya-

de

pardım. Köyün bütün çocuklarını okuturdum. Kur'an kursu ve sohbet evinin arı kovanı gibi kaynamasına çalışırdım. Hanımlar için sohbet saatleri tahsis eder, onları dinî konularda bilgilendirirdim. Köylünün hepsine Kur'an okumasını öğretmek için elimden geleni yapardım.

İmamlar, Hz. Peygamber Efendimiz'in bugünkü temsilcileridir. Hz. Peygamberin Medine'deki mescidinin bitişiğinde Suffa denilen yerde öğrencilerin kaldığını ve bu öğrencilerle Hz. Peygamberin bizzat ilgilendiğini hepimiz biliyoruz. Demek ki imamlık, sadece namaz kıldırmaktan ibaret değildir. Cemaatin çocukları ile ilgilenmek de imamın görevidir.

Köyümüzün muhtarı, öğretmeni ve varsa diğer görevliler ile çok iyi geçinirdim. Onları sık sık evime veya caminin yanındaki odama davet eder, kendilerine ikramlarda bulunurdum. Şayet davet ederlerse ben de onların davetlerine icabet ederdim. Köye gelen misafirleri, caminin bahçesindeki misafirhanede ağırlar, kendileri ile çok yakından ilgilenirdim.

Köyümüzden olup dışarıda okuyan, lise ve üniversitelerde tahsil gören öğrencilerin her biri ile yakından ilgilenir, onlara yurt ve burs bulmaya çalışırdım. Köye geldikleri zaman onlarla özel dersler yapardım. Ülkeye ve kendilerine daha çok faydalı olabilmelerini sağlamak için devamlı kitap okumalarını tavsiye ederdim. Cemaatimden kitap okuyabileceklerle de dersler yapar, onlarla özel olarak ilgilenirdim.

Köye yakın bir yerde bahçe alırdım. Kendi meyve ve sebzemi orada yetiştirir, tabii meyve ve sebze yerdim. Bunun yanında arıcılık yapardım. Sütünden, yumurtasından istifade edeceğim hayvan bakardım. Bilindiği gibi, Hz. Peygamber Efendimiz de kendi keçilerinin sütünü içerdi.

Bütün bunları başarabilmek için gece-gündüz çalışmam gerekiyor, değil mi? Ben de gece-gündüz çalışırım. "Çalışan kul mahrum kalmaz." demiyor muyuz? Rabbim de: "İnsana ancak çalıştığının karşılığı vardır." buyurmuyor mu?

Ben böyle bir köy imamı olduktan sonra, siz bana dünyanın en üstün makamlarını verseniz, imamlığımı bırakıp o makamlara gitmem. Çünkü bana göre imamlık bütün makamlardan daha üstündür. Bunun böyle olduğunu hepimiz biliyoruz da, bir de içten ve gönülden inanabilsek.

Evet, üniversitede hoca olacağıma keşke herhangi bir köyde böyle bir imam olsaydım.

Her insanın hayatında önemli dönüm noktaları vardır. O anlar insanları aydınlık veya karanlık ummanlara götürebilir. İşte o anda düşünmek, istişare etmek ve karar vermek çok büyük önem taşır.

2001 yılında ilahiyat fakültesinden mezun olmuştum. Memurluk sınavıyla memleketim olan Trabzon'un Köprübaşı ilçesinin Düzmahalle Camii'ne imam-hatip olarak tayinim çıktı. Kendi kendime şöyle düşünmüştüm: Acaba memleketime gidip imam-hatiplik görevine mi başlasam, yoksa İstanbul'da kalıp öğretmen mi olsam. Çünkü İstanbul'da kalmak bana daha cazip geliyordu. Büyüklerimle yaptığım istişarede derhal memleketime gidip yeni göreve başlamam gerektiği sonucu ortaya çıktı. Bunun üzerine bavulumu topladım ve İstanbul'dan da ayrılacak olmamın üzüntüsü içerisinde yola çıktım. Müftülükteki gerekli işlemlerin ardından görev yerime ulaştım.

Görev yerim olan köye gittim gitmesine de, orada hiç ummadığım bir tabloyla karşılaştım: Lojman olarak kullanacağım yer doluydu. Çünkü o yaz köyün elektrik hatlarını yenilemeye gelen yaklaşık yirmi işçi, benim kalmam gereken eve yerleştirilmişlerdi. Bu nasıl olur düşüncesiyle hemen muhtara koştum ye kendisine:

^{*} Dr. İlçe Müftüsü, Taşlıçay / AĞRI

do

"Muhtarım! Neden benim kalacağım lojmana, benim buraya geleceğimi bile bile başkasını oturttunuz?" dedim. Muhtar yaptığı yanlışlığı biliyordu bilmesine de, başka çaresi de yoktu. Bundan dolayı bir eziklik de yaşıyordu. Başını eğdi ve çaresiz bir edayla şöyle mukabelede bulundu:

"Hocam! Ne desen haklısın. Fakat benim de başka çarem yoktu. Köyün muhtarı olarak bir çözüm bulmam gerekirdi. Siz de burada olmayınca lojmanı kendilerine verdim. Sen de bekârsın. Lojmanın bir odasını sana ayıralım. O odada kalırsın. Diğer odaları da işçiler kullansın. Böylece beraber kalırsınız ve büyük bir sıkıntıdan kurtulmuş oluruz. Fakat kabul etmez, illa çıkmalarını istersen biz onları oradan çıkartırız. Fakat hem onlar hem biz zor durumda kalmış oluruz." Bu cevap üzerine aslında kızgınlığım daha da artmıştı. İlk önce şöyle cevap vermeyi düşündüm:

"Muhtarım! Bu yirmi işçinin senin evinin bir bölümünde kalmalarını nasıl karşılarsın? Bunları koskoca köyde koyacak başka bir mekân bulamadın mı? Bir çözüm bulamazsan derhal istifa eder ve çeker giderim." Fakat diğer taraftan şöyle düşündüm:

"Ben, artık bir 'Hoca'yım. Yani Hz. Peygamber'in mihrabına, ilmine mirasçı olmuş kimseyim. Yapacağım her hareket, konuşacağım her söz şahsımdan daha fazla 'Hocalık' karakterini etkileyecektir. Ben böyle yaparsam muhtar benim hakkımda ve benim temsil ettiğim 'Hoca' hakkında ne düşünür? Acaba muhtar, cami ve cemaatten uzaklaşır mı? Özellikle de işçiler, kendilerini apar topar kaldıkları yerden çıkartan kişi ve bu kişinin temsil ettiği 'Hoca' hakkında ne düşünürler? Bu davranışım, kendilerini hocadan, camiden ve cemaatten uzaklaştırır ve hatta nefret ettirir mi?" Aslında bütün bu soruların cevabı belliydi ve olumsuz bir durum arz ediyordu.

Muhtar bana bakıyor ve bir cevap bekliyordu. Bir karar vermeliydim. Nihayetinde o kararı, zor da olsa bulmuştum.

İlk önce kendi kendime: "tevekkeltü 'alellah" yani "Allah'a tevekkül ettim" dedim ve sonra cevabımı verdim:

"Tamam, kabul ediyorum. Lojmanın bir odasını hazırlayalım. İşçilerle beraber kalayım. İnşallah bunda da bir hayır vardır." Bu cevap üzerine muhtar teşekkür etti ve doğruca lojmanın yolunu tuttuk.

İstanbul'daki rahat ortamdan sonra, içinde yirmi kişinin bulunduğu, tuvalet ve banyonun çok uygunsuz olduğu, suların ikide bir kesildiği bir ortama yerleşmiştim. Öncelikle aynı evi paylaştığım işçilerle tanıştım ve şöyle bir neticeyle karşılaştım: İşçilerin hiçbiri namaz kılmıyordu, dinî hassasiyetleri yoktu ve namaz kılmamak için birçok gerekçeleri vardı. Durum ciddiydi, fakat onları dışlamadım, azarlamadım ve ağır bir eleştiride bulunmadım. İmkân bulduğum sürece onlarla sohbet etmeye çalıştım. Zihinlerindeki soruları cevapladım. Cami, cemaat ve namazdan uzak kalmanın hiçbir mazeretinin olmadığını kendilerine anlattım. Aramızdaki samimiyet oldukça iyi bir seviyeye ulaşmıştı.

Bir yatsı namazında bu işçilerden üçü, camiye cemaate geldi. Hatta içlerinden birisi de müezzinlik yapabiliyordu. Bu duruma çok sevindim. Fakat normal bir durum gibi bu sevincimi belli etmemeye çalıştım. Bir süre sonra artık işçilerin tümü neredeyse cemaate iştirak ediyordu. Onlarla çeşitli konularda sohbet ediyorduk. Ben onlardan memnundum, onlar da benden... Hatta bazen ekmek temin edememem sebebiyle bana ekmek veriyor, birçok defalar pişirdikleri yemekten ikram ediyorlardı. Daha doğrusu çaresiz kaldığım anlarda imdadıma yetişiyorlardı. Üç ay sonra işçiler işlerini bitirdiler, helalleşip vedalaştık ve köyden ayrıldılar.

Başta aynı evi paylaşmak istemediğim bu işçilerin gitmesine de doğrusu üzüldüm. Artık evde tek başıma kalmıştım. Başımı iki elimin arasına alıp şöyle düşündüm: "Bu yirmi kişiden on beşinin namaz kılmasına vesile oldum. Camiye cemaate

alışmalarını sağladım. Şayet onları evden çıkartsaydım, büyük bir ihtimalle "Hoca"dan nefret edecekler, cami ve cemaatten daha fazla uzaklaşacaklardı."

Bu olaydan sonra köyde yaklaşık iki sene görev yaptım. Daha sonra Akçaabat Darıca Eğitim Merkezinde İhtisas kursuna başladım. Bu olayın üzerinden yaklaşık üç sene geçmişti. Bir gün Akçaabat'ta bir camide namazımı kıldım, dışarı çıkarken, camiden çıkan birisinin beni beklediğini fark ettim. Yanına gittim. Bir yerden gözüm ısırmıştı fakat doğrusu çıkaramamıştım. "Hocam! Tanıyamadınız herhalde." dedi. "Ben senin vesilenle namaza başlayan ve o günden sonra bir daha ara vermeyen, Düzmahalle'de lojmanında kaldığımız elektrik işçilerindenim." diye sözünü devam ettirdi. Kucaklaştık ve caminin önündeki çay ocağına geçtik.

Kalkmadan önce şu unutamadığım sözleri söyledi: "Hocam! Biz hâlâ senden bahsederiz. Sana dua ederiz. Bizimle üç ay lojmanını paylaştın ve hiçbir kötü sözünü duymadık. 'Gerçek Müslümanlık böyle olmalıdır.' diye düşünüyor ve biz de elimizden geldiğince Müslümanlığın gereğini yerine getirmeye çalışıyoruz."

Daha sonra ayrıldık. Darıca'ya doğru yürürken şöyle düşünüyordum: "Hoca olmak! Demek böyle bir fedakârlıkta bulunmayı ve sorumluluğu yüklüyor bizlere. Bir davranışı sergilerken, bir sözü söylerken, o söz veya davranışın 'Hoca' karakterine zarar verip vermeyeceğini düşünmek... Kişinin kendi şahsını düşünerek değil, 'Hoca' karakterini düşünerek hareket etmek. Sözle değil, davranışlarla insanlara vaaz etmek. Gerektiği zaman da çetin fedakârlıklarda bulunabilmek..."

Ülfet GÖRGÜLÜ*

Tam sınırdan kaçarken vurulmak nedir bilir misin?

Nöbetçiler ha gördü, ha görecek

Parmakların dikenli tellere değdi değecek...

Ama... Bir adım daha atamazsın.

Uzanıp tutamazsın;

Göz pınarlarında donup kalır hayallerin

Planların, kaçışın, kurtuluşun

Ve deler sevgi dolu yüreğini,

Sevgi nedir bilmeyen bir kurşun..

Öğrencilik yıllarımda ezberlediğim bir çeviri şiirin ilk mısralarını mırıldanarak geçiyorum Batı Trakya'ya, İpsala sınır kapısından. Bir hudut çizilmiş görülmeyen. Meriç nehrinin bir yakası Türkiye, diğer yakası Yunanistan.

Mübadele yılları canlanıyor gözümde. Rahmetli dedem, anneannem ve diğerleri Selanik'in köylerinden kalkıp, yola düştüklerinde, bir daha dönmemek üzere ayrıldıkları topraklara, köylerine son bir kez nasıl baktılar acaba, diye düşünüyorum, gözlerim doluyor. Artık o günler çok gerilerde kalmış, nice zorluklar aşılarak gelinmiş bugünlere. Yine de bir kez

^{*} Doç. Dr. DİB Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

do

dokunduğunuz yüreklerden bin ah işitiyor, "Rabbim kimseyi dünyada da ahirette de azınlık eylemesin" dualarına şahit oluyorsunuz.

"Azınlık" olmak neye göre? Hangi sayıya vuruyor, hangi ölçüte göre değerlendiriyoruz bunu? Üstelik Yüce Rabbimiz buyurmuyor mu: "Nice az sayıdaki, çok sayıdakini Allah'ın izniyle yenmiştir." (Bakara, 2/249.) diye?

Batı Trakya'daki soydaşlarımızın mevcut nüfus içinde sayıca oranı az olabilir ama, Ramazan ayı süresince tanık olduk ki; imanı çok, özverisi çok, anavatana bağlılığı, muhabbeti çok! Tatlı dili, güler yüzü çok! Cömertliği, ikramı çok.

Batı Trakya'lı; İskeçe, Gümülcine, Dedeağaç'lı kardeşlerimiz! Siz azınlık değilsiniz bizim nezdimizde. Her biriniz bir âleme bedel, Yüce Rabbimizin meth u sena ettiği kullarısınız. İnsan, kâinatın gözbebeği, yaratılmışların en şereflisi ve faziletlisidir. Mevlanın en değerli, kıymetli varlığıdır. İnsan, anavatanından, akraba ve dostlarından uzakta olsa da, Allah kuluna şah damarından da yakındır. (Kâf, 50/16.) Siz azınlık değilsiniz! Her biriniz bir kocaman özlemsiniz yüreğimizde, bir bitmeyen şarkı dillerimizde ve tükenmeyen bir sevgi gönüllerimizde.. Siz "biz"siniz, biz "siz"iz. Bakın hepimiz ne çoğuz! Rasulüllah Efendimizin (s.a.s.) buyurdukları gibi; müminler olarak hepimiz bir vücudun organları gibiyiz. (Buhârī, Edeb, 27; Müslim, Birr, 66.) Birimizin parmağına batan diken, hepimizin canını yakar, yakmalıdır. Kalplerimiz bu hissiyatla çarpmalıdır.

Hani bir büyüğümüzün hatırasında anlattığı bir ev vardı ya..

"Tıp fakültesini yeni bitirmiş, pratisyen hekim olarak ilk görev yaptığı yere, Konya'ya bağlı bir beldenin sağlık ocağına gitmişti. Gençti, bekârdı. Küçük bir beldeydi gittiği yer. İlk gece bir eve misafir olmuştu. Tren istasyonunun hemen yanında bir evdi bu.

Akşam yemeğinden sonra çaylar gelmiş, sohbetler edilmişti. Üzerinde yol yorgunluğu, geldiği yeni yerin yabancılığı vardı. Saatler ilerliyor, ağır bir uyku onu içine çekiyordu. Ev sahibine bir şey de diyemiyordu. Bir müddet daha geçti; yine bir hareket yoktu. Evin büyüğü olan Hacı anneye sıkılarak: "Anneciğim, sizin buralarda kaçta yatılıyor?" diye sordu. Hacı anne: "Evladım az sonra gelecek olan treni bekliyoruz" dedi. Merak edip, tekrar sordu: "Trenden sizin bir yakınınız mı inecek?" "Hayır evladım" dedi Hacı anne; "Beklediğimiz trende bir tanıdığımız yok. Ancak burası uzak bir yer. Trenden buraların yabancısı birileri inebilir. Bu saatte, yakınlarda, ışığı yanan bir ev bulmazsa, sokakta kalır. Buraların yabancısı biri geldiğinde, "ışığı yanan bir ev" bulsun diye bekliyoruz." (Prof. Dr. Saffet Solak'ın Anısı Kaynak: İnternet)

Gidip gördük, yaşayıp şahit olduk ki; Anadolu'muzda olduğu gibi, "azınlığın" yaşadığı Batı Trakya'da da "ışığı yanan evler" çok. Gönüllerdeki anavatana, bizlere duyulan muhabbetin ışıkları hiç sönmemiş, bilakis şavkı artmış yıllar geçtikçe.

"Size Türkiye'mizden selamlar getirdik" dediğimizde, bir selamın ne kadar kıymetli bir hediye olduğunu yaşadık oralarda, "Ve aleyküm selam, bizi unutmamış, buralara gelmişsiniz kızanım. Bizden de selam götürün Türkiye'mize" karşılığı verilirken yaşlı gözlerle. Şimdi bu satırlardan ulaştırıyorum, kutsal bir emaneti taşırcasına getirdiğimiz oradaki kardeşlerimizin, soydaşlarımızın selam ve muhabbetlerini sizlere. "Bizim yüzümüz, yönümüz anavatanımıza dönük, öyle yaşıyoruz buralarda. Siz de unutmayın bizi dualarınızda." mesajlarıyla birlikte...

Balkan köylerinin pınarlarından serinledik, ulu çınarların altında gölgelendik, Batı Trakya'da. "Halka hizmetin Hakk'a hizmet" olduğunun şuuruyla yaşamış ecdadın izlerini gördük, eserlerini dolaştık. Camilerle, köprülerle, imarethanelerle bırakılan o şerefli mirasa sahip çıkamamış olmanın acısını yaşadık.. Fatihalar okuduk isimleri silinmiş mezar taşlarının ba-

şında. Minaresi yıkılmış, kitabesi sökülmüş, mihrabına piyano konulup, konser salonuna çevrilmiş camilerle tanıştık, hâl diliyle konuştuk. Dışı harap, içi harap, şerefelerini leyleklerin yuvalarıyla şenlendirdiği, cemaatsiz kalmış camilerimizle...

Batı Trakya! Bir sancı oldun sen bağrımızın sol köşesinde. Batı Trakyalı'm! Selam olsun hepinize. Topraklara çekilen hudut, çekilemez asla yüreklerimize.

ÖMÜR SAHNESININ BEŞ YILLIK AMASYA PERDESINDEN

Sedide AKBULUT*

 $\begin{tabular}{l} Bir gelen ağlar şehrimize hoca hanım bir de giden" demişti Kadriye abla, memleketten ayrılmanın hüznünü dağıtmak için. Anneden babadan, kardeşten, eşten ayrılarak gelmiştik bu küçük Anadolu şehrine. \\ \end{tabular}$

...Ve serüven başlar...

Bir Kur'an kursunun yemekhanesinde başladı ilk sohbetimiz. Sıcakkanlı insanların sevgi dolu gözleriyle her çarşamba birbirimizi beklemeye başladık. Yine böyle bir çarşambadan sonra sürekli gözgöze geldiğimiz genç, sohbetin bitiminde küçük bir paket uzattı ve utangaç bir sesle, "hocam eve gidince açın" dedi. Bu utangaçlığın içinde sevgi, sıcaklık, samimiyet ve özlem kendisini hissettirmişti. Teşekkür ederek ayrıldım. Yoğun geçen bir günün sonunda kendimi koltuğa bırakacağım an hediye paketi aklıma geldi. Evdekiler uyumuştu, sessizce kalkıp paketi açtım. Oyalı bir yazma ve küçük bir not: "Hocam ben yıllarca bir abla, kardeş özlemi çektim, bir evin tek kızı olarak büyüdüm. Sizi dinlerken her gelişimde bu benim ablam olmalı demeye başladım. Utanıyorum ama istiyorum, hocam beni kardeşliğe kabul eder misiniz?"

Anneden, babadan, kardeşten uzak diye hüzünlendiğim bu şehirde işte bir kardeşim olmuştu. Hz. Peygamber'in en-

^{*} DİB Aile ve Dini Rehberlik Daire Baskanı

do

sar-muhacirle örneklendirdiği kardeşlik bu demekti işte. Aşını paylaşmak, varını yoğunu paylaşmak, iyisinde, kötüsünde birlikte olmak. Kısaca paylaşmak ama özlemi paylaşmak, sevinci paylaşmak, hüznü paylaşmak, daralan ruhunu paylaşarak genişletmek...

Ertesi çarşamba güzel bir tablo alarak içine iliştirdiğim, "kardeşiz" notuyla sohbet sonrası evlerine ziyarete gittim. Neredeyse bütün mahalle oradaydı. Heyecanlıydılar hoca hanım evlerindeydi. Gerçekten bu Anadolu şehrinde ilme ve ilim sahibine o kadar değer veriliyordu ki, bu ziyareti kendileri şeref kabul ediyorlardı. Oysa asıl sevinen ben olmuştum. Kezban kardeşim, arkadaşları da arkadaşım olmuştu. Bu kardeşlik; görmesem de, duymasam da dualarımız arasında bizimle yaşayacak bir kardeşlikti...

Artık dersler Fatih Camii'nin alt salonunda yapılıyordu. Rahlenin sağ ve solunda oturanlar belliydi. Kimse onların yerine oturmazdı. Rahmetli Fatma Teyze sağımda oturmalıydı ve oturacağım minderin sorumlusu da oydu. Her seferinde mindere oturmak istemesem de o oturmam için ısrar eder, kırmamak için dediğini yapardım. Ama bu minder Fatma Teyze'ye göre özeldi. Seksen yaşına yaklaşmış bir bedenin iman ve hizmetle yaşanmış dinçliğiyle, o minder her seferinde evden getirilir eve götürülürdü kimse oturmasın diye.

Yalnız yaşadığı evinde hizmete muhtaç iken hizmet etmeye adanmış bir ömrün titrek halleriyle evinde oturalım, lokum ve bisküvilerinden yiyelim diye ağlar sesle davet alırdık. İcabet ettiğimizde de bayrama çıkmış çocuk gibi sevinir dualar ederdi

Bir çarşamba camiye gelmedi. Arkadaşlarıyla birlikte cami çıkışı ziyaretine gittik. Çok hastaydı bizi görünce "minderi getiremedim" diye ağladı. Hastalığına değil buna ağlıyormuş meğer. Helalleştik, ayrıldık. Bir müddet sonra Fatma Teyze de

do

aramızdan ayrılmıştı. Minderi ben taşır olmuştum arabamla, Fatma Teyze'yi taşır gibi.

.

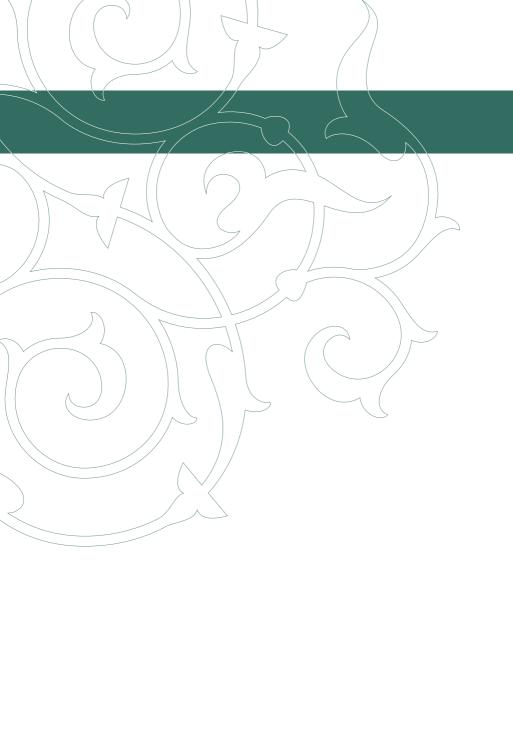
Bugün farklı bir heyecan var grubumuzda. Bir yıldır derse gittiğim Amasya E tipi kapalı cezaevine Adalet Bakanlığı'ndan onaylı bir gönüllü grubu oluşturmuştuk. Doktor, avukat, psikolog, başhekim ve başhekim yardımcılarının eşlerinden oluşan bir gönüllüler grubu.

Cezaevi kavramının bizde oluşturduğu ürkütücü ve bir o kadar da esrarengiz havasının heyecanı sarmıştı grubu. Hazırladığımız hediyelerle (çamaşır, terlik, diş fırçası, çorap, çocukları için giyecek, mama, çocuk bezleri...) kadın mahkûmlarımızla buluştuk.

Hani hep şikâyet ederiz ya "zaman su gibi akıp geçiyor, ne çabuk gün akşam oldu?" diye. Heyhat! Burada zaman durmuş, saatler ilerlemiyor, kime sorsanız aynı şikâyet, "burada zaman kum üzerinde yazı gibi, yazdım sanıp silinir." Şengül hanımın tahliyesine bir buçuk yıl kalmıştı. "Ne güzel az kalmış dedik."

"Az mı? Beş yüz elli gün eder hocam. Burada günler yirmi dört saatten fazla çeker" cevabını alınca, gün kavramının bizden çok farklı olduğunu anladık.

Medrese-i Yusufiyye dediğimiz bu mekândan onlar bizden, biz de onlardan çok şeyler öğrenerek sabır ve kolaylık dualarımızla ayrıldık...

BİR AKŞAM OLUR BİZ DE GİDERİZ...

Bünyamin ALBAYRAK*

İnsan sosyal bir varlıktır. Yaşadıklarını başkalarına anlatmayı, sevinç veya hüzünlerini ötekilerle paylaşmayı sever. Bazı olaylar vardır yaşanır ve unutulur. Birtakım olaylar ise unutulmaz hatta yıllarca yâd edilerek sıcaklığını korur. Bu olaylar bazen satırları, bazen de sadırları mesken tutarlar. Böylece "hatıra" adını alırlar.

Bolu Eğitim Merkezi unutulmaz sıcak hatıraların yaşandığı bir mekândır. Başkanlığımızın olurları doğrultusunda yurt dışından gelen misafir öğrencilerimiz burada eğitim-öğretim görmektedirler. Burada her doğan gün mutlu bir hatıranın oluşması için iyi bir ortam hazırlar. Ata yurdunun bu sıcak insanları, ilim ve irfan elde etmenin gayreti içindedirler. Bir tohum gibi yeşeriverirler gözlerimizin önünde.

Kırgızistanlı bir öğrencimiz Bolu'muzdan ülkesine döndüğünde, ateist olan öğretmeni koşup gelir. Merak eder; acaba yıllardır uğraştığı emekleri boşa mı gitmiştir? Öğrencimiz başarılı olduğu için takip edilmeye değerdir. Peş peşe sorular sormaya başlar. Aldığı cevap iyice moralini bozar ve şöyle der:

-Eyvahlar olsun! Ben sana ateist olasın diye on sekiz yıl emek verdim. Sen ise Müslüman olmuşsun, benim öğrettiklerimi bir yılda unutuvermişsin.

^{*} DİB Yaygın Din Hizmetleri Daire Başkanı

K

Öğrencimiz şöyle cevap verir:

-Vallahi öğretmenim, ben senin öğrettiklerini değil bir yılda, Bolu'da bir haftada unutuverdim. Hayatımı yeniden düzenledim.

Daha önceleri ana-baba hakkının ne olduğunu bilmeyen, büyüklerine hürmet ve küçüklerine şefkati eksik olan bir Kırgız öğrencimiz ise şöyle diyor:

-Hocam, Kırgızistan'a döndüğümde, ailem beni şaşkınlıkla izliyordu. Oturmam, kalkmam, konuşmam, anne-babama karşı davranışlarım onları çok şaşırtmıştı. Birkaç hafta sonra babam şöyle dedi:

-Evlâdım, senin Türkiye'deki öğretmenlerin nasıl insanlar? Bunlar dünyanın en büyük eğitimcileri olsa gerek, bir yılda bir insan ancak bu kadar değişir.

2004 yılında Moğolistan'dan mahallî din görevlileri ve bazı meslek kuruluşlarından bir grup (doktor, mühendis, gazeteci) Eğitim Merkezimize gelmişlerdi. Harika bir ortam vardı. Çünkü kursiyerlerimiz bir saatlerinin bile boş geçmesine razı değillerdi. Yılların telafisiyle meşgullerdi.

Bir gün bizi şaşırtacak bir teklifte bulundular. Yaşları otuz, otuz beş civarında olan üç misafirimiz sünnet olmak istiyordu. Hatta yalvarıyorlardı.

Neticede Eğitim Merkezimiz bir sünnet düğününe ev sahipliği yapıyordu.

Aynı dönemde yurt dışına gidecek olan kursiyerlerimiz de (müftü, vaiz, imam-hatip) dil kursu için Eğitim Merkezimizde idiler. Çam sakızı çoban armağanı hediyesini alan, yatakhanenin yolunu tutuyordu. Türkiye'de yapılan bir sünnet merasimi aynen misafirlerimize de uygulanmıştı.

Her gün aynı olmuyordu. Bazen sevinç, yerini elim bir kazayla kedere bırakabiliyordu. Ama bu ne bir trafik kazası ne de bir iş kazasıydı. Evet, bu bir at kazasıydı. Misafirleriniz Orta Asyalı olunca, at kazası da gayet normal bir olaydır.

do

Tabiat güzellikleri ile meşhur olan Bolu'muzdan misafir öğrencilerimizin de faydalanmaları için bir Abant gezisi düzenlenmişti. Kırgızlar arasında meşhur olan oyunların çoğunluğu güç gösterisine yöneliktir. Ve bu oyunlardan büyük çoğunluğu at üstünde oynanmaktadır.

Öğrencilerimiz Abant'a at kiralandığını görünce hemen işe koyuluyorlar. Şimdi güç gösterme zamanıdır. İki at kiralanıyor. Öğrencilerimizden Niyaz Ali ve Hamidullah atların üstünde birbirlerinden iyice uzaklaşıyorlar, uzun mesafeden mahmuzlanınca hızları iyice artıyor. Böyle bir oyunla hayatlarında ilk kez karşılaşan atların, zaten ikinci şansları da olmamıştı.

Atlar karşılıklı hızla geçerken biniciler at üstünde birbirlerini omuzlayıp yere düşüreceklerdi. Oyunun kuralını bilmeyen ve eğitimli olmayan atlar kafa kafaya öyle bir çarpışıyorlardı ki, atın birisi beyin kanaması geçiriyor. Diğerinin ise boynu ve arka bacağı kırılıyordu. Bu at kazası sonucu süvarilerden Hamidullah'ın burnu kırılıyor, acilen hastaneye kaldırılıyor.

Bolu Eğitim Merkezimiz alışılmışın dışında farklı bir gün yaşıyordu. Bahçemize bir otobüs yaklaşmış fakat yolcuları bir türlü aşağı inmeye razı edemiyorlardı. Gözyaşları sel olmuş akıyordu. Biz buraya gelmek istemiyoruz. Tekirdağ'a gitmek istiyoruz.

Bunlar, Bulgaristan'da (Türkiye Diyanet Vakfımız tarafından yaptırılan) Şumnu, Ruscuk, Mestanlı İmam-Hatip Lisesinde okuyan kız öğrencilerdi.

Müdürümüz, Başkanlık ile gerekli görüşmeleri yapmış, fakat sonuç alınamamıştı. Başka çıkış yolu olmayınca, misafirlerimiz ağlaya ağlaya yatakhanelerin yolunu tutmuşlardı. Böyle bir ortamda yapılacak eğitimin zorluğunu sizlerin takdirlerine bırakıyorum. Bizler her zamanki kararlılığımızı gösterdik.

Başkanlığımızın belirlediği program doğrultusunda bu öğrencilerimize takviye Kur'an-ı Kerim, Dini Bilgiler, Türkçe dersleri verilecekti. Bunun yanında bir de gezi programı uygulanacaktı. Öyle bir özveri uygulanıyordu ki hedef, bu hassas misafirleri mutlu etmekti.

Nereler gezilmemişti ki İstanbul (Sultanahmet, Ayasofya, Topkapı Sarayı, Eminönü, Boğaz turu, Miniatürk), Bursa (Yeşiltürbe, Osmangazi, Tarihiçinar vd.leri), Ankara (Başkanlık, Medeniyetler Müzesi, Atakule) Düzce (Akçakoca, Abant)...

Nihayet ayrılık vakti gelmişti. Eşyalar hazırlanmış veda programı için öğrencilerimiz salondaki yerlerini almıştı. İçeri girdiğimizde bir de ne görelim hıçkırıklarla akıtılan gözyaşları... Misafirlerimiz Bolu'dan ayrılmak istemiyorlardı.

Eee ne diyelim ağlayarak gelen, ağlayarak gider.

Afganistan'dan gelen mahallî din görevlilerinin hatırası, Bolu Eğitim Merkezinde ayrı bir yere sahiptir. Birkaç günlük misafirlikten sonra hocalarımızın sabırsızlandığını gördüm. Şöyle diyordu içlerinde birisi:

- Hocam sen bize rehberlik et, hadi çıkalım dışarılara insanları İslam'a davet edelim...
 - Hayırdır inşallah, niçin diye sordum?

Dostlarımızı birileri (!) Türklerin İslam'dan çıktığını, başka dinlere girdiğini söyleyerek aldatmışlardı. Bizlerin hafız olduğunu anlayınca nasıl şaşırdıklarına şahit oldum. Türkiye ziyaretlerinin neticesinde, İstanbul ziyaretimizin zirvesi olan Sultanahmet'i gördüklerinde, içlerinden birisi şöyle haykırmıştı:

– Fetebârekallahu ahsenülhâlikîn, Osmanlı ve Türkiye ne kadar büyük bir medeniyetmiş...

Bütün bu hatıralar bize bir gerçeği hatırlatıyor. Öğretmenlik, dünyada en şerefli bir meslektir. Yapmış olduğunuz hizmetler, gözünüzün önünde yeşeriyor. Hz. Peygamber (s.a.s.), "Ben öğretmen olarak gönderildim." (İbn Mâce, Mukaddime, 17) buyurmaktadır.

FİLİSTİN: BİR YANDA HÜZÜN DİĞER YANDA ŞENLİK VAR

Zekiye DEMİR*

Siz hiç şehit ağaçlar gördünüz mü? Düşman işgali altında kurumuş, yalnızlığa terk edilmiş, sahibinin mamur etmesine müsaade edilmemiş ağaçlar. Hani düşmanın muhasarası altında kalmış, yaşamalarına engel olunmuş, öldürülmüş, ölüme terkedilmiş insanlar şehit olur ya, işte onları hatırlattı bana el-Halil'e giderken gördüğümüz ağaçlar, bağlar, bahçeler. Kurumaya yani ölüme mahkûm edilmiş ağaçları görünce gözümden yaş, dilimden şu sözler dökülüverdi; "şehit olmuş ağaçlar."

Kadim Filistin, seni gören bir atmosferden girer diğerine çıkar. Hâlden hâle bürünür. Bir taraftan milat öncesine ait tarih alır seni farklı bir çağda hissettirir; öbür tarafta verimli topraklar, yeşil doğa, rengârenk çiçekler cennetten bir parça düşmüş yeryüzüne dedirtir. Bir taraftan yeryüzünün üç büyük İlahî dininin esintileri uhrevi, manevi bir atmosfere büründürür öbür taraftan adım başı eli silahlı İsrail askeri tüm beşerî duyguları depreştirir.

Bütün Filistin 27.000 km²'den ibarettir. Bunun 21 bin km²'si BM paylaşım planı uyarınca 1948'de kurulan İsrail Devleti'nin, 6 bin km²'si ise Filistin devletinindir. İşte tüm Filistin halkının hayat mücadelesi bu 6 bin km²'lik alan için-

^{*} Doç. Dr. DİB Diyanet İşleri Uzmanı

do

dedir. Bu alan da 3 statüye, bölgeye ayrılmış. A bölgesi şehir merkezlerinin bulunduğu yerler; toplam miktarı 1.000 km² civarındadır ve sözde İsrailliler buralara giremezler. Oysa fiilen hiç de öyle olmamış, canlarının istediğinde bir bahane bulup girmişler ve hâlâ da giriyorlar bu bölgelere. Tarih tanıklık etti; Filistin Lideri Arafat'ın kaldığı yer A bölgesindeydi, İsrail bu bölgeye girdi ve Arafat'ın etrafını tanklarla çevreledi, dışarı çıkışını yasakladı. Arafat kendi toprağında, A bölgesinde, İsraillilerin girmesi yasak olan bölgede muhasaraya alınmış bir durumda vefat etti. B bölgesi yerleşim yerleri çevresindeki, yaklaşık 2.000 km² civarındaki arazilerdir. Bu bölgenin yönetim ve idaresinden İsrail ve Filistin birlikte sorumludur. Ancak buraları, resmen ve hükmen, zoraki bir şekilde İsrail denetimi altında tutmaktadır. İşte şehit ağaçlara buralarda sıkça rastlarsınız. Bir şehirden diğerine giderken ara bölgedeki meyvelikler, bağlar, bahçeler görürsünüz. Filistinli kendi bağına bahçesine İsrail'in izni olmadan gidemez. Ağacını çapalayamaz, sulayamaz, ilaçlayamaz, meyvesini toplayamaz. Kudüs'ten el-Halil'e giderken gördük kararmış, kurumuş bu ağaçları, şehit ağaçları... Son bölge C bölgesidir, toprak olarak Filistin'e yönetim olarak da İsrail'e ait, şehirlerin ve bahçelerin dışındaki 3.000 km²'lik dağlık araziler. Toprağı Filistin'e ait bu bölgede konteynerler görülür. Önce küçük bir konteyner koyar İsrail, sonra bu konteyner uzar uzar, bir müddet sonra bir de bakarsınız ki orada bir İsrail yerleşim yeri kurulmuş, çevreleri büyük duvarlar ve tellerle örülmüş, adım başına da bir İsrail askeri dikilmiş. Bu kadar askeri nereden mi buluyorlar? İsrail'de kadın erkek herkes 55 yaşına kadar asker sayılır. Yani İsrail militarist bir devlettir. Militarist devletler de gücünü askerden ve silahtan alır.

Yaklaşık Ankara ilimiz büyüklüğündeki Filistin'de dört mevsim görülür. Gazze, Aşkalan, Yafa, Hayfa, Telaviv, Akka kısmında Akdeniz iklimi; Taberiye'den Nasıra ve el-Halil kısmında yayla-dağ iklimi; Nekap bölgesinde çöl iklimi ile Akdeniz iklimi karışımı olan Ürdün vadisi iklimi. Yine burada dünyanın en derin yeri ve en eski şehirlerinden biri bulunur; Eriha. Deniz seviyesinden 400 metre aşağıda, tarihi doğası, bol ürünü, meyvesi, teleferiği, Hişam Sarayı ile meşhurdur Eriha. Tabii Lut Gölü de bu topraklarda. Bereketli topraklar diye anılan Maria, Akra, Bişede ve Siyon adlı 4 tepe üzerine oturmuş, Mescid-i Aksa'yı paha biçilmez bir mücevher gibi boynunda taşıyan Kudüs'de; Hz. İbrahim ile eşi Sare'yi, Hz. Yakup ve eşi Lahika'yı, Hz. İshak ve eşi Rıfka'yı, Hz. Yusuf'u bağrında uyutan El-Halil de Filistin'de. Ne çok gezilesi, görülesi, ders alınası yerlerin var ey peygamberler diyan Filistin!

Yaşayan Filistin'in minnetle andığı tarihî şahsiyetler vardır, bunlardan üçünü hemen hemen her Filistinli bilir: Hz. Ömer, Selahattin Eyyubi ve Sultan Abdülhamid. Her birinin uzun uzun hikâyeleri, eserleri, mücadeleleri anlatılır Filistin'de; kimi duyulur, kimi görülür kimi de yaşanır. Yaşayan şu gelenek de Selahattin Eyyubi'nin Filistin'e hediyesi: Nebi Musa Şenlikleri. Selahattin Eyyubi döneminde Kudüs için en büyük tehlike ve tehditlerden biri Hristiyan Haçlılarıdır. Paskalya bayramında Hristiyanlar Kudüs'e akın ederlerdi. Haçlı tehdidi bir yanda, Paskalyada toplanıp kıvılcım bekleyen Hristiyanlar öbür yanda. İşte büyük strateji ustası Selahattin Eyyubi bu tehlikeden Kudüs'ü korumaya yönelik bu şenliği düzenlemiş ve gelenek hâline getirmiştir. Nebi Musa Şenliği Paskalya bayramının başlaması ile başlar bitişi ile biter. Bu şenlik Kudüs'e 25 km uzaklıkta Hz. Musa adına inşa edilmiş bir mezarın çevresinde oluşturulan bir yapı ile büyükçe bir alandan oluşmaktadır. Şenliğe çevre şehirlerden yöneticiler, âlimler ve halk katılır. Otobüslerle buraya gelen her bir grup, bando eşliğinde ellerinde koca koca bayrak ve sancaklarla şenlik alanına girerler. Şiirler, ilahiler okunur, dualar edilir, konuşmalar yapılır. Çocuk, genç, yaşlı, kadın, erkek herkes katılır, stantlar açılır, satışlar yapılır. Herkese çorba dağıtılır. En başta Kudüs'te Paskalya bayramında toplanan Hristiyanların yapacakları taşkınlık ve çıkacak tehlikelere bir önlem olmak üzere Müslümanların toplanması amacıyla yapılan şenlik, günümüzde hâlâ devam etmektedir. Hem de yine önemli bir işleve sahiptir; Filistinli halkın birlik beraberlik hissini kuvvetlendirmek, bunca yaşanan zorluklar arasında biraz gülümsemeye, ümide hizmet etmek. Şenliğin son günü Mescid-i Aksa'da "Aksa Çocuk Şenliği" düzenlenir. Koca mekân, cami içleri ve avluları çocuklarla dolar. Boyama yapan, eğlenen, gülen, yüzü gözü boyanmış, en güzel elbiselerini giymiş çocuklar sarar etrafınızı. Düşünürsünüz, demek

Filistin'in gülen yüzü de varmış...

Biz karşılıklı iki yamaçta bulunan Hristiyan ve Müslüman mezarlıklarını seyrederken bir Filistinlinin sözleri işitilir; "Bu mezarlıkları seyredeceğinize, Müslüman olduğunu söyleyen âlemi seyredin. Onların bu mezarlıktan farkı yok, Filistin'e karşı hareketsiz, duygusuz ve duyarsızlar. Âdeta bir mezarlık gibi sessizler." Ah, tüm dünyanın gözü önünde canına, malına, toprağına kastedilen Filistin! Hz. Ömer'e atfedilen sözle "Mescid-i Aksa Müslümanların boynunda bir emanettir, Filistin ümmetin yetimidir" denilerek uyarılan Müslümanlar, sitemim Batı toplumuna, hatta İsrail'e bile değil bizzat bize, size. Müslüman olduğu varsayılan ülkeler bırakın elinden tutup kaldırmayı ve yaralarını sarıp sarmalamayı, ümmetin yetiminin başını bile okşamıyor. Biz bir ziyaretle belki yaralarını saramadık, ellerinden tutup kaldıramadık ama hiç olmazsa bir tebessüm ettik, ya da ettirdik yüzlere. Değil mi ki Müslümanın Müslümana tebessümü sadakadır. En azından tebessümü esirgememek gerek bu kardeşlere.

Lamia Levent ABUL*

Amerika'da tanınan ismiyle Rumî'nin, çağları aşan çağnısının Yeni Dünyadaki yankısı gönüllere hidayet nurları saçmaya devam ediyor. Şiirleri Amerika'da çok satılanlar listesinde hâlâ zirvedeki yerini koruyan Rumî'nin, Yeni Dünyadaki izlerini takip ettik...

Samimi ve uzun maillerinden sonra ilk defa sabahın altısında karşılaştık onunla. Işıltıyla parlayan gözlerinin derinliklerinde bir sanatkârın inceliğini ve zarafetini fark etmemek mümkün değildi. Yüzündeki tebessüm aramızdaki mesafeyi bir anda eritti, çok yakın iki arkadaş gibi selamlaştık. Yaklaşık üç saat süren yolculuğumuz boyunca manevi arayışlarını ve Rumî'nin vesilesiyle gelen hidayetini bizimle paylaştı. Yakın ve içten tavırları, kalbinden taşan heyecanı ile bir sufi ile beraberdik.

İslam'ın doğduğu ve yayıldığı topraklardan binlerce kilometre uzaklarda, İslam'ı karalayan tüm karşıt kampanyalara rağmen hidayete ulaşmış Amerikalı kardeşlerimizle bizi buluşturmaya götüren bu yolculuk, rehberimiz Greg'in hikâyesiyle daha bir anlam kazandı. Aslında Greg'in hikâyesi İslam'ı seçen çoğu Amerikalının hikâyesiyle benzer özellikler taşıyor. Profan ve kutsaldan arınmış Amerikan hayat tarzı, insanların ruhları-

^{*} Dr. DİB Diyanet İşleri Uzmanı

Sp

nın derinliklerinde hissettikleri karşı konulmaz çağrının peşinden gitmelerine engel olamıyor. İnsanların bu çağrıyı takip ederek buldukları ışık, bir anda onları başka âlemlere taşıyan bir mürşide dönüşüyor.

İslam hakkında hiçbir bilgisi olmayan Greg, koyu Hristiyan bir ailede yetişmiş ve ailesi tarafından Katolik okuluna gönderilmiş. Ancak kilise ve orada anlatılanlar hiçbir zaman Greg'in kalbindeki ve kafasındaki sorulara yeterli cevapları verememiş. O hep alternatif arayışlar içerisinde olmuş. Ruhunun ve kalbinin çırpınışları onu sanata, müziğe ve resme yakınlaştırmış.

Hani derler ya, aramakla bulunmaz, fakat bulanlar hep arayanlardır diye. Evet, aslında Greg de arayanlardandı, onu nereye götüreceğini bilmediği arayışına sonunda cevap hiç beklemediği bir yerden gelir. Bir gün, doğum günü için eşine özel bir hediye almak ister. Bir kitapçının raflarında şiir kitaplarını karıştırırken, aniden rafların birinden bir kitap önüne düşer. Aslında rastgele düşmemiştir o kitap, ona gönderilmiş bir cevaptır bu. Üzerinde "Heart" yazan kitap ilgisini çeker ve aldığı bu hediyeyi eşi de çok beğenir. O günden sonra her akşam eşiyle beraber kim olduğunu bilmedikleri, ancak onlarla aynı dili konuşan kitabın satırları arasında kaybolurlar. Bir süre sonra bu onlara yeterli gelmez ve Amerika'da Rumî'yi bilenlerle tanış olmak isterler. İşte bu tanışıklık ve aşk onları İslam'a ulaştıran yolun başlangıcı olur.

Greg bunları anlatırken, kısa bir zaman önce tanıştığım Amerikalı çifti hatırladım. Edebiyat öğretmeni olan çift, uzun zamandır Rumî'yi evlerinde okumaktalar. Onun üslubundan ve anlattıklarından öyle etkilenmişler ki, acaba daha fazla nasıl öğreniriz, sorusu onların İslam'la tanışmalarına vesile olmuş. Sohbetin sonunda aradıklarını bulmanın sevincini, inci gibi dökülen gözyaşlarıyla öyle güzel ifade etti ki; Rumî'nin de dediği gibi aynı dili konuşmanın değil, aynı insanî duygulara

sahip olmanın daha önemli olduğunu bir kez daha anlamış oldum

Greg'le yolculuğumuz yemyeşil ormanın içinden kıvrılarak giden yolda devam ederken, yüzünden eksik olmayan tebessümü ile ilk namazını ve seccadesini anlattı. Âlemlerin yaratıcısına secde etmenin şuuruna vardığında, secde edeceği uygun bir yer arar ve en temiz yer olduğunu düşündüğü yatağında namazını kılmaya başlar. Secdenin Yüce Yaratıcıya ibadetin zirvesi olduğunu ifade ederken "Allah değil, ALLAH!" deyişi, onun kalbi duyuşunu bize de aksettirdi. Daha sonra Greg bunu arkadaşlarıyla paylaşır, onlar kendisine bir seccade hediye ederler. İlk defa seccade ile tanışan Greg, secdenin anlamının başta Yaradana, sonra insanın kendine saygının gereği olduğunu söyledi.

Etrafı kaplayan devasa ağaçlar içinde kuş cıvıltıları ve hafif çiseleyen yağmurun altında toplantı yerine vardığımızda, üç saatlik yolculuk bizim için unutulmaz anların ve hissedişlerin yaşandığı kısa bir ana dönüşmüştü sanki. İslam'ı sonradan seçerek hidayete ermiş 20'den fazla Amerikalı Müslümanla geçireceğimiz bir günlük programımız başlamıştı. Farklı dillerden, dinlerden ve inançlardan gelen bu insanları burada buluşturan ortak nokta İslam'dı. Çoğunda dikkatimi çeken ilk şey, yüzlerinde itminana ermiş, aradığına ulaşmış bir insan yüzünün sükûnetiydi. Her daim tebessümlü yüzleri, dillerinden eksik etmedikleri salavat ve dualarla mümince bir tevekkül ve teslimiyet içerisindeydiler.

Hepsinin ayrı bir hikâyesi vardı ve içtenlikle bizimle paylaştılar. Kimi çok genç yaşında arayışlarına başlamış, kimi evlenip üç çocuk sahibi olduktan sonra hayatın anlamsızlığına yenik düşmek istememiş, kimi ise kendini hep buraya ait hissetmiş; ancak onların hikâyesi de, Greg'in hikâyesinde olduğu gibi, İslam'la şereflenmekle neticelenmiş. Bir gün süren toplantı boyunca, iki oturum yapıldı ve her oturumu Kur'an ve salavatlarla başlatıp, yine salavat ve dua ile bitirdiler. Kendi içlerinde daha derin ilme ve tecrübeye sahip olan Michel bilgi ve tecrübelerini bizimle paylaştı. İkinci oturumda tasavvuf ağırlıklı konuşmalar yapıldı. Cemaatle kılınan namazlarda bizleri en çok etkileyen ise imam ve müezzinin Amerikan aksanı ile okudukları Kur'an ve ezan oldu. Kültürler arası farklılıkların getirdiği güçlüklere rağmen, Kur'an kıraatini sonradan öğrenen bu insanların tatlı bir aksan ile okudukları Kur'an bizleri çok etkiledi.

Günün sonunda unutulmaz hatıralarla evimize dönerken, Rumî'nin hiç silinmeyecek izlerini takip edenlerin, nasıl İslam ile Kur'an ile tanış olduklarına şahit olmuştuk. Rumî'nin İslami bilgiyi insanların anlayışlarına yakınlaştırmak için seçmiş olduğu gönül dili, gönül kapılarını açan bir anahtara dönüşmüştü. İslam'ı Asya steplerinden, Afrika çöllerine kadar taşıyan ve tanıtan dervişler misali, İslam Amerika'da yine sufilerin gönül sesiyle yayılıyor. Gönülden söylenen sözler tüm önyargıları ve korkuları aşarak, yine gönüllerde yankı buluyor.

Fatma Bayraktar KARAHAN*

Almanya'nın Dortmund şehrinde, bir okulda sene sonu geleneksel olarak dua günü düzenleniyor. Hristiyan ve Müslüman din görevlilerinin katıldığı, ortak bir tema üzerine kısa konuşmaların yapıldığı ve en sonunda çocuklarla birlikte dua edildiği bir program... Programı farklı yapan, okulun engelli çocuklar okulu olması.

Birkaç ay öncesinde okuldaki Müslüman bir öğretmenin daveti üzerine bu program için yapılan toplantılara katılmaya başladım. İlk toplantıda, bu senenin temasını, öğretmenler bize açıkladı ki, bizim konuşmalarımız bu tema çerçevesinde olacaktı. Öğrencilerden birinin önerisi dikkate alınarak konu 'duvarın üzerinden aşmak' olarak belirlenmişti. Çünkü öğrenciler, okula başladıkları andan itibaren önlerine çıkan engelleri teker teker aşmışlar ve mezuniyete kadar ulaşmışlardı. Bundan sonra da hayatta önlerine engeller, duvarlar çıkacak ve bu yeni durumlarla da ancak Allah'ın yardımıyla baş edebileceklerdi. Din görevlisi olarak bize düşen, gençlere Allah'ın yardımını hatırlatmak ve onların bu güveni hissetmelerine kısa da olsa konuşmalarımızla yardım etmekti.

Programın olduğu gün, daha önce öğrencileri hiç görmemiş olmanın getirdiği biraz merak, biraz da konuşmamla ilgili endişelerle okula gittim. Büyük bir salonda yüzden fazla öğrenci ve oldukça kalabalık bir öğretmen ve veli topluluğu bizi bekliyordu. Öğrencilerin farklı engelleri vardı. İçlerinde

^{*} Dr. DİB Diyanet İşleri Uzmanı

işitme ve görme engelliler olduğu gibi, ileri derecede ortopedik engelliler ve çeşitli düzeylerde zihinsel engelli çocuklar da vardı. Bizim için ayrılan yer çocukların arasındaydı, aynı öğretmenler gibi biz de çocukların yanına oturduk. Sahnede çocukların aştığı engelleri sembolize eden bir duvar vardı. Mezun olan her bir öğrenci sahneye çıkıyor duvardan aldığı tuğla şeklindeki bir kutunun içinden çıkardığı kağıtta yazılı olan ve aşmayı başardığı engeli izleyenlere gösteriyor, eğer konuşabiliyorsa okuyor ya da anlatıyordu. Okula başlamak, iyi bir arkadaş bulmak, ergenlik, mezun olduktan sonra iş bulabilmek, bazen ebeveynlerle sorunlar yaşamak... Öğrenciler benim tahminimden bambaşka bir şey yapıyorlar, engelli engelsiz tüm çocukların, gençlerin karşılaşabilecekleri durumları 'engel' olarak algılıyorlardı. Her biri, oldukça alçak olan duvarın üstünden atladılar, kimi öğretmeninden kimi arkadaşlarından yardım aldılar. Herkes onları alkışlıyordu, en çok da veliler...

Söz bana geldiğinde, yaşamda karşılarına çıkan her bir engeli Allah'ın yardımıyla aşacaklarına inanan bu gençlere, sadece Allah'a güvenmeye, dayanmaya devam etmelerini, O'nun yardımı ile aşılamayacak hiçbir duvar, hiçbir deniz, hiçbir engel olmadığını anlattım en kısa ve sade cümlelerle. Yerime döndüğümde yanımda oturan 14-15 yaşlarındaki zihinsel engelli genç, bana: "Çok güzel konuştun abla" dedi. Almanya'da yaşayan gurbetçi bir Türk ailesinin çocuğuydu, adını sonradan öğrendiğim Tarık. Çok sevinçli gözüküyordu. Belli ki Müslüman olarak orada bulunmamdan memnun olmuş, gurur duymuştu. Son defa, bu kez dua için sahneye çıktığımızda anlamını yeniden kavrayarak Fatiha suresini okudum. Çok alkışladılar, sanırım sayıları hiç de az olmayan Müslüman çocuklar. Yabancı bir ülkede gurbetçi olup, fiziksel engellerini görmek yerine bambaşka şeyleri engel olarak gören bu gençlere hayran kaldım. Yaşamın içinde olduklarında topluma, bize öğretecekleri ne çok şey olduğunu fark ettim. Allah'ın yarattığı ve yaptığı her şeyin güzel olduğunu bir kez daha idrak ettim o gün, Tarık ve arkadaşlarının okulunda.

YOKLUKLA GELİP VARLIK BULANLARIN BELDESİ: MEKKE-MEDİNE

Belgin KONARLI*

Bu şehirde hiç şirk yok. Buraya gelirken hiçbir hacı: Gelmişken bir de kaplıcalara girelim; bir de şöyle bir dağ havası alalım; bir şelale kenarında oturalım ya da denize girelim." demez. Buranın heybetli dağları da yok. Hacılar bu kadar uzun yolculuğa ve yorgunluğa şehrin mimarisini seyretmek için de katlanmıyorlar. Hatta bu şehirde Kâbe hariç etraftaki yapılar binalar sıradan ve oldukça basit... Bu şehirde lokantalarda özel yemek de yok. Bu şehirde tropik meyveler de yetişmez; hurmadan başka bir şey de yok. Ama burası Mekke; emin belde!

Müminler sadece Allah'ın emri olduğu için buraya gelir. Bu şehre hayran, bu şehrin her taşına, toprağına, kayasına âşık olur mümin. Bu şehir sadece aşktır. Kâbe, dört duvar. Kâbe aşk. Allah aşkı Kâbe'nin etrafında pervaneler gibi döndürür Müslümanları. Çöl sıcağında, ateşe yanan pervaneler gibi Kâbe etrafında Allah aşkıyla dönerler. Aman Allah'ım! Bu ne müthiş bir sevgi bu ne büyük bir aşk... Bu kupkuru şehirde sadece Allah aşkı hissediyor insan. Ve "sadece Allah için buradayız." diyor mümin. Bu şehirde şirk yok. Sadece Allah ve Kâbe aşkı var.

^{*} DİB Başkanlık Müşaviri

Mekke, bence temeli en sağlam şehir... Her yeri kaya, taş olan bu şehrin her yeri sapasağlam. Sanki bu şehirde, kum, toprak, çakıl hiç yok; o yüzden bu şehirde ağaç da su da yok. İlahî kudret olan zemzem ve biraz çöl dikenleri, volkanik dağlardan oluşan kuru bir tabiat. Bu şehirde yol açabilmek için 200'e yakın tünel yapılmış. Dünyanın birçok yerinde deprem olsa da bu şehirde hiç deprem olmaz. Bu kadar sağlam bir şehre, depremlerden etkilenmeyecek bir şehre Kâbe'yi yaptıran Allah ne güzel!

Kâbe'yi bu kadar sağlam şehre kurduran Rabbim acaba onun hep sağlam kalmasını mı murad etti? Bunları bilemiyorum ama dünyanın en sağlam şehrine Kâbe'yi koymuş ve onu sonsuza kadar koruyacak.

Kâbe'de namaz

Tavaftayız; Kâbe'ye bakmaya doyamıyor insan... O kadar güzel ki... Sanki kâinatın bir prototipi güneş sisteminin ya da galaksinin sürekli hareketi gibi, atomun yapısı gibi. Hücre yapısı gibi, çekirdek gibi, hiçbir durağanlık yok. Aslında her baktığımızda manzara aynı: Kâbe ortada, etrafta insanlar kum taneleri gibi, ama her an hareket var, hiç durmuyor. Üstelik Kâbe ilk insan ilk peygamber Hz. Âdem'den bu yana hep var. Tavaf hep devam ediyor. Gece gündüz yaz kış bir an bile etrafında tavaf durmuyor.

Bir baktım o da ne? Ve tavaf duruyor. Kâbe'nin o sürekli hareketli hâli birden bire duruyor. Sanki dünya duruyor, mekân duruyor. İşte Kâbe'de namaz... Ve zaman duruyor.

Kâbe'de namaz zaman üstü. Başka bir dünya başka bir âlem... Namaz en büyük miraç... Burada namaz zaman içinde zaman...

İkinci durağımız Ensar şehri Medine'deyiz: Şöyle bir baktığınızda, "Bu insanlar nereye koşuyor?" diyorsunuz. Mescid-i Nebevi'ye namaz kılmaya gidiyorum, "Biraz erken gideyim de

rahat rahat namaza hazırlanayım." dedim. Son anlara doğru herkes koşuşturmaya başladı. Mescidin etrafındaki her sokaktan insanlar koşa koşa geliyor. Öyle müthiş bir şey ki herkes namaza yetişmeye, bir safta yer almaya çalışıyor. İmam "Allahü ekber" diyor, yine de geliyorlar, geliyorlar, geliyorlar. Tıpkı karıncaların bir nimete koşturmaları, kuşların yem alanına inmeleri gibi hepsi bir nimet almaya koşuyor. Bunlar niye koşuyorlar nereye koşuyorlar? Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir hadisinde, "Benim mescidimde kılınan namaz diğer mescitlerde kılınan namazdan bin kat daha sevaptır." buyurdukları için mi? Evet. Başka bir hadisinde, "Cemaatle kılınan namaz yalnız kılınan namazdan 27 kat daha sevaptır." buyurduğu için mi? Evet. Öyleyse cemaat olmak için Mescid-i Nebevi'de namaz kılmak için koşulmaz mı?

İşte insanlar Allah'ın rahmetine koşuyorlar, merhametine, ebedî saadetine, cennetine koşuyorlar.

Karşımda Ravza... Bütün müminler ona koşuyorlar. Nebî'nin mescidinde namaz kılmaya, onun ümmeti olmaya, onun bayrağı altında toplanmaya koşuyorlar. Neredeyse namazın sonuna kadar, son rekâta bile dâhil olabilmek için koşuşturuyorlar. Ardı arkası kesilmiyor. Bu ne merhamet, bu ne şefkat, bu ne güzellik... Hepsi gül kokusuna, hepsi muhabbete ve birliğe koşuyor.

Allah'ım bu bahçeden hiç ayrılmasam, burada dervişler gibi bir hırka bir lokma yaşasam. Rasul'ün çekim gücündeyim ve hiç ayrılmak istemiyorum. Hani Mehmet Akif Ersoy'un meşhur dizelerindeki "Ağuşunu açmış duruyor peygamber!" sözüne muhatabım âdeta. Güney cephesinden Mescid-i Nebevi'nin avlusuna girer girmez karşımda Ravza'yı görünce ona doğru kollarımı açıp koşup kucaklamak istiyorum. Lise yıllarımda bu şiiri her okuduğumda "Ağuşunu açmış duruyor peygamber" sözü beni çok etkilerdi. Şimdi sanki beni kucaklayacak, ben de yıllardır Rasul'ün özlemiyle ona koşacağım,

ağlayacağım, koklayacağım. "Yıllardır neredeydin?" diyecek bana. Boğazım düğümlenerek yutkunacağım.

Şimdi hiçbir şey diyemiyorum. Sadece ağlıyorum ve öylece duruyorum, kelimeler yetersiz. Sadece, "Seni seviyorum ya Nebî" diyebiliyorum.

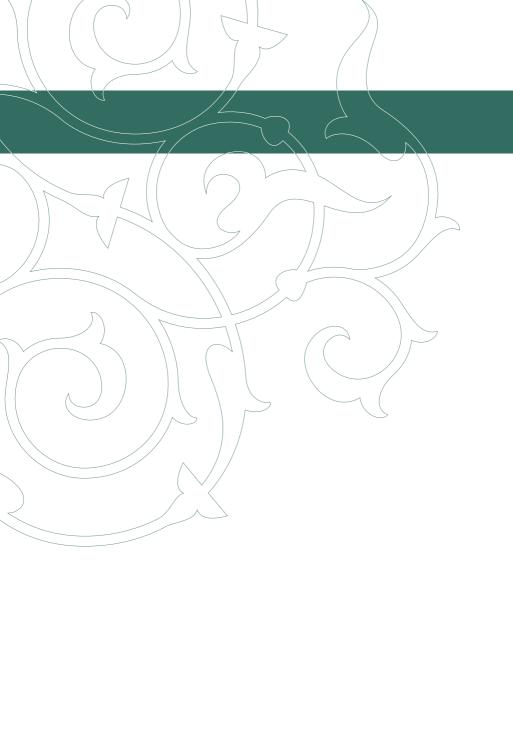
Ravza'da cennet bahçesinde namaz kılmak kadınlar için

çok zor. İki üç saat bekleyip en fazla beş dakikalık bir namaz vaktin olabiliyor. Uzun bir bekleyiş ve büyük bir mücadele sonunda cennet bahcesine ulasmak ve orada namaz kılmak hacıları çok heyecanlandırıyor. Cenab-ı Allah Hucurat suresinde "Rasul'ün huzurunda seslerinizi yükseltmeyin" diyor. Bunun için Ravza'da sakin huzurlu ve saygılı olmak gerekiyor. Dünyanın her yerinden gelen çeşit çeşit kültürde, heyecanda, coşkuda kadınlar var burada. Ben de onlardan biriyim. Bu hengâme içinde susun bile diyemiyorum, utanıyorum. Çünkü herkes çok heyecanla Rasul'ün huzurunda Allah'ın müjdesine mazhar olmak istiyor. Ben de namaz kılacak bir yer arıyorum. Ama bulamıyorum. Tam bir yer bulup namaza duracağım anda birisi itiyor ve ben oradan uzaklaşmak durumunda kalıyorum. "Şurası daha sakin orada kılayım." derken başkası geçiveriyor. Ancak iki ayağımın sığabileceği bir yer bulabiliyorum. Bu sefer de birileri tarafından itiliyorum. "Olsun" diyorum. Artık kararlıyım, burada duracağım. Bu cennet bahçesinde ben de iki rekât namaz kılacağım. Namaza başlıyorum. Önümde Hintli bir kadın var. Onların kokuları, kıyafetleri, kültürleri bizimkilerden çok farklı. Hintli, Azeri, İranlı, Afrikalı, Avrupalı, Çinli, Malezyalı, Endonezyalı. Her milletten insanla yan yana birlikte. Kimsenin kimseden üstünlüğü yok. Orada ve her yerde. Üstünlük sadece takvada. Bunu bir kez daha anlıyorum. Hatta daha iyi anlıyorum demem gerekir. Secde edebilecek küçücük bir yer buluyorum. Önümde ufak tefek oldukça esmer bir Hintli kadın. İlginç kınaları olan, üstü başı buruşuk, tütsü kokan bir kadın. Kına yaktığı ayakları buruşuk. Kadın secdeye kapandığında ayaklarını dikiyordu. Ayaklarını kaldırdığında

önümde ayaklarından boşalan yere secde edebilecektim. Diz çöktüğüm yerde epey bekledim. Secdeye gidecektim ama yer bulamıyordum. Ta ki o kadın secdeye varana kadar. Onun ayağının altından boş kalan yere alnımı ve yüzümü koyabildim.

Bugün ilk Ravza günümde, ilk namazımda ilk kez cennet bahçesindeydim. Bir Hintlinin ayağının bastığı yere yüz sürebildim. Bir Hintlinin ayağının bastığı yere secde edebildim. Benim için layık olan yer ve benim için mübarek olan yer ve benim için cennet olan yer burasıymış...

Ağladım... Ağladım...

Serpil BAŞAR*

alıştığım kurum, hayatının bir döneminde kendi huzurlu evinden çıkıp, huzurlu olması gerektiği için huzurevi adını almış mekânlara, gönüllülerden oluşan bir ekiple ziyaretler düzenlememi istiyor bir gün... Huzurevleri... Adını duyduğum ama içinde ne yaşanır diye o ana kadar pek düşünmediğim mekânlar... Huzurevleri...

Üç arkadaşla güneşli bir nisan günü, giriyorum huzurevinden içeri... Geniş bir giriş salon, her iki taraftan yukan katlara çıkan merdivenler... Salonda kadın ve erkek misafirlerin ayrı ayrı grupları... Hanım misafirlere doğru ilerleyip selam veriyoruz sessizce... Ağır bir sessizliği bozuyor kendi sessizliğimiz... Gözlerim elinde örgüsü ile mütebessim nineye, gazete okuyan orta yaş teyzeye ve elinde tespihi ile dili dualı hanıma ilişiyor... Başımı kaldırıp karşıya baktığımda ise tanıdık diyebileceğim bir yüze... "Allah Allah, bu hanımın burada ne işi var?" diye soracak oluyorum... Fatma teyze... Evi, buranın iki otobüs durağı aşağı mesafede. İyi de burada oturmuş ne yapıyor? Beni görünce pek memnun olmadığını yüzünden anlıyor ama görüp de görmezden gelmemek için gidip elini öpüp selam veriyorum sessizce ve hiçbir şey sormadan, soramadan... İki arkadaşımla yanına oturuyoruz öylece. Birden

^{*} Dr. Uzman Vaize / İZMİR

anlatmaya başlıyor, oğlu kendi icra borcunu annesinin elindeki evi zorla alarak ödüyor bir sabah... Artık evsiz kalınca kiraya tutulan eve alışamıyor Fatma teyze... Bunca yıllık evini, alıştığı yuvasını, anılarını kaybedince o sabah, oğlundan habersiz gelip başvuruyor huzurevine... "Beni buraya alın" diye ısrar ediyor sonra... Elinde kalan üç kuruşu da buraya yatırıp kendisini saklayacağı bir oda elde ediyor topu topu... Bir oda, sığınacağı, kaçacağı, yok olmak istediği bir oda... "Oğlumun rızası yok aslında, torunlarımı özlüyorum" diyor, bizi kendi hikâyesine inandırmak istiyor ısrarla. "Benim yanına gideceğim akrabam da çok aslında, hepsi bir ay bende kal diye ısrar ediyor ama istemiyorum" diyor buruk bir sesle... "Onlar geri dönmemi de istiyor ama ben istemiyorum"... "Tamam Fatma teyze, yorma kendini" diyorum sana inanıyoruzu ekleyen gözlerle... Sana inanıyoruz... "Arada bir gelin, bizi buralarda yalnız bırakmayın, e mi?"yi de ekliyor cümlelerine... "Bizi sakın yalnız bırakmayın!" Beni yerime mıhlayan sessiz bir çığlık işte, "bizi sakın yalnız bırakmayın!"

Müsaade isteyip, huzurevi sakini Fatma teyzeden, odaları gezmeye başlıyoruz arkadaşlarımla... Her bir odada, ayrı bir hayat ve ayrı bir hikâye... Bizi görünce odalarına davet etmek için kapıya çıkıyor hanımlar. Hepsinin gönlünü yapmak için ayak üstü her odaya girip selam veriyoruz bir bir sessizce... Koridorda bir hareketlilik başlıyor birden, ev sahibi-misafir diyalogları, ikram telaşları... İkramlıklarını bekletip bir kenarda, kendi hayatlarının hikayeleri ile birlikte sunma telaşındalar bir bir... Sanki ezberlenmiş bir hafızayla, bir çırpıda dinlediğimiz kırık dökük yaşam öyküleri. "Aslında benim çocuklarım, akrabalarım var.." diye başlayan cümleler, sitem yüklü bakışlar...

Huzurevinin musiki korosuna seçilişini, yıllık verdikleri konserleri, daha önce aldığı ses yarışma ödüllerini bize hemen göstermeye çalışan hanımı, hayatlarının ortasında birbirine tutunmak zorunda kalan iki kız kardeşi, seccadesinin üzerinde iki büklüm duada bekleyen teyzeyi unutmam mümkün

değil. Bir çırpıda anlatılan hayatlar, bir çırpıda yaşanmış gibi sanki ve düşülen boşluk, değersizlik... Yüzlerden okunan hep "Ömür dediğin nedir ki?" ve "ben aslında bu odaya nasıl sığdım, hayatım bu odaya nasıl sığdı" sorusu...

"Allah sizi buraya düşürmesin" cümlesini bize "hoş geldiniz" diyenler arasına sıkıştırıp, hayatı bana sorgulatan o hanıma gelince; herkesin yeni birilerini görme ve kendini anlatma telaşından farklı olarak odasının kapısında duruyor ve kendisini görmemizi bekliyordu sessizce... Görüp ona yöneldiğimizde ise birden bire şimdi bile kulaklarımda yankılanan o cümle dökülüveriyor dilinden: "Allah, sizi buraya düşürmesin!" ilk defa bir duaya karşılık ne diyeceğimi bilemez bir halde yüzüne baktığım dakikalarda hayatım gözlerimin önünden akıp gidiyor. "Amin" desem, içlerinde bulundukları mekânda hiç de huzurlu olmadıklarını onaylayacak, "yok, öyle değil" desem, kendi gerçeklerini görmezden gelecektim... Ve sustum... susmanın bir kaçış olduğunu bile bile sustum... Koridorlardaki o misafir ağırlama telaşları ve neşeli seslerle birlikte sustum... Ayaküstü yapılan bir ziyarette bu kırık dökük yaşamların bana tutunamayacağı gerçeği ile yüzleşerek... Tutunacakları hiçbir dalları kalmadığı için buralara sürüklendiklerini bile bile sustum... Ve susmanın en acı olduğu yerdeydim, bir huzur evindeydim... Merhametsizlik rüzgârına kapılanları, bağrına basan yerde...

"Her gün tanıdığım bir yüze bakarak uyanmayı ve ona günaydın demeyi özledim" dedi bir başkası... Ne kadar isterdim, kendi canımdan birine "günaydın" diyebilmeyi.. "Ama sağolsun bize iyi bakıyorlar" demese, hakka girer korkusuyla da ekliyor bu cümleyi.. "Bize iyi bakıyorlar, ama..." "Buraya yerleşmek, oda bulmak çok zor" diyor diğeri... "Ne zaman biri Hakk'ın rahmetine kavuşur, o zaman bekleyenlere bir yer daha açılır, öyle istese de gelemeyen çok kişi var" diyor "dışarıda, gelmek isteyip de gelemeyen çok kişi var, umutsuz, çaresiz, bir sıcak yemeğe, bir sıcak yatağa muhtaç... evinde

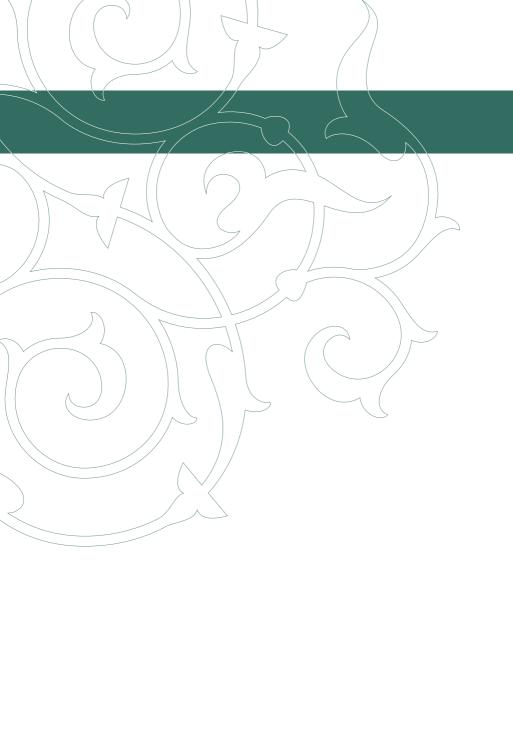
bakılıyor zannedilen ama kuru bir odaya ve kimsesizliğe terk edilen pek çok yaşlı var aslında, biz burada iyiyiz" diyor hüzünlü bir gülümsemeyle... Sanki "Biz burada iyiyiz, merak etmeyin" der gibi... "İyi de biz size moral olmaya gelmiştik, siz bizi teselli eder oldunuz" diyorum içimden... Ne umduk, ne bulduk hesabı...

Güneşli bir günde, güneşin her yeri sarıp sarmalayacağına inanarak geldiğim bu mekana, öyle güneşin hesapsızca giremediğini görmüştüm o gün... Nisan nerede, bahar kimlere takılıp kalıyor da her yerden görülemiyor diye düşündüğüm bir gün... Baharlarını uğruna hesapsızca harcadıkları tarafından, kışında yalnızlığa mahkûm edilen hayatlar... Tam da olgun başak tanelerini etrafının hayrına kullanacakları, tecrübelerini gelecek nesillere aktaracakları bir zamanda içi sıcak odalara ama gönüllerinin soğukluğuna terk edilmiş durumdaydılar o teyzeler, nineler... Miniklere masallarını anlatacak, gençlere hikâyelerini aktaracak, "kızım, eşin öyle demek istememiştir, o seni incitmek istemez" diye nasihat edip aileler kurtaracaklardı bir bir, ama olmadı... Mahallenin kızlarının istendiği akşamlarda hatırı sayılır büyükler olarak yerlerini alacak, kurdeleler keseceklerdi hayatlara... Tatlılar ikram edeceklerdi bayramlara... Harçlıklar çıkaracaklardı katlı mendiller arasından torunlara... Hayır dualar edeceklerdi gençlere, bereket getireceklerdi evlere... Hayır sahipleri ile muhtaçları buluşturacaklardı tek tek... Cumaları çıkıp dışarıya, Cuma vakti ziyaret edeceklerdi kimsesizleri, kimsesiz kalmışları... "Yüreği iyi kızdır, pek beceriklidir maşallah" diyerek gelin olmaya adayları işaret edeceklerdi hiç aksatmadan... Ev-yuva sahibi yapacaklardı hep, olmadı...

Yuvasız, evsiz kaldılar kendileri bir gün, hem de hiç akıllarında yokken... Hele kendilerine kimsesizliği hiç konduramazken... Komşuları; yakın oda arkadaşları, caddeleri; odalarının açıldığı koridorlardı. Misafirleri ise, ayaküstü koridordan geçen mütebessim çehreler... "Nasılsınız" sorusunu görev bi-

linci ile soran, "iyiyim" kelimesini belki duyacak kadar durup dinleyecek vakti olmayan mütebessim çehreler... Bir gün odaya uğrayan olur diye kenarda bekletilen şekerler, gül suları bu mütebessim çehrelere ikram ediliyor en içten duygularla... Ama bu duyguların bir karşılığının olmadığını da bile bile...

Şimdi müsaadenizle diyelim size... Bir-iki dakika daha kalsak kendi hayatlarımıza dönemeyiz endişesiyle... Ne yazık, acıyı dindirecek gücümüz, yüzünüzü güldürecek kuvvetimiz yok... Son bir saatinizi paylaştınız bizlerle, o bir saate sığdırdığınız hayatlarınızı dinlemekten öteye gidemeyen, selametle kalın deyip, huzur ve afiyet dileyen bizlerle... Huzurevine huzur diledik, ayrıldık oradan yine sessizce...

İlhami AYRANCI*

Din Hizmetleri Ataşesi olarak görev yaptığım insanların arasından döneli henüz altı ay olmadı. Bu satırlarla hiç değilse kendi alanımla ilgili gurbetin en önemli, en anlamlı, en hareketli dönemi olan ramazan ayına dair bir iki satır ile tarihe not düşmek istedim.

Anadolu'da; "Bir yiğit gurbete gitse / Gör başına neler gelir / Garip sılayı andıkça / Yaş gözüne dolar gelir." mısralanyla başlayan ve yanık yanık söylenen türküyü bilmeyen yoktur.

Güzel yurt Anadolu'nun civanmert yiğitleri 50 yıl önce boyuna/posuna, kaslarına ve dişlerine bakılarak, yani doktor kontrolünden geçirilerek seçilmiş ve tutmuştur gurbetin yolunu. Hedef bir iki yıl içerisinde ekip biçilecek birkaç dönüm tarla, bir çift öküz, yada bir traktör parası kazanıp dönmektir memlekete. Yıllar birer ikişer geçmiş, bir türlü gelmemiştir o dönüş günü. Önce eşlerini, sonra çocuklarını yanlarına almış, çoluk çocuğa karışmış, ev-bark sahibi olunmuş... Derken aradan geçen yarım asra rağmen dönülememiştir anavatana.

Geçen bunca zaman zarfında neler yaşandı, hangi hasretler, hangi özlemlere şahit oldu Avrupa'nın kasvetli nemli geceleri? Günlerini (yıllarını) heim (haym) denilen bekâr evlerinde 'bir gün gelip döneceğiz' düşüncesi ile geçiren bu insanların,

^{*} Yar. Doç. Kırıkkale Üniversitesi

Sp

bulundukları ülkenin vatandaşlığına geçmeye başladıkları sürece nasıl gelindi? Bu süreç aydınımız tarafından göz ardı edildi ve yiğitlerin gurbet hikâyeleri kaleme alınmadı. Bu alanda yazılmış kitapların sayısı maalesef bir elin parmaklarının sayısını bile bulmadı. Oysa elli yıllık bir zaman sürecinden ne hikâyeler, ne romanlar, insanımız için, devlet adamları için, insanlık için ne ibretlik dersler çıkardı kim bilir!

Aslında söz konusu olan hikâyeden daha çok bir destandı, yakın tarihimizdi bizim, hem de yüz akı bir tarih bence!

Yüz akı diyorum çünkü elli yıllık uzun sayılacak bir zaman sürecinde bu yiğitler utanılacak, yüzümüzü kara çıkaracak bir geçmiş bırakmadı geride. Geriye bıraktıkları Avrupalıyı şaşırtacak çalışkanlıkları, yardımseverlikleri, fedakârlıkları yani insanlıklarıydı. Böyle de olsa, aradan geçen elli yıla rağmen Avrupa toplumunda bilgisizlikten ve önyargılardan kaynaklanan ve korkudan beslenen bir "yabancı düşmanlığı" hiç bitmedi. Bunun sonucu olarak insanımız yıllar yılı yaşadığı hatta vatandaşlığına geçtiği gurbet diyarında 'yabancı', ana vatan Türkiye'de 'Almancı' olmaktan kurtulamadı bu da yüreğine oturdu, incitti onu.

50 yıl önce Haydarpaşa'dan tahta valizleriyle trene binerken çantalarındaki eşyalarından başka çok daha önemli şeyleri de götürmüşlerdi gurbete. Bu onların gönül dünyalarındaki inançları, kültürleri, örf ve âdetleriydi. Yâr hasretine dayanmışlardı, evlat hasretini basmışlardı bağırlarına ama camisizezansız yapamamışlardı. Gurbete varır-varmaz aralarından ehil birini namazlarını kıldırmak için görevlendirmiş, depolarda, çatılarda, kilise avlularında da olsa cuma ve bayram namazları ihmal edilmemişti. Çok geçmeden alın teri ve ellerinin nasın ile helalinden kazandıkları rızıklarından cömertçe bağışlarda bulunarak ibadet mekânları camilerini inşa ettiler. Çünkü gurbette cami, bir ibadet mekânı olmanın yanında sığınılacak huzur limanıydı onlar için. Bu satırların tam olarak anlaşıla-

bilmesi, o havanın solunması ile mümkündür ancak. Şair Arif Küçükbenli'nin ifadesi ile; "Ezan seslerine hasret kalmayan / Anlayamaz nedir gurbette cami / Her şeyi yitirip tekrar bulmayan / Bilmez ne demektir gurbette cami..!"

İşçi yurtları, koridor veya bodrumlarında kılınan teravih namazları, meydanlarda ya da kiliselerde kılınan cuma ve bayram namazları artık tarih oldu. İşte bir ramazan ayını daha idrak ediyoruz. Kimsesiz yapılan sahurlar, yapayalnız açılan iftarlar artık mazide kaldı. Şimdi çoluk çocuk, genç, ihtiyar yüzlerce insan cami ve cemiyetlerde iftarını açıyor, namazlarını kılıyor. Birçok yerde cuma ve bayram namazları kubbeli, minareli, görkemli camilerde kılınıyor artık.

Ramazan bütün Müslümanlar için kutlu bir zaman dilimidir bunda kuşku yok. Fakat biz bu konuda gurbetin bir istisna olduğunu, ramazanın gurbetteki insanımız için çok özel bir yerinin olduğunu düşünüyoruz.

Ramazan gelince gurbette her şey farklılaşır. Vatan hasretiyle yanıp tutuşan gönüllerde iklim değişir, bahar olur. Muzdarip insanlar mutlu, mahzun gönüller huzurludur bunu hissedebilirsiniz. Muhabbet iklimini kalplere taşıyan on bir ayın sultanı, gurbetçileri bambaşka ufuklara taşır. Ramazan ayı bir anlamda gurbette buruk ve kırık kalplerin bayramı, sılaya hasret kalanların vuslatıdır

Geleneksel yemeklerin ihmal edilmediği iftar sofralarının tadı bir başkadır. Dost ve yakınlarla birlikte iftar saati beklenirken televizyonlardaki programlar izlenir, Ankara ve İstanbul için okunan ezanlar dinlenir. Neredeyse her iftar sofrasında iç geçirilerek söylenen "şimdi memlekette olmak vardı" sözünü duyabilirsiniz. Evet, doğrudur, insanımız için gurbette ramazan aynı zamanda biraz yalnızlık hissi ve biraz hüzündür. Ne de olsa burası 'acı gurbet'tir. Yani her ne kadar birçok Müslüman Avrupa'da ramazanı "memleket tadında" yaşamaya da

gayret etse, gurbetteki ramazanlarda yetim çocukların hüznü vardır gözlerde.

Gurbette ramazan ayında camiler adeta şölen yeri gibidir. Ramazandaki değişikliklerden biri de, camilerin her yerde olduğu gibi artık insanımıza dar gelmesidir. Kim bilir belki de yüreklerdeki hüzün ateşini hafifletmek içindir bütün bu gayret. Bu öyle bir coşkudur ki, Solingen'deki iftar sofralarına şahit olunmadan, Yunus Emre Camii'nde her gün ayrı bir hafız din görevlimizin kıldırdığı teravih namazına iştirak etmeden, Polman'da ramazan boyunca gece yarılarına kadar hiç abartısız binlerce insanı görebileceğiniz kermes çarşılarına uğramadan bu coşkunun anlaşılabilmesi mümkün değildir.

Türkiye'de dahi örneğini fazlaca göremediğimiz bir uygulama söz konusudur gurbet camilerinde. Birçok camide ramazan ayı boyunca yüzlerce insanın katılımı ile gerçekleştirilen ve kesintisiz devam eden iftar sofralan kurulmaktadır. Bu sofraların kahramanları sırf ramazan ayı için Türkiye'den davet edilen profesyonel aşçılar olabileceği gibi, hiçbir dünyevi karşılık beklemeden her gün en az 10 saatini camilerine vakfeden vefalı Anadolu kadını da olabilir. Ne 18 saati bulan oruçlu geçirilen süre, ne sıcak hava onları yıldırmaz.

Anlat anlat bitmeyecek gerçek bir gurbet destanıdır bu. Ramazanda din görevlilerimiz ile cemiyet yöneticilerinin rehberliğinde topyekûn bir seferberlik söz konusudur. Tek amaç vardır o da insanımıza hizmetin en iyisini sunmak. Bu vesile ile gurbetteki isimsiz kahramanları saygı ile selamlıyorum. Ramazan-ı şerifiniz mübarek olsun.

DİN HİZMETİNDE NASİP KISMET YAKLAŞIMI

Mukadder Arif YÜKSEL*

İmam Hatip Lisesinde öğrenci iken, zaman zaman kitapçıları gezer, yeni çıkan kitaplar hakkında bilgi sahibi olur, arkadaşlar arasında birbirimize, okuduğumuz ve bilgi sahibi olduğumuz kitaplarla ilgili konuşurduk. 1986 ya da 87 yılları idi sanırım. Samsun İmam Hatip Lisesinde öğrenciliğimiz devam ederken, alıp okumayı düşündüğüm kitaplar için harçlığımdan 2500 TL para biriktirmiştim. Kitapçıya gittim, raflardan istediğim kitapları aldım, masaya koydum, kitapçı kitap fiyatlarını not ettikten sonra paket yaptı, ondan sonra tutarın 4500 TL olduğunu söyledi. Bu kadar param olmadığını ve kitapların bir kısmını alamayacağımı belirterek paketi açmasını istedim. Kitapçının yanında oturan ve sonradan Samsun İl Müftüsü İsmail Cömert olduğunu öğrendiğim şahıs, yavrum sen bu kitapları niçin alıyorsun diye sordu? Ben de:

- Okuyup kendimi geliştirmek için, ilerde imam olursam bunlara ihtiyaç duyacağım, dedim. Müftü Bey de:
- Demek ki sen bunları kendin için değil, müstakbel cemaatin için alıyorsun, dedi. Ben de öyle de denilebilir ama kendim için de alıyorum, dedim. Müftü Bey:
- Yavrum, sana, bir Müslüman olarak bir Kur'an-ı Kerim Meali, bir İslam ilmihali, bir hadis ve siyer kitabı yetmez mi?

^{*} İlçe Müftüsü, Canik / SAMSUN

diye sordu. Hoca olmayan bir Müslümana yeter dedim. Müftü Bey:

- Bak yine aynı yere geliyoruz, sen bu kitapları cemaat için alıyorsun, o hâlde parasını da cemaat vermesi lazım, dedikten sonra kitapçıya, paketi açma üstünü ben tamamlayacağım, dedi. Hayır, siz zahmet etmeyin, desem de Müftü Bey kitapçıya benim adıma 2000 TL'yi ödedi. Çok müteşekkir oldum, elini öptükten sonra kitaplarımla birlikte oradan ayrıldım, yurda gelip kitaplarımı bıraktım. İkindi vaktı yaklaşıyordu. Namazımı yakındaki bir mescitte kılmak için yurttan çıktım. Tam mescide girerken yine Müftü Bey'le karşılaştık. Müftü Bey bana bir miktar para daha uzatarak:
- Şu da az önce aldığın kitaplara senin ödediğin meblağ, dedi. Ben de,
- Hayır hocam, zahmet etmeyin, ben kitapların bedelini zaten ödedim, borcum kalmadı desem de Müftü Bey:
- Evladım ben sana ne dedim! Cemaat için aldığın kitapların bedelini de cemaat ödemeli, ben bunu bir cami cemaatinden aldım, al bunu ister kitap al, istersen harçlık yaparsın, dedi. Teşekkür ederek uzattığı parayı aldım.

Daha sonraki yıllarda da, fırsat buldukça kitap almaya ve okumaya devam ettim. Kitaplığımda bir kısmı okunmuş, bir kısmı okunmamış binlerce kitap birikmişti. Göreve başladıktan sonra kitaplığımda okumadığım bir kitaba bakınca, hâl diliyle aramızda şöyle bir diyalog oluşurdu: Ben içimden kitaba, "Ya kusura bakma, bir fırsatını bulup seni okuyamadım." derdim. Kitap da bana sanki, "Bir an önce beni oku, içimdeki bilgiler mahsur kaldı, beni oku ve ihtiva ettiğim bilgileri cemaate ulaştır." derdi.

Ankara İlahiyat'ta öğrenciliğim esnasında bir gün kitapçıdan Merhum M. Akif İnan'ın "Din ve Uygarlık" adlı eserini aldım, otobüste okuyarak yurda doğru giderken otobüs

durağında M. Akif İnan'ın o gün akşam bir yerde konferans vereceğine dair bir ilan gördüm. M. Akif İnan, "Yedi Güzel Adam"dan biri, bunu canlı olarak da dinlemeliyim, dedim. Akşam konferans salonuna gittiğimde salonda 15-20 kişi ancak vardı. Demek ki, konferansı organize eden vakıf, yeterince duyuru yapmamıştı. M. Akif İnan kürsüye çıktı ve konuşmasına şu sözlerle başladı:

- Eskiler, kemiyet (sayı, nicelik) değil, keyfiyet (nitelik, kalite) önemlidir, dermiş. Bu akşam siz benim kısmetim, ben de sizin nasibiniz oldum. Bu sözler bende çok derin izler bıraktı. Ondan sonra gittiğim her görev yerinde cemaatimi kısmetim olarak gördüm, kendimi de cemaatin nasibi olarak telakki ettim. Ben bir din görevlisi, daha doğru bir ifade ile din gönüllüsü olarak görev yaptığım yerden maddi ve manevi yönden istifade ediyordum. Cemaat de benim hizmetimden ve bilgimden istifade ediyordu. Böylece cemaatle aramızda nasip ve kısmet nevinden yararlanma ve manevi alış veriş oluyordu. Din hizmetinde nasip kısmet yaklaşımı ile işe başladığınızda:
 - a) İşinizi severek yapıyorsunuz.
 - b) Görev yerinizi daha kolay benimsiyorsunuz.
 - c) Cemaatle daha içten ve samimi diyalog kuruyorsunuz.
- d) Amirleriniz ve kurumunuzla olan ilişkileriniz daha sağlıklı bir düzeyde devam ediyor.
- e) Sıkıntıları, nasip ve kısmete ulaşmak her zaman kolay olmuyor, diyerek daha metanetle karşılıyorsunuz, daha büyük sıkıntıları ise imtihan olarak görüyorsunuz.

İmam-cemaat ilişkilerinde tek taraflı yararlanma düşüncesi hâkim olduğunda işin özünde olması gereken samimiyet kaybolacağı için birtakım sorunların yaşanması kaçınılmaz hâle gelir. İmam cemaatini kısmeti, cemaat de imamı nasibi bildiğinde ise gönülden gönüle köprüler kurulur ve yeni gönüller fethedilir. Görev yerinde mutsuz olan ve sorun yaşayan

arkadaşlar sorunun sebebi üzerine içtenlikle kafa yorduklarında temelde yaklaşım sorunu olduğunu göreceklerdir.

Yeni göreve başladığım yıllarda, komşu mahalledeki caminin imamı olan arkadaşım Hasan Saygın, ramazan ayında beni iftira davet etti ve teravihten önce de vaaz etmemi istedi. Gittim. Vaaza da çok iyi hazırlanmıştım. 1993 ya da 94 yılı olmalı. İslam ümmetinin içinde bulunduğu sorunlar üzerine kafa yoruyor, vaazlarımda da sorunların, ekonomik, sosyal, kültürel ve tarihi sebepleri üzerinde analizler yapıyordum. İmam arkadaş:

– Hocam, ben seni dinlerken kendimi camide değil de üniversite anfisinde olduğumu sandım. Üslubun ve vaazın cemaate uygun olmalı, diyerek beni dostça ikaz etti.

Yine bir bayram vaazımda Auguste Comte'nin 19. yy'da ortaya attığı, içinde maneviyat olmayan, manevi olanı bilim saymayan pozitivizmin eğitim sistemimizde ve sosyal hayatımızda ne gibi tahribatlara yol açtığını ve insanları nasıl dünyevileştirdiğini anlattım. Üniversite mezunu bir arkadaş namazdan sonra, "Hocam sizin vaazınızı ben bile zor anladım, cemaat ne anladı, merak ediyorum." dedi. Bunun üzerine kendimi sorgulamaya başladım, İmam Hatip'te hitabet dersi hocamızın, vaaz ve radyo konuşmaları en zor hitabet türlerindendir. Çünkü karşınızda profesör de olabilir, eğitimsiz biri de. Profesör, sizin konuşmanızı basit bulmamalı, eğitimsiz olan da konuşmanızı anlaşılmaz bulmamalı, demişti. O günlerde okuduğum şu hikâye de benim o zamanki vaaz tarzıma ışık tutuyordu:

Bir profesör bir yerde konferans verecekmiş. Konferansa dinleyici olarak sadece bir çiftçi gelmiş. Profesör çiftçiye:

Benim yerimde sen olsaydın ne yapardın? Diye sormuş.
Çiftçi de;

- de
- Efendim, ben bir çiftçiyim, çiftçilikten anlarım, ahıra girdiğimde bir hayvan da olsa, on hayvan da olsa yemini veririm, demiş. Bu cevap profesörün hoşuna gitmiş ve konuşmaya başlamış. Bir saat konuşmuş, ardından da konuşmayı nasıl bulduğunu sormuş. Çiftçi;
- Efendim, ben böyle bilimsel şeylerden anlamam, ben bir çiftçiyim, ben ahıra girdiğimde hayvanlarıma bütün yemleri bir seferde vermem, demiş.

Doğrusu burada çiftçi profesöre irfani bir ders vermiş. Konferans ve vaazdan maksat, insanları aydınlatmaksa, üslubun da konu içeriğinin de cemaatin düzeyine uygun olması, insanlarla anlayacağı bir dil ve düzeyde iletişim kurulması gerekiyor.

Hiçbir sorun tek taraflı değildir. Eğer bir yerde sorun varsa bu, ya akıl, ya dil ya da kalpteki bir noksanlıktan kaynaklanır. Sağlıklı düşünen biri ise, dil ve kalpteki eksikliği kolayca düzeltebilir.

Yunus ÖZDAMAR*

Birçok sanat ve iş, peygamberî bir meslek olarak görülüp övülür. Demircilik Hz. Davut'un, ticaret Hz. Şuayp'ın tebliğ görevinin yanında uğraştığı mesleklerdendir. Peygamberler, ümmetlerine rehber olarak gönderildiklerinden, muhataplarını Allah'ın yoluna davet edebilmek için diğer dünyevi mesleklerini yapmakla beraber irşat ve tebliğin birleştiği vaizliği de asli bir görev olarak yapmışlardır. Birçok meslek, hayatın sadece belli bir yönüyle ilgiliyken vaizlik, bunun aksine hayatın her yönüne hitap eden, her vazifeyi icra edene, her hâl ve şartta bulunan kişiye söyleyecek sözü olan bir meslektir.

Kur'an, irşadın konusunu en genel anlamıyla "Hayat veren şeyler" olarak tanımlar. "Ey inananlar! Allah ve Peygamber, sizi, hayat verecek şeye çağırdığı zaman icabet edin." (Enfâl, 8/24.) ayeti, bunun en güzel ifadesidir. Hayat verenin, hayatın devam ettiği her mekân ve zamanda olması gerekir. İrşat, varlığını metropol şehirde de, birkaç kişinin yaşadığı ücra bir köyde de hissettirmeli.

İl müftülükleri tarafından hazırlanan altı aylık genel vaaz ve irşat programı, vaizlik mesleğimde katıldığım en istekli etkinliklerin başında gelir. Yılın belli vakitlerinde farklı yörenin

^{*} Vaiz, Odunpazarı / ESKİŞEHİR

insanlarına, başka yüzlere hitap etmek, hem vaaz eden hem de vaazı dinleyen için bir kazanç oluyor. Ben bu çalışmanın, bazılarının ifade ettiklerinin aksine çok faydalı olduğunu düşünürdüm fakat yaşadığım son hadise, benim de bu konuyu yeterince önemsemediğimi hissettirdi bana.

Komşu ilçe Yakakent'in müftüsü umrede olduğundan, müftülüğe ben vekâlet ediyordum. O gün İl Müftülüğünden bayan irşat görevlileri gelecekti. Vaaz edilecek köyler önceden belli olduğu ve de ben bu köyleri tanımadığım için buralar hakkında görevli memurdan bilgi aldım. Memur, üç köyün de sahilde yer alan ilçe merkezine 15 ile 20 km uzaklıkta olduğunu, yollarının iyi olmadığını, hatta hava yağışlı olursa ulaşımın aksayabileceğini söyledi. Bir aksilik çıkmadan irşadı tamamlayabilmek için dua ettim.

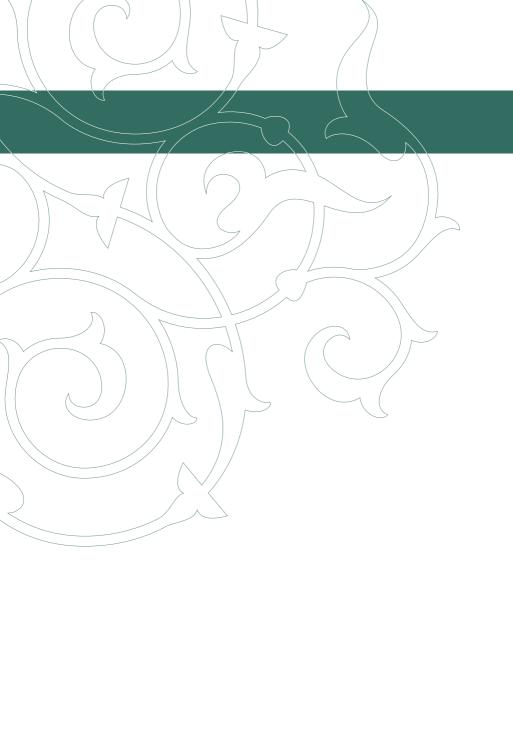
Âdet olduğu üzere, hizmet aracını kullanan şoförle birlikte Samsun'dan Bafra'ya gelen vaizeleri alıp önce ilçe merkezine, oradan bahsedilen köylere götürmek üzere yola çıktık. Şoför hariç hepimiz vaiz olduğumuz için mesleğimizle alakalı hususlardan bahsederek yol alıyorduk yüksek tepelere doğru. Mevsim her yerde bahar olmasına rağmen gidilecek köyü işaret eden şoförün "Şu karlı tepedeki köy, gideceğimiz köylerden biri" dediğinde, bu irşadın diğerlerine göre zor olduğu belli oluyordu.

Varacağımız köye yaklaşırken bir ilköğretim okulunun önünde gezici tiyatro ekibi tarafından oyun sergileniyordu. Burada zannedilenin aksine yoğun bir hayatın olduğunun açık bir deliliydi bu. "Hayat varsa irşat da olmalı öyleyse." dedim içimden. Üç vaizeden ikisini ayrı ayrı köylere bırakıp diğeri ile son köye vardık.

Hoca hanım sohbete geçince şoförle birlikte köyün imamı ve köylülerle namaz kılıp sohbet ettik. Uzaktan sakin, mağdur ve gariban görünen köy, 23 yıldır o köyde görev yapan imamhatibin elinde âdeta pişmiş, olgunlaşmış. Bir ara "Risalet mik-

tarı kadar burada görev yapmışsınız." diye latife yaptığımız cami görevlisi, fiziki açıdan cami ve çevresini güzelleştirmiş, bununla da kalmayıp daha önemlisi cemaati eğitmiş, dinî açıdan olgunlaştırmış. Vaize hanım köyden ayrılırken arabada; hangi ayetten, hangi hadisten bahsetsem bayanların 'Biz bunları biliyoruz, hocamız bundan bahsetmişti.' dediklerini anlattı. Bunu duyunca hem vaize hanım hem arabadaki diğer arkadaşlar şaşkınlığımızı gideremedik. Diğer hoca hanımlar da sohbet ettikleri köyden benzer güzel duygularla ayrılmışlardı.

Köyün sakinleri bir din görevlisinin, cemaatini ne kadar eğitebileceğine, olgunlaştırabileceğine bizi şahit ettiler. Geç vakitte geri dönerken, bu tablo karşısında hissettiklerimiz, bütün yorgunluğumuzu giderip hayat veren özellikteki irşadın, nefes alınan her sahada insanlara nasıl hayat verdiğini bize göstermiş oldu. Genel olarak bütün din görevlilerinin ana görevi olan irşat; insana, topluma hayat veren en önemli damardır. İrşat, Kur'an'da birbirine dost olan müminlerin özelliği olarak sayılır. (Tevbe, 9/71.) Toplum, onunla dirilir; onsuz kalan toplum körelir ve ardından çöker. İrşat, ideal İslami hayatın öğretilmesi ve anlatılması, İslam'ın en aktif, en sağlam damandır. Bir yörede İslam'ın mevcudiyetinin delili, İslam'ın oraya ulaşması değil, orada irşadın yapılıp yapılmamasıyla doğrudan alakalıdır. İrşadın bu yönü hakkındaki kanaatimiz, bu irşat programı sayesinde pekişmiş oldu.

AII AYGÜN*

"Eve dön! Şarkıya dön! Kalbine dön! Şarkıya dön! Kalbine dön! Eve dön! Kalbine dön! Eve dön! Şarkıya dön!"

İsmet Özel

1998'in yağmurlu bir ocak ayıydı. Samsun'da Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisiydin mihrap görevini aldığında. Hayatın, kampüs ile cami arasında geçiyordu. İnsanın gölgesiyle tanımlandığı, darbelerin bile postmodern yaşandığı zor zamanlardı. Mîna Urgan, "Bir Dinozorun Anıları"nı henüz yayımlamıştı. Madrid'den Roma'ya trenle giderken aynı zamanda Vatikan Koleji'nde edebiyat öğretmeni olan papazla karşılaşmasını ilgiyle okumuştun. Edebiyat öğretmeni papazın üstüne çok gitmesine rağmen papazın hiç alınmadan tebessümle, hoşgörüyle karşılık vermesine en az Urgan kadar şaşırmıştın. Karşılaştırmalar, sorgulamalar yapmıştın. İngiliz edebiyatçı/Başrahip Jonathan Swift'in: "Ancak birbirimizden nefret edecek kadar dindanz, birbirimizi sevecek kadar dindar değiliz." sözlerine mim koymuştun. (Mîna Urgan, Bir Dinozorun Anıları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1998, s. 75-77.) Oysa, "Bir insanı sevmekle başlardı her şey." Mevlanalar, Yunus Emreler, Hacı Bektaş-ı Veliler bunu tavsiye etmemişler miydi bize? İnsanları ötekileştirmeden, inanç

^{*} DİB Süreli Yayınlar Daire Başkanlığı

ayrımı yapmadan, onları hoşgörüyle kucaklamak gerekmiyor muydu?

Kampüs ile cami arasında sıkışıp kalmıştın. Zihninde İsmet Özel'in şu dizeleri uçuşuyordu: "...ben o yaşta koltuğumda kitaplar / işaret parmağımda zincir, cebimde sedef çakı / cebimde kırlangıçlar çılgınlık sayfaları / kafamda yasak düşünceler, Gide mesela..."

Okulu bitirmiş, artık Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olmuştun. Sırasıyla Samsun, Kırıkkale ve Ankara'da özel kurumlarda öğretmenlik yapmıştın. Öğretmenlik, değerli bir meslekti. Allah, Hz. Âdem'e (a.s.) bütün varlıkların isimlerini öğretmişti. Peygamberleri de ilim ve hikmetle donatıp insanlığa öğretmen tayin eden de O'ydu. Öğretmenler, Kur'an şairi Mehmet Akif'in dediği gibi: "Muallimim diyen olmak gerektir imanlı / Edepli, sonra liyakatlı, sonra vicdanlı." olmalıydı. Hele edebiyat öğretmenliği! Dershanelerde yaptığın edebiyat öğretmenliği, üç beş yazar, eser ezberletmeye dönmüştü ne yazık ki! Oysa edebiyat bunlardan fazlasıydı. Edebiyat, edepten geliyordu. İnsan davranışlarında iyi, güzel değişiklikler meydana getiren bir alandı edebiyat. Tahtaya yazdığın dizelerin imgeleri değil, yüklemleri önemliydi. Hayal ettiğin edebiyat öğretmenliği bu değildi...

"Sen ve yağmur. Başa dönemezsiniz. Öyle bir yol yürüdünüz ki ancak dönüş yolunu yok ederek gelebilirdiniz."

Ankara'daydın. 2014'ün yağmurlu bir ocak ayıydı, sabık imam hatip olarak başladığın yere, Samsun'a, dönüyordun. Otobüsün penceresinden dışarıyı seyrediyordun. Her şey akıyordu pencereden: araçlar, evler, ağaçlar ve hayallerin... Yıllar içinde iyice savrulmuş, gevşemiştin. Şimdi aslına rücu ediyordun. 16 yıl aradan sonra yeniden mihraba geçiyordun, elhamdülillah. Zaman değişmişti. "Mihrabın ruhunu evlere, sokaklara, caddelere; minberin nurunu gönüllere taşıma" zamanıydı.

Bunun için hem Kur'an, sünnet bilgisine hem de çağın bilgisine sahip olmak gerekti. Bilgi ve irfanın yükselmesi için İslami ilimler yanında sosyal bilimlerle ilgili kitapların da okunması gerekiyordu. Dinin hayatla irtibatını kurabilecek yorum kabiliyeti ancak bu şekilde mümkün olabilirdi. Ne güzel demişti Başkanımız: "Cehalet her yere yakışabilir ama camiye yakışmaz. Cehalet her göreve bulaşabilir ama mihrap görevine asla bulaşamaz, minber görevine bulaşamaz. Biz daima bilgiyle hareket etmek zorundayız."

Yalnızlık her koşulda bir sığınak buluyordu ve yalnızlığın en içli şairi Edip Cansever eşlik ediyordu sana: "İnsan yaşadığı yere benzer / O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer / Suyunda yüzen balığa / Toprağını iten çiçeğe / Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine / Konya'nın beyaz / Antep'in kırmızı düzlüğüne benzer / Göğüne benzer ki gözyaşları mavidir / Denize benzer ki dalgalıdır bakışları / Evlerine, sokaklarına, köşe başlarına / Öylesine benzer ki / Ve avlularına (Bir kuyu halkasıyla sıkıştırılmıştır kalbi)..." İki ırmak arasından yüzlerini denize dönmüştü bu şehrin insanları: "...Samsun'un evleri denize bakar / Sokakları yosun içinde / Çaparlar, takalar, mavnalar / Bilyalar gibi suyun yüzünde / Bir iner bir kalkar..." Gönlünün en uzun ırmağı boyunca gidiyordun ve bütün ırmakları dünyanın Kızılırmak'tan geçiyordu. Nihayet Elalan'a ulaşmıştın...

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni iken bir bilgi olarak sunduğun, 15. yüzyıl divan edebiyatı sanatçısı ve imam hatip Süleyman Çelebi'nin halk arasında "Mevlit" diye bilinen "Vesiletü'n-Necat" mesnevisini artık programlarda bizzat okuyordun: "Yâradılmış cümle oldu şâdümân / Gam gidûp âlem yenîden buldu cân / Cümle zerrât-ı cihân idûb nidâ / Çağrışûben dediler kim merhabâ."

Bazen de biraz metinlerarasılık biraz alımlama estetiği yapıyordun. Hümeze suresinde malına, servetine ve konumuna

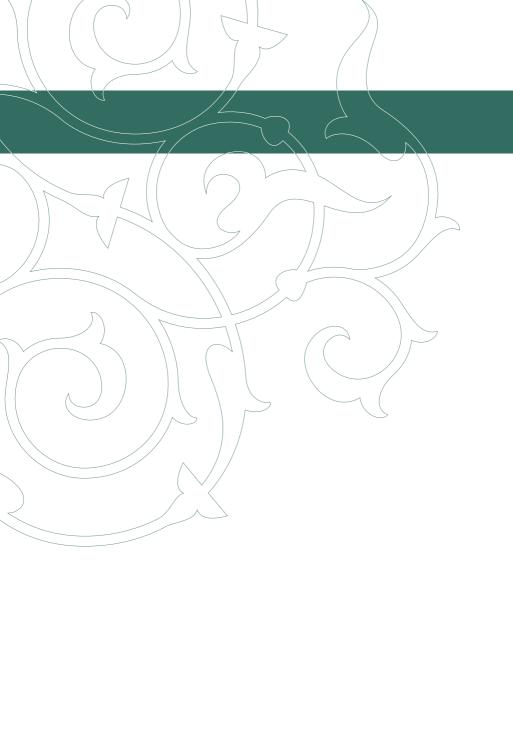
güvenerek müminlerle alay eden, insanlara tepeden bakan, insanları ayıplayan, insanların iffet ve namuslarına dil uzatan, istihza ve alaylarla müminleri çekiştirip küçük düşüren bir insan tipinden söz ediliyordu. Her şeyi mal, mülk, makam ve mevki ile değerlendiren müstekbir bir insan tipinden... Tüm gücüyle mal, mülk toplamaya, servet yığmaya yönelen, topladıklarıyla övünüp böbürlenen ve dünyada ebedî kalacakmış gibi plan yapan, bu yüzden de ahiretle ilgilenecek zamanı kalmayan kişinin kötülüğü anlatılıyordu: "Mal toplayan ve onu durmadan sayan, insanları arkadan çekiştiren, kaş göz işaretiyle alay eden her kişinin vay hâline!.." (Hümeze, 104/1-2.) Hümeze suresi ile Fransız edebiyatının önemli yazarlarından Honore de Balzac'ın "İnsanlık Komedyası" adı altında topladığı romanlarının en önemlilerinden "Eugenie Grandet"nin kahramanlarından Fıçıcı Bay Grandet'nin fıçılar dolusu altınlarını sürekli sayması, para sevdası ve cimriliğiyle ilişkiler kurarak konuyu daha da genişletiyor ve somutlaştırıyordun. Baba Grandet, hâkim duruma gelen yeni değer yargılarını, para merkezli bir yaşamı temsil ediyordu. Bu yeni düzen, insani değerleri ikinci plana atıyordu.

Öğrencilerin dikkatini çekmeyi başarmıştın. Artık onlara hem Kur'an hem de Türk Dili ve Edebiyatı dersi veriyordun. Kütüphaneni açmıştın onlara. YGS ve LYS'ye hazırlananlar, ara sınıf öğrencileri ilgiyle geliyorlardı camiye. Okula çevirmiştin camiyi. Camilerimiz, toplu ibadet yeri temel işlevinin yanı sıra ilim tahsil edilen yerdi. Yıllarca belagatin uygulama mekânları olarak Kur'an ve hadislerin mesajlarını her yaş ve kültür seviyesinden insana ulaştırmıştı, böyle de olmalıydı.

İzin günlerinde Bafra'nın en eski alışveriş merkezi bedesten aralığına gidiyordun. "Bedûh Kitabevi"nde bir köşede kitap okurken diğer taraftan "Lokumevi"nin lokum ve nokullarından yiyordun üstadın şu sözlerini hep aklında tutarak: "Bol bol okuyun. Okumayı terk etmeyin. Derdi olan insan okur,

derdi olmayan insan da okuyarak dert sahibi olur. Asıl mesele bir derdimizin olmasıdır."

İster öğretmen ister imam hatip ol, bulunduğun yeri bereketlendirmen gerekiyordu. Peygamber (s.a.s.)'in: "Ben ancak bir öğretmen olarak gönderildim." (İbn Mace, Mukaddime, 17.) hadis-i şerifi düsturun olmalıydı. Manevi dinamikleri ayakta tutabilmek için sadece camide değil; cami dışında, sokakta, okulda, alışveriş merkezinde, çocuklarla, gençlerle, ailelerle, esnafla buluşarak onların taleplerine karşılık vermeliydin ki bulunduğun yer bereketlensin.

BİR TAÇ DÜŞÜNÜN, GÜNEŞLER YANINDA SÖNÜK KALIR...

Yıldız YAYKAN*

eyrek yüzyıldan fazla bir zaman evvel yine bugünlerdeki gibi uzun günlerde ve sıcak bir mevsimde yaşanıyordu ramazan ayı, Kur'an ayı... Öğrencilerimin hepsinde bir telaş vardı heyecanla karışık... Bu heyecan hem ramazan heyecanı hem de hafızlık merasiminin telaşının heyecanıydı.

O yıl dört öğrencim hafızlık sınavında muvaffak olarak diploma almaya hak kazanmıştı. Onlar da kendinden önceki ve sonraki diğer tüm hafız öğrencilerim gibi önce elif-ba ile başlamışlardı Kur'an eğitimine. Sonra yüzüne okumalar, en son da ezberden tamamlanan hatimlerle "Hafız" unvanına kavuşmuşlar, başlarına hafızlık tacını takacakları merasime ulaşmışlardı...

Hafızlık merasimleri... Hazırlıklarının haftalar öncesinden başladığı, şehrin büyük camilerinden birinde dört gün boyunca süren büyük merasimler. Sadece cami ile sınırlı değildi etkinlikler. Sabahları tören yapılır; öğleden sonra da hafız olan kızın evine gidilerek ilahiler, aşırlar ve dualar ile kalplere inşirah verilirdi.

Bu merasimler sadece hafız olan genç ve onun hafızlık hocasının çevresi ile sınırlı değildi. Tüm şehir yıl boyunca hafızlık merasimlerini beklerdi âdeta. Salıdan cumaya kadar süren

^{*} Emekli Kur'an Kursu Öğreticisi

de

bu merasimler için bayanlar camileri sabahın erken saatlerinden itibaren ağzına kadar doldururlardı. Ardından şehirdeki genç-yaşlı, çalışan-emekli tüm Kur'an öğreticileri gelir; son olarak da hafız kızlar üzerlerinde bindallılan, başlarında taçları ile cemaatin arasından geçerek, kendileri için özel olarak hazırlanan minderlerine oturup ve sadece hocalarının değil, neredeyse tüm şehrin huzurunda Kur'an'ı Kerim'i baştan sona hatmederlerdi. Kızlar Kur'an'ı cüz cüz tamamlarken aralarda okunan ilahiler ve verilen vaazlarla camiye gelen bayanların da bu merasimden istifade etmesi sağlanırdı. Teknolojinin yaygın olmadığı o dönemlerde hanımlar bu tür merasimlere çok ehemmiyet verirdi. Çünkü buralarda öğrendiği bilgileri hayatlarına tatbik ederek, toplumsal yapının daha da güçlenmesine vesile olurlardı.

Salı, ilk günüydü merasimin. Camiyi hınca hınç doldururdu hanım cemaat. Ardından hafız kızlar ilahiler eşliğinde gelip otururdu minderlerine. Öğleye kadar süren merasimin ardından bu kızlardan birinin evine gidilir, burada da manevi bir atmosfer altında akşama hatta geceye kadar vakit geçirilirdi. Ramazan günlerinde ise bu atmosfer iftara dek sürerdi. İftar sofrası herkese açık olurdu. Akşam ezanı okunduğunda tanıdık-tanımadık kim varsa hep birlikte iftar eder, oruçlar açılırdı. Çünkü hafız olacak kızın anne babası kızlarının adına yemek verirlerdi. Bu yemeğin hazırlanmasında konu komşu tüm mahalle aileye yardım eder, gerekli maddi gücü olmayan aileler ise mahalle esnafının hayır hasenatları ile hiç zorluk çekmeden bu yükün altından rahatça kalkarlardı. Bu, bir yönüyle toplumumuzdaki sosyal dayanışmanın ne denli güçlü olduğunun da göstergesiydi aslında...

İkinci gün olan çarşamba da aynıydı. Birliktelikler ancak sahurda nihayete ererdi. Çünkü Kur'an sohbetine ramazan sohbeti de eklenince tadından yenmez bir hal alırdı bu birliktelikler

Perşembe günü önce Kur'an okurdu kızlarımız, ardından ellerine hafızlık kınaları yakılırdı büyük bir ihtiram ile. Öylesine değerliydi ki sanki manevi bir boya ile boyanıyormuşçasına özen gösterilirdi bu kınaya. Hafızlara yakılan bu kınadan isteyen herkes de nasiplenirdi. Özellikle de genç kızlar bu hazzı tatmak, hafızlık kınasını yakınmak için sıraya girerlerdi. Bu sıra onların ilerleyen zamanlarda Kur'an kurslarının kayıt sıralarına girmelerine de adeta kapı aralardı.

Ve cuma... Çifte bayram edasında bir gün... Cemaat yine camisi ile tekrar buluşur, bu mübarek gün yine Kur'an dolu bir gün olurdu. Son gün hafiz olan kızlar:

"Hafızın başına koyarlar tacı,

Semada melekler ona duaci,

İnşallah sonunda olursun hacı,

Çün Hâfız olmuşsun elhamdülillah,

Murada ermişsin eş-şükrülillah."

İlahisi eşliğinde camiye girer, cemaatin arasından geçerek minderlerine doğru yürürlerdi. Kızlarımızı bu günlerine getiren anneleri de onların hemen arkalarında yürür, kızları mindere oturduklarında onlar da hemen arkalarına otururlardı. Merasimin bu son gününde kızlarımız önce Kur'an'ın son dört cüzünü teker teker okurlar ardından da "Duhâ Suresi"nden başlayıp hatmi ikmal ederlerdi. Hafızlardan birisi okuduğu sureyi bitirip "Allahüekber" diyerek tekbir aldığında kızlarının başlarına yeşil tülbentlerini örten anneleri, onların bu meşakkatli yolculuğunun son dönemecinde de yanlarında ve yardımında olurlardı. Hatim tamamlanıp duası edildikten hemen sonra kızlarımız anneleri ile birlikte ayağa kalkarlar, başlarındaki yazmaları sıyırarak "Hafız" olduklarını ilan ederlerdi âdeta... Bu esnada, almaya hak kazandıkları, Diyanet İşleri Başkanlığı onaylı "Hafızlık Diploması" da kızlara takdim edilir ve bu tören resmi olarak da tescillenirdi. O an görülmeye ve hissedilmeye değer bir andı. Zorlu yolculuğun sonunda adaylıktan asilliğe geçme anıydı o an. O an camideki genç-yaşlı kim varsa herkes gıpta ederdi hafızlara ve annelerine. Çünkü annelerine de taç giydirilirdi hafız kızların, tıpkı Hz. Peygamber'in hadisinde söylediği gibi...

Bundan tam 30 yıl önce, yine şimdiki gibi yaz günlerine rast gelmişti ramazan. Ama o ramazan çok farklıydı... Çünkü ramazan ayında indirilmeye başlanan Kur'an yine aynı ayda hıfzedilmiş ve yine aynı ayda bu hıfziyet büyük bir merasimle ilan edilmişti. Ramazan Kur'an'la, cami cemaatle buluşmuş; gönüller Allah'ı anmakla itmam olmuştu...

Hafızlık başın başına bir dönüşümdü... Hafızlık "olmak" süreciydi... Bu dönüşüm sadece hafızda görülmez tüm aileye de sirayet ederdi... O ramazan ayında oruçlu ağzıyla Kur'anı Kerim'i bil-cümle Müslümanın önünde hatmeden bir hafızımın babasının hayatındaki kötü alışkanlıklara tövbe edip imrenilecek bir yaşantıya dönüş yapması bu sirayetin nice örneklerinden sadece bir tanesiydi...

1977 yılında Kur'an Kursu öğreticisi olarak göreve başladığımda ben de henüz hafız değildim. Kendisi de çok sağlam bir hafız olan babam zamanın değerli hocalarından pek çok ders aldırdı bana ve benim gibi Kur'an Kursu öğreticisi olan kız kardeşime. Bizler de gündüzleri öğretmenlik yaparak öğrencilere Kur'an ve dinî bilgiler müfredatını öğretmeye çalıştık, akşam olduğunda ise Kur'an'ı ezberledik. Rahmetli babacığım beni ve kardeşimi her akşam dinledi. Biz de iki yıl içinde hafızlığımızı tamamlayarak camide cemaat ve öğrencilerimizin önünde dört günlük bir başka merasimde Kur'an'ı ezbere okuduk... Yani hafız olduk...

1998 yılında emekli olduğumda yüzün üzerinde hafızım ve sayısını hatırlayamadığım yüzüne okuttuğum öğrencim vardı. Bugün o öğrencilerimin neredeyse hepsi başta Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere pek çok resmi ve özel kurum ve kuruluşlarda görev yapıyor. Rabbim sayılarını artırsın ve bizleri Kur'an'ın yolundan ayırmasın.

Nurettin MiDiLLi*

Her zaman olduğu gibi erkenden camiye gelmiş, çevreyi kontrol ettikten sonra cemaatle hasbihâl etmişti. Yeni gördüğü insanlarla daha fazla ilgilenir, hoş geldiniz derdi. O gün yine öyle oldu. İki kişi vardı, daha önce görmediği, onlarla yakından ilgilendi. Hastaları vardı ve hastane camiye yakın olduğu için cemaate iştirak edelim düşüncesiyle gelmişlerdi. Onlara samimi bir şekilde yapabileceği bir şey olup olmadığını sordu. Bu şekilde aralarında sıcak bir cami önü sohbeti oluşuvermiş ve tanışmışlardı. Bu iki farklı kişi, camiye girerken aralarında, bu durumdan ne kadar memnun olduklarını ifade eder tarzda konuştular.

Cami cemaati ve çevredeki insanlar da; kadını erkeği, küçüğü büyüğü, yaşlısı genci herkes sever sayardı Yusuf Hoca'yı; hoşgörüsüyle, sıcak yaklaşımıyla, yardımseverliğiyle takdirini toplamıştı herkesin. Dinimizin istediği insan portresi de bu değil miydi? Cemaatten bir kişi iki vakit namaza gelmese hemen onu araştırır, bir problemi varsa seferber olur, hasta ise ziyaretine koşardı. Sıkıntısı olan bir insanın sıkıntısını bir şekilde anlar, çözüm yolu bulmak için imkânlarını seferber ederdi.

Dini tebliğ görevini yerine getirmek için çırpınırdı. İnsanlara hakkı hakikati anlatma ve öğretme konusunda görevinin

^{*} Merkez Hedanioğlu Camii İmam-Hatibi / KASTAMONU

fevkinde çaba gösterirdi. Genç yaşına rağmen yüzlerce talebesi olmuştu. Yusuf Hoca'nın özverisiyle, nice insan mukaddes kitabımız Kur'an-ı Kerim'i öğrenmiş ve onunla amel etmeye çalışır hâle gelmişti. Görev yaptığı camiye asr-ı saadetin ruhuna uygun bir işlerlik kazandırmak onun şiarı olmuştu âdeta. Caminin zengin bir kütüphanesi mevcuttu. Bu şekilde camiyi bir kültür aktivitesi hâline getirmeye çalışmıştı. Onun hayallerini, caminin ibadet mekânı olmanın yanı sıra bir kültür kompleksi gibi işlev görmesi süslüyordu. Bunun için de gerekli özveriyi gösteriyordu.

Kış mevsimiydi... O bölge, bu mevsimin tüm güzellikleri yanı sıra, mevsim şartlarının olabildiğince yaşandığı bir yerdi. Çevrede kar vardı fakat hava açmış güneş kendini göstermişti. İkindi namazını kılmışlardı, cemaat her zaman olduğu gibi Yusuf Hoca'ya sevgi ve saygılarını ifade ederek camiden çıkmışlardı. Cemaatten birkaç kişi dışarıda aralarında konuşuyorlardı. Caminin avlusunda mevcut olan kamelyanın bir köşesinde mahcubiyet içinde olduğu her hâlinden belli olan otuz beş yaşlarında bir kadın oturmaktaydı. Cemaatin çoğunluğu onun cami önlerini mesken tutan dilencilerden biri olduğu kanaatine vararak, önemsemeden gitmişlerdi. Bu birkaç kişi ise ondaki farklılığı sezerek yardımcı olmak için yaklaşıp sorular sormaya ve cevap almaya çalışıyorlardı. Kadının mağdur olduğu, bu soğuk kış gününde, üzerinde olan elbiselerden, ayaklarındaki lastiklerden belliydi, bir şeylerden korkar gibi bir hâli vardı. Kendisine sorular sorulara cevap vermeden önce dilenci olmadığını ifade etmişti. Cemaatin ileri gelenlerinden Hacı Necati, kadına birini arayıp aramadığını sormuştu. Kadın hayır anlamında başını salladı. Bu durumdan biraz da sıkılmış, çekinmişti. Yusuf Hoca olanları gözlemliyordu. Hacı Necati ise artık Yusuf Hoca'nın devreye girmesi gerektiğini ifade edercesine ona baktı.

Yusuf Hoca:

Kardeşim, evde hanım var, tanışmak ister misiniz? Evimiz de camiye yakın, isterseniz buyurun sizi götüreyim dedi.

Bu şekilde onun sıkıntısını gidermek ve varsa bir problemi yardımcı olmak düşüncesindeydi. Kadın ise çekiniyordu. Ama çaresizlik içerisinde, bir çözüm yolu ararcasına başını önüne eğdi. Yusuf Hoca önde o arkada eve ulaştılar. Hoca kapıyı açtı, eşine seslendi:

Hanım misafirimiz var.

Şeyma Hanım bu ve benzeri durumlara alışıktı, memnun da oluyordu. İnsanlarla tanışmak, faydalı olmak onu mutlu ediyordu. Hiçbir zaman monoton bir hayatları olmamıştı. O da, olumlu bütün sosyal aktivitelere katılırdı.

Güler yüzle karşıladı misafiri. Yusuf Hoca onları baş başa bıraktı, hanım hanıma anlaşsınlar ve kaynaşsınlar diye.

Fatma idi bu kadının ismi, evde henüz altı aylık olan bir kızı ve bakıma muhtaç olan ninesi ile birlikte yaşıyorlardı. Kocası doğacak çocuğunu dahi göremeden bir trafik kazasında hayatını kaybetmişti, seyyar satıcılık yaparak geçimini tedarik ediyor, günlük kazanıp zor da olsa hayatın güç koşullarına göğüs geriyorlardı. Fatma Hanım kocasını kaybettikten sonra zor günler geçirmişti. Evlere temizliğe gidiyordu ama, bu çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamaya dahi yetmiyordu, evi de kira idi ve üç aydır kira bedelini ödeyememişti, ev sahibi onları evden çıkmaları konusunda uyarmıştı. Gerçekten çaresizdi Fatma Hanım. O gün de bir temizliğe gitmiş parasını bile alamamış, oldukça da yorulmuş ve caminin avlusunda dinlenmek istemişti.

Yusuf Hoca ve Şeyma Hanım, onun hayatında yeni bir ufuk açmışlardı. Şeyma Hanım, acil ihtiyaçlarını karşılamış daha sonra onu evine kadar götürmüşlerdi. Eve ulaştıklarında, karşılaştıkları manzara gerçekten içler acısıydı. Tek göz bir

odadan ibaret olan evin mutfağı bile yoktu, evde yiyecek olarak hemen hemen hiçbir şey yoktu. Karton ve kasa tahtaları ile ısınmaya çalışıyorlardı. Minik kız ve nine hastalanmışlardı. Yusuf Hoca ve Şeyma Hanım'ın gözleri dolmuştu hatta Şeyma Hanım evden dışarı çıktığında, bir köşede hıçkırıklarına engel olamamıştı.

Yusuf Hoca, Fatma Hanım'ı teselli etmiş, kendisine karşılıksız yardım edileceği mesajını vermişti. Önce tanıdığı bir doktor arkadaşına rica etti. Evdeki hastalar tedavi altına alındı. Daha sonra valilik ve belediye yetkililerine bilgi vererek gerekli yardımın yapılmasını ve yakacak sorununun giderilmesini sağladı. Cemaatinden duyarlı olanlara bu aileye katkıda bulunmaları konusunda telkinde bulunup yönlendirdi. Daha sağlıklı ve huzurla oturabilecekleri bir ev de temin edilmiş, evin kirası da üstlenilmişti.

Kısa zamanda çok şeyler yapılmıştı. Aslında bu zor bir durum da değildi. Müslümana düşen bir görevdi bu. Yusuf Hoca ve Şeyma Hanım, bu ailenin maddî-manevî koruyuculuğunu üstlenmişlerdi. Her fırsatta ziyaret ediyorlar, küçük şeylerle de olsa onları mutlu ediyorlardı.

Fatma Hanım, minik kızı Zehra ve ninesi hayata dair ümitlerini kaybetmeye başladıkları bir zamanda, Yusuf Hoca onların imdadına yetişmişti. Minnetini, teşekkürlerini gözyaşlarıyla ifade ediyordu. Şeyma Hanım'a sımsıkı sarılıyordu sık sık, hiç bırakmak istemezcesine... Çünkü yaşama ümidini, inancını onlarla yeniden kazanmıştı.

Yusuf Hoca ve Şeyma Hanım, daha önce olduğu gibi, yaşadıkları bu olaydan sonra da nice ümitsizin ümidi olmaya, yaşama sevinci vermeye devam edeceklerdi...

Fatma Hale LiMAN*

Artvin'e dair şu sözleri mutlaka söylemeliyim. Artvin çok küçük bir il ve gönlü kocaman insanlar var Artvin'de. Yeşilin tüm tonlarını görebilme güzelliğini bana bahşeden Rabbime çok hamdettim orada bulunduğum zamanlarda. Artvin benim için dünyanın en büyük nimeti idi. Metropol kentlerin ekseriyetle buz gibi havasına rağmen insan ilişkileri buralarda olabildiğince sıcak.

Yıl 2002. Artvin'de vaize olarak görev yapıyorum. Pazartesi günleri Korzul semtinde vaazım var. Camiye geldim ama vaaz dinlemeye gelen kimse yok. Beklemeye başladım 'şimdi gelirler, şimdi gelirler' derken, bir genç kız geldi:

'Hocam mahallenin hanımları ocak başındalar, bugün vaazınızı orada verecekmişsiniz.' Şaka gibi: 'Kızım ocak başında vaaz olur muymuş, ben beklerim gelen olursa vaaz ederim.' Kızcağız gitti. Yirmi dakika bekledim, tık yok. Baktım ellerinde oklava, önlerinde unlu önlük cemaatimden çok iyi tanıdığım iki hanım caminin kapısında belirdi. 'Seni almaya geldik, gel bizimle.' dediler.

Gittim, bir de ne göreyim! Benim cemaatin tümü koskoca bir avluda. Tertemiz sofra bezleri serilmiş, teknelere hamur yoğrulmuş, oklavalar hazırlanmış, kimisi hamurları beze ya-

^{*} Vaize / İSTANBUL

pıyor, kimileri yufka açıyor, kimileri pişiriyor, yaşlı nineler baş köşede gelinlere talimat vermekle meşgul, genç kızlar 'getir-götür' işleri ile meşgul, çocuklar birbirleri ile oynuyorlar. Aman Allah'ım! Ne kadar güzel bir tablo...Efendim! Meğerse üç aylar başladı ya Artvin'de âdetmiş; yufkalar açılır, silorlar yapılırmış. Bunların hepsi ramazan ayına hazırlık için...'Peki neden bu kadar kalabalık.' 'Bu iş tek başına yapılmaz hocam' diyorlar. 'Bu gün üç kişinin yufka işi hallolur, sıra ile diğer günler de diğerlerimizin yufkalarını yaparız.' 'Kaç gün sürecek bu sizin işiniz.' 'Yapılacak yufkaya bakar, bazen bir haftada, bazen de iki haftada biter.

'Ocak başında pişirenler, bir yandan pişiriyor, bir yandan da mis gibi tereyağı ile yağlıyorlar. 'Hocam yiyelim ki iyi çalışalım öyle değil mi.' 'Geç kalmadınız mı yemek için' diyorum. 'Seni bekledik' diyorlar. Bu kadınların hepsi yaşça benden büyük, beni bırakınız, koskoca nineler de bir şey yememiş. Hocaya hürmet bu, onlara göre.

Nineler kendilerine hazırlanmış sedirlerde, manilerle renk katıyor ortama. Bu kadınlar kültür demek, tarih demek, geçmişin, gelecek nesillere aktarılmasında gönüllü kültür elçisi demek.

Herkes çok neşeli... 'Hocam, bir küçük anlat da dinleyelim.' diyorlar. 'Bir küçük anlatmak', ilk kez ev sahibim bana bir küçük oturmaya gelmek istediğini söylemişti de oradan aşinayım, bu 'bir küçük' lafına... Kısa süre oluyor. Konuşuyoruz bir küçük... Çıt yok, sanki camideyiz.

Komşuluğun ne kadar önemli olduğunu anlatıyoruz, yaptıkları komşuluğun tam da sünnete uygun olduğunu söylüyoruz. Seviniyorlar. Kurban olurum ben, onların bu sevincine, ninelerin duygu yüklü bakışlarına. Kurban olurum ben, beni bu güzel insanlarla tanışmama vesile olan Rabbime!

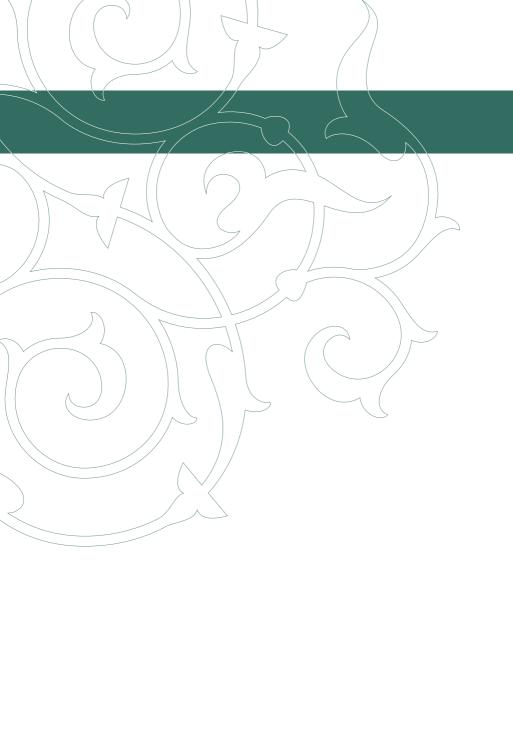
İkindi vakti geldi ezan okunuyor, eve dönmem lazım izin alıyorum. Unlu elleri ile beni kucaklayıp uğurluyorlar. Elleri unluymuş, kime ne!...

O gün ocak başında ben değil; lisan-ı hâlleri ile onlar bana vaaz etti. İnsanlığın mazi olmadığını gösterdiler. Anadolu kadınının irfanını, ne kadar sanatkâr ruhlu olduğunu gösterdiler. Hayata bakışlarının ne kadar sevgi dolu olduğunu gösterdiler. Mutlu olmak için mutluluğun peşinde koşmaya gerek olmadığını; sen yeter ki iste, mutluluğun senin peşinden geleceğini gösterdiler. Yardımlaşmayı, dayanışmayı, komşuluğu, küçük sevgisini, büyük saygısını gösterdiler. Onların bu vaazı hayatımdaki en tesirli vaazlardan biri oldu. Hizmetin cami dışında da yapılabileceğini, yerim dar dememeyi öğrettiler.

Bugün bir başka şehirde cami dersleri yapıyoruz; Riyazü's-Salihin'den hadis okuyoruz, sıra 'komşuluk' konusunda... Hanımın birisi söz alıyor; 'Karşı apartmana birileri oturdu, biz ne gittik ne de hoş geldiniz dedik; Ninenin birisi, üç ay oldu bunlar perdelerini niye hiç açmazlar diye muhtara şikayete gitmiş, nasıl haber aldılarsa apar topar o gece kaçmışlar evden...' Diğeri konuşuyor; 'Teröristmişler herhalde...'

Komşuluklarımız Artvin'deki gibi olsa idi, bu tür insanlar sızabilir miydi aramıza? Ya o nine de fark etmese idi. Büyük kentlerde komşuluğu yitirişimizin sebeplerinden biri bu; güven. Güven yoksa yakınlar ırak oluyor. Güveni yeniden nasıl tesis edebiliriz? Artvin'deki kadınların komşuluklarını, paylaşımlarını yeniden hayata nasıl dahil edebiliriz?

Yerim dar demeden hizmete koşmakla. Hizmeti kendimizden öne almakla değil mi?

Selva ÖZELBAŞ*

Rabbim senin güzel adın zikrinle yoğrulmuş tadın Mevlam bize bizden yakın ruhum arzuladı seni Rabbim senin merhametin, açıver sekiz cennetin Ümmetiyiz Muhammed'in ruhum arzuladı seni.

İstanbul'un oldukça büyük ve gelişmiş bir bakım evine yapılan ziyarette yanık sesle söylenen ilahinin sözleri bulunduğumuz sitenin yaşlı ve yorgun sakinlerini ve tabii ki bizleri de derinden etkiledi

Kimsesiz ve ilgiye muhtaç olanlara ilgi göstermek, onların ihtiyaçlarını gidermeye çalışmak insani ve dinî görevlerimiz arasındadır. Diyanet görevlileri olarak biz de şehrimize ait bakım evine mutat ziyaretler yapıyoruz. Onlara haftada bir değişik yüzler göstermek, "sizleri unutmadık" demek, hâl hatır sormak, ilgilenmek, hayatlarına hareket vermek, durgunluktan bir nebze olsun kurtarmak belki de meşgul etmek gibi bir şey bizim yaptığımız. Gerçekten de insan yaşlandıkça eli tutmaz, ayağı ermez olunca oturduğu yerden hatıralarına takılıp kalabiliyor ve bir huzur evinde de olsa huzur bulmak daha da imkânsızlaşıveriyor.

^{*} Vaize, Üsküdar / İSTANBUL

Aklımıza dahi getirmek istemediğimiz bir gerçek, şehrimizin ortasında bir yerde bize ibretlik olması gereken bambaşka bir âlem var. Pek çoğumuzun bundan haberi dahi yoktur. Yaşlı, hasta, engelli ve kimsesiz insanlar bizimle birlikte bu şehirde nefes alıp yaşama mücadelesi verirler, bu öyle bir mücadeledir ki ne sağlıklı yaşamak için çaba gösterebilir insan ne de ölüp gitmek temenni edilir. Ne var ki, bir türlü evlere ve yüreklere sığmayan insanlar için açılan bu kapı, sunulan bu imkânlar aslında büyük bir nimettir. Buna rağmen sakinleri tarafından bu nimetin dahi kadri kıymeti takdir edilebilecek durumda değildir.

Bir grup arkadaşla birlikte gittiğimiz oldukça büyük bir araziye oturmuş bakım evinin kapısından içeri giriyoruz, oldukça geniş salonlar ve deri kaplı koltukları var. Selam vererek, merhabalaşarak yaklaşıyoruz. Sabahın erken saatleri. Hoş geldiniz diyorlar, eğer biraz hafızası yerinde olan varsa hatırlıyor, çünkü her hafta bu gün buraya mutat olarak görevliler ziyarete geliyorlar, program yapıyorlar. Biz de görevli geldiğimizi anlatıyoruz. Hatırlarını soruyoruz.

Oldukça geniş ve ferah, amaca uygun inşa edilmiş binanın her bir yerinde koltuklara âdeta serpiştirilmiş oturmakta olan teyzelerden bir kısmı eğer yardım edilirse bir yerden başka bir yere gidebilir... Engelli arabalarını birileri hareket ettirirse ancak iki adım öte gidebilen başkalarına bağlı hayatlar... İnsanın hemen kendi yaşlılık zamanları aklına geliyor. Acaba ben ne halde olacağım diye düşünmemek, "Kimin ömrünü uzatırsak, onun yaratılışını tersine çeviririz (kuvvetini gideririz). Hâlâ akıl etmezler mi?" (Yâsin, 36/68.) ayetini hatırlamamak mümkün değil.

Orada oturanları sohbet etmek için bir alt kata davet ediyoruz. Bayan görevli arabadaki teyzeyi götürürken "kızlar hadi bakın kim gelmiş hadi aşağı" diye sesleniyor. Her zamanki salonda toplanılıyor. Aynı salonda sohbetimizden sonra da yemek yiyorlar. Onlar asansörle biz merdivenlerden inerek salona ulaşıyoruz. Her taraf tertemiz. Yemekler bir taraftan hazırlanırken biz de sohbete başlıyoruz. Güzel sesle bir Kur'an arkasından çok uzun ve sıkıcı olmayan konuşma, arada yine bir ilahi ve karsılıklı konusma... Hem bedenen hem zihnen hem de psikolojik olarak yorgun bu insanları fazla konuşup sıkmamak gerektiğini bilerek ona göre davranıyor, onları da konuşturmak istiyoruz. Bir teyze "yavrum içimizi genişletiyorsunuz" diye gelişimizden memnuniyetini belirtiyor. "Öyle mi teyze, gerçekten mi?" diye sorunca memnuniyetini daha bir coşkuyla aktarmaya çalışıyor. Bir başkası idrarını tutamadığı için namazını kılamadığından bahsediyor. Namaz her yaşta insana arkadas ve her halükârda beraber olunabilecek bir yoldaş. Böyle olunca yaşlılıkta da kişi aklı erdikçe kolaylıkları ile birlikte namazını eda edebilmelidir. Bizim görevimiz ise yaşlı da olsa ümidi kesmeden herkese yol göstermektir çok zorlamadan. Bir teyze ise umreye gideceğini müjdeliyor bize ve daha önce hacca gittiğini anlatıyor, kendisinden dua istiyoruz ki biz de gidelim diye... Duanın haddi hesabı yok... Karşılıklı konuşmalarımız bu minvalde devam ediyor ve salonda farklı bir hava esiveriyor.

Gördüğümüz bu insanların her biri bir evin hanımı, bir erkeğin eşi, çocuklarının annesi idi. Hatta kapı komşuları, mahallede toplandıkları ya da ayaküstü lafladıkları arkadaşları vardı. Geçirdiği onca hatırayı, yaşadıklarını silip atmak, alışkanlıklarını bırakmak hiç kolay olmasa gerek.

Kısa bir dua ile programımızı noktalıyoruz, dua hiçbirinin vazgeçemediği yakın duruş Rabbe... Eller huşu ile semaya kalkıyor ve âminler yürekten söyleniyor. Doğrusu böyle bir ortamda dua etmek onlardan çok bizim için önemliydi. Peygamberimizin, "aranızda yaşlılarınız, acziyet içinde olanlarınız olmasaydı bela gökten sağanak sağanak üzerinize inerdi" mealli sözü burada kendini daha iyi hissettiriyor.

Programımız bitip dualarımıza karşılık kat kat fazla dualarla çıkışa doğru ilerliyoruz. Güzergâhta bazı teyzelere rastlıyoruz. Âdeta özür dilercesine; inemedim, gelmek istedim falan demeye yelteniyor, hele bir tanesi ağlayarak kesik ayağını ve felçli kolunu gösteriyor. Çaresiz, uzuvlarından yoksun kalmış bir insana hiçbir şey yapamayan çaresizler olarak "biz senin için de dua ettik" deyip teselli ederek oradan ayrılmak zorun-

da kalıyoruz.

Güya, hasta yaşlı ve kimsesizleri ziyaret etmek için gittiğimiz bu yerde aslında kendimiz ve toplumumuz için önemli bir iş yapmış olduk. Oradan dualarla ayrıldık onlar için gittiğimiz yerden kendimiz için kazandığımızı anladık. Bu yeterli miydi? Elbette hayır!... Hem yaşlılık döneminde hem de engelli olup muhtaç duruma geldiğinde insanlar daha da hassas olmaktadırlar. Dolayısıyla daha sıcak ilişkilere ihtiyaçları vardır. Âdeta dünyası tersine dönmüş insanın en yakınları tarafından merhametle kucaklanmaya, sıcacık sarılmaya ihtiyacı vardır.

Merhamet ve şefkat timsali Peygamberimizin "Merhamet edenlere Allah da merhamet eder. Yaratılanlara merhamet ediniz ki, Allah da size merhamet etsin." (Ebu Davud, Edeb, 58.) sözü gereği kişinin, sıranın bir gün mutlaka kendisine geleceğini ve Rabbin takdirinin eğer, yaşlanabilirse böyle kaçınılmaz olacağını bilerek hayatına çeki düzen vermesi, yaşlısına merhamet etmesi en başta gelen görevidir.

Mehmet UYSAL*

Yıl 1984...Aylardan Ağustos...

Hakkâri'ye tayin emri geldiği zaman gitmekle gitmemek arasında bir süre düşündüm. İnsanlarını tanımak, ülkemin en uç ilinde görev yapmak belki bir şanstı. Gitmeye karar verdim.

O yıllar terör olaylarının başladığı ilk yıllardı. Van'dan yola çıktığımda sıkı güvenlik uygulamaları vardı.

Hakkâri Müftülüğü, Yüksekova Müftülüğü derken Pınargözü Köyü Camii'nde göreve başladım. Henüz yirmi yaşındayım. Isparta nere Hakkâri nere! Bizim yörelere benzemeyen buralar beni biraz heyecanlandırıyordu. Gittiğim yerde neyle karşılaşacağım, nerede kalacağım, köyün camisi nasıl, insanları nasıl, köy merkeze uzak mı? Hep merak ettiklerim.

Bir gün sonra akşam vakti kamyonla köye vardım. Önceleri muhtarlık yapmış Şükrü amca misafir etti. Ertesi günü Kurban Bayramı idi. Aynı zamanda benim için gurbette ilk bayramdı.

Sabah namazında beraber camiye gittik. Namazdan sonra bayram namazı için beklemeye başladık. Bir süre sonra cemaat

^{*} İmam-Hatip / ISPARTA

de gelmeye başladı. Bu durum şanstı. Çünkü cemaati tanıma fırsatı olacaktı.

Yarım saat kadar genel bir konuşma yaptım. İslam'dan, dinin güzelliklerinden temizlikten, birlik ve beraberlikten bahsettikten sonra konuyu tamamladım.

Namaz bitti, herkes bayramlaştıktan sonra camiden çıktık. Gündüz gözüyle köyü ilk defa görüyordum. Kırk haneli olduğunu söyledikleri köy toprak damlı evlerden oluşuyordu. Cami de taş duvar ve toprak damlı 70-80 kişinin namaz kılabileceği bir yerdi. Saç kaplamalı iki yer görünüyordu, onlar da köyün okulu ve lojmanıymış. Bolca ceviz ve selvi ağacı görünüyordu.

Sonradan camiye yakın olduğunu öğrendiğim bir eve kahvaltı için buyur ettiler. Eve geldiğimizde cemaatin hepsi oradaydı. Meğerse orada cemaat dağılmadan camiye en yakın evden başlayarak bütün evleri dolaşıp ya yemek yemek ya da çay içmek bayram adetlerindenmiş.

Benim için o gün olanlar yalnızlığımı unutturdu. Bütün gün evleri dolaştık. Ziyaretler yaptık. O günüm dolu dolu geçmişti.

Köyde caminin lojmanı da vardı. Toprak damdan yapılma iki odalı, camiye yakın önünde bir dönüm kadar bahçesi vardı. Okullar açılınca öğretmenler de geldi. İki kişiydiler. Konuşup anlaşabileceğim kimselerdi. Uzun kış gecelerinde çok sohbetlerimiz oldu.

Buralarda kış erken geliyor, yollar kardan bir kapandı mı nisan ayının sonuna kadar açılmıyormuş. O sebeple un, yağ, şeker gibi ihtiyaçları yeteri kadar önceden almak gerekiyormuş. Ben de öyle yaptım.

Önceleri korkarak geldiğim bu yere yavaş yavaş alışıyordum. Cemaatten ziyaretime gelenler oluyor, bazen de ben gidiyordum. O zamana kadar batı bölgesinden din görevlisi gel-

mediğinden köylülerde bir tereddüt vardı. İki üç ay içerisinde onlar bana alışmıştı, ben de onlara alışmıştım.

Uzun kış günlerinde kendi evimde okumaya gelen çocukları okutuyordum. O bölge Şafi Mezhebinden olduğu için bu konuda bilgi sahibi olmam gerekiyordu. Halil Gönenç'in Şafi İlmihali kitabını aldım. Hem öğrendim hem çocuklara anlattım. Kış o kadar sert geçiyordu ki bizim bölgeyle kıyaslamak mümkün değildi. Her gün yağan karı damdan temizlemek gerekiyordu. Evin ve caminin etrafi temizlenen karlarla dolmuş kar kalınlığı iki metreyi geçmişti

Boş zamanım çoktu. Bu durum benim için bir fırsattı. Zamanımın çoğunda kitap okumaya başladım. Riyazü's-Salihin'i Arapça ve Türkçesi ile bitirdim. Okuldan aldığım birkaç romanı da okudum. Ezberlerimi artırdım.

Mam Halid isminde gözleri görmeyen bir cemaatim vardı. Gündüzleri camiye gelir müezzinlik ederdi. Önceleri Kur'an'dan bazı sureleri ezberlemiş fakat unutmuş. Benim gelmem onun için de fırsat olmuştu. Türkçe bilmiyordu ama biz bir şekilde anlaşabiliyorduk. Ben ayetleri okuyorum o da tekrar ediyordu. Böylece ezberlerini yeniledi. Ben de bilmediğim yerleri ezberledim. Mam Halid baharda vefat etti.

Mart ayında unum bitti. Komşulardan Mustafa amcaya yollar açılınca ödemek üzere bir çuval un istedim, yok dedi. Ertesi gün evinden bir çuval almış her evden bir tas un istemiş öğleden sonra aldı geldi. Hocam bizde hocaya parayla un verilmez dedi. O kadar duygulandım ki oturup ağlayasım geldi.

Buraların baharı bir başka oluyor. Kar alttan eriyor, her taraftan küçük dereler oluşuyor. Otlar kar biter bitmez boy veriyor. Ot buraları için çok önemli. Hayvancılıkla geçinen köylüler için bu lazım. Dağlarda düzlüklerde otlan biçip, yığın yapıp kışın keçi ve koyunlara yem olarak veriyorlar.

Nisan ayının sonuna doğru karlar eridi yollar açıldı. Dört ayın sonunda şehre gidebileceğim. İlçeye vardığımda duydum ki askerliğim çıkmış. Köye dönüp veda ettikten sonra askerliğin yolunu tuttum.

On sekiz aylık vatani görevden sonra kışa yakın bir zamanda tekrar göreve başladım. Köye geldiğimde cami ve oturduğum evin damı kardan yıkılmış. Beni zorlu bir kış bekliyordu.

Okulda lojmanın bir tarafı boştu. Milli Eğitim Müdürlüğüne söyledim. Oturmak için izin aldım ve ev işini böylece hallettim. Lakin caminin durumunu çözmek o kadar kolay değildi. Kış gelmek üzereydi. Müftü hocama durumu arz ettim bahara kadar idare etmemi istedi.

O kış benim için daha zor geçecek gibiydi. Görevimi yapamıyordum. Namaz için bulunduğumuz evlerde cemaat oluşturuyorduk. Bazen akşamları evlerde sohbet meclisleri olurdu. Bu toplantılarda caminin yeniden yapılması için taleplerimi dile getiriyordum. O kış böyle geçti.

Mayıs ayında köyün ileri gelenleriyle bir toplantı yapıp camiyi yeniden yapmaya karar verdik. Para verenden para, koyun keçi verenden keçi koyun, kavak verenden kavak alıp komşu köyden iki usta ile anlaşıp işi verdik. Artık her gün işin başına geliyor ustaların çaylarını hazırlıyor görünen işlerini yapıyordum.

Duvar tamamlandı üstüne çatı yapmaya karar verdik ki bir daha kardan zarar görmesin. Buralarda çatıda kiremit kullanılmayıp oluklu saç kullanılıyor. Cami tamamlanmış içinde küçük işleri kalmıştı.

Bu fırsattan yararlanarak on aydır uzak kaldığım memleket, ana, baba ziyareti yapmak, boş kadro bulabilirsem tayin istemek için izin aldım. Bu izinde işim rast gitti. Boş bir kadro buldum. Nakil sınavına girdim, nakil isteğim uygun bulundu ve tayin yazım yazıldı. İznim bittikten sonra görev yerime döndüm. Durumu köylülere anlattım, tayin beklediğimi yakında buradan ayrılacağımı söyledim.

- Yapılır mı bize bu hoca efendi?
- Camiyi yaptırıp içinde bir vakit namaz kılmadan gidilir mi?

Görevlilik böyle bir şey, birisi yapar bir başkası devam eder. İki ay sonra tayin emri geldi. Cemaatimle vedalaştım yeni görev yerime doğru yola çıktım.

Biraz korku, biraz endişe, biraz heyecanla geldiğim bu yerden, görevini yapmışlığın huzuru ile memnun olarak ayrılıyordum.

Şimdi görevde yirmi beşinci yılımı dolduruyorum. O günler tatlı bir anı olarak hâlâ içimde saklı duruyor.

YANI BAŞIMIZDAKİ RODOS VE BİRKAÇ ANEKDOT

Bahattin AKBAŞ*

Ege'nin güneybatısında Akdeniz'e komşu bir ada Rodos adası. On iki adaların merkezi ve Ege adalarının da en büyüğü. Ada ile aynı adı taşıyan Rodos şehri ise kadim bir Osmanlı şehri. Ada 400 yıl Osmanlı hâkimiyetinde kalır. Bu süreçte adaya sulh ve huzur hâkim olur. Osmanlı çeşitli yörelerden iskân politikası uygular. 1912'de İtalyan işgali başlar, 1947'ye kadar... II. Dünya Harbi sonu kazananlar sınıfında yer alan Yunanlılar'a devredilir. 1972'de adada Türkler için sıkıntılı zamanlar baslar. Kıbrıs'ın alınması ile de huzurları biraz daha kaçırılır Türklerin. Türk okulları kapatılır. Nesiller Türkçeyi ana dillerini ve dinlerini öğrenmekten mahrum bırakılır. Birçoğu Türkiye'ye döner. İzmir'de otuz bin dolayında Rodoslu olduğundan söz ediliyor. Rodos'ta soydaşlarımız dağınık bir yerleşime sahip bulunmaktadırlar ve sur içinde kalan camiye ulaşımda güçlük yaşamaktadırlar. Bir zamanlar Rum nüfusa yakın oranda Türk nüfusu varken şimdilerde bu oran çok azalmıştır. Hâlen 3500 dolayında Türk var adada yaşayan. Yine Türkçe ve din öğrenimi imkânlarından mahrum bırakılmışlardır. Camilerin bir kısmı yıkılmış, bir kısmı restore bahanesiyle kapalı vaziyettedir. Süleymaniye Camii 1983'te restore bahanesiyle kapatılmış, yakın zamanda yeniden açılmış ama ibadet amaçlı değil de müze olarak!

^{*} Dr. DİB Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

2011 Ramazan Bayramı'nda bu muhteşem mabette geçmişin hasreti ve buna da şükür duygularıyla hep birlikte bayram namazı için camiye geçtik. Bayram sabahı Süleymaniye'ye çıkan yollar ve cami bahçesine zeytin dalları ve güller serpilmişti. O gün bu tarihî camide vaaz vererek namazı kıldıracak olmanın heyecanı akşamdan içimi kaplamıştı. Bu duygu ve düşüncelerle kürsüye çıktım. Bir miktar Kur'an tilavetinden sonra sohbete basladım. Vaazın sonunda Müftü Vekili İsmail Cakıroğlu birkac cümle ile selamlama ve tebrik konusmasında bulundu. İlerleyen yaşının da verdiği hâletiruhiye ile oldukça duygulandığı görülüyordu. Bayram namazı için cami erkenden dolmuş ve cemaat dışarı taşmıştı. Bayram namazına bayanlardan da iştirak edenler vardı. Geniş bir cemaatin iştirakiyle bayram namazını coşkulu bir şekilde eda ettik. Bayram namazında özellikle yaşlılar Süleymaniye Camii'nin her daim ibadete açık olduğu eski günleri yad ederek duygulu anlar yaşadılar. Cemaat büyükleri Türkiye Türkçesi ile hoş bir hutbe ve vaaz dinlemekten duydukları memnuniyeti ifade ederek bu bağlamda şahsım aracılığı ile Başkanlığımıza teşekkürlerini dile getirdiler. Bayram namazından sonra hemen karşıda bulunan Hafız Ağa Kütüphanesine geçildi. Yazma ve nadide eserlere ve diğer matbuata ve Osmanlı mutasarrıflarına ev sahipliği yapan bu tarihî esere önceden Türk Kütüphanesi denirken şimdilerde Müslüman Kütüphanesi levhası takılmış. XVI. asırda inşa edilen bu tarihî mekânda her iki mabette bayram namazını kılan soydaşlarımız ve diğer Müslümanlar toplanarak bayramlaşma merasimine geçiliyor, müftü vekili, din görevlileri dinî kisveleriyle bulunuyorlar. Bu vaziyette camiden kütüphaneye geçerken yoldaki Yunanlı esnafın farklı dinden de olsa din adamlarına gösterdiği saygı ve bir şeyler ikram etme çabaları ilginç bir anekdot olarak hatırda kalıyor.

Bayramlaşmada salavatlar, tebrikleşmeler ve ikramlar duygulu anlar yaşatıyor insana. Merasime bayanlar ve çocuklar da iştirak ediyorlar. Sevincin paylaşıldığı anlar görülmeye değer.

Türkiye'den misafir gelenler de bu duygulu anlara şahit oluyorlar. Türkiye'den Hafız Ağa ve Fethi Paşa ahfadından Fethi Paşa Özel Vakfı Mütevelli Başkanı Cengiz Fethi Argeşo da ailesiyle birlikte geliyor ve bir anlamda ev sahipliği yapıyorlar. Adada sur içinde yer alan İbrahim Paşa Camii hâlen beş vakit ibadete acık olan tek camidir. Teravih ve cuma vakitlerinde cami dolmaktadır. Türkler farklı makamlarda salatüselamlar, ilahi ve kasidelerle teravihlerini kadın-erkek, çoluk-çocuk eda etmeye çalışıyorlar. Kadir Gecesi'nde gündüz Hafız Ahmet Ağa Kütüphanesi'nde sakalı şerif, salavat-ı şerifeler eşliğinde, binlik büyük tespihle cemaatin de iştirakiyle kelime-i tevhitler getirilerek alınıyor ve İbrahim Paşa Camii'nde ziyarete açılıyor. Özellikle hanım cemaatin gözyaşları içindeki ziyareti ve günün akşamında hep birlikte camide tarihî binlik tespihle kelime-i tevhitler çekilmesi müstesna anlar yaşanmasına vesile oluyor. Çalışma amaçlı adada bulunan diğer Müslümanlardan gelenler de var cemaatte. Bir zamanlar sur içindeki Süleymaniye, Mustafa Paşa, Ağa Camii ve İbrahim Paşa Camilerinin açık olduğunu, namaz vakitlerinde cemaatle dolu olarak namaz kılındığını söylüyor orta yaşın üzerindekiler. Cemaatin azaldığından hayıflanıyorlar. Batı Trakya kökenli İlter Hoca dinî rehberliğin yanında çocuklara Türkçe öğretmeye çalışıyor. Diğer yaş kesimlerine yönelik dinî bilgiler de vermeye çalışıyor. Ama ada halkı korkutulmanın ve sindirilmenin, ihmalin sıkıntılarını tam atamamış vaziyette. Biraz daha ilgi, gayret ve manevi destek gerekiyor. Ailelerin de çocuklarına karşı dil ve din konusunda biraz daha ilgi göstermeleri gerekiyor. Kendi ortak söylemleri bu. Hele yeni neslin ihmal edilişine ve ailelerin ilgisizliğine dair sıkça dillendirdikleri bir ifade var ki üzücü gerçekten; "Hocam çocuk sabah kalkıyor "kalimera" (günaydın) diyor, anne baba "kalimera" diyor, hiç olmazsa sen günaydın desene." şeklinde hayıflanıyorlar... Soydaşlarımız yabancılarla evliliklerin arttığını, özellikle yeni nesilden gençler arasında bu durumun çok yaygın olduğunu belirtiyorlar. Bu evliliklerin

Türklük ve Müslümanlık değerlerinin erozyona uğramasına sebebiyet verdiğini dile getiriyorlar.

Rodos adasının aynı adla anılan başşehri o muhkem surları içinde insanda âdeta zaman tüneline girmiş gibi bir izlenim bırakıyor. Sur içi ayn bir dünya. Âdeta tarihe yolculuk ediyorsunuz. Sur ve içindeki taş yapı evler ve işyerleri korunmuş. Ada sadece denizi, güneşi ve kumsallarıyla değil, tarihî doku ve orijinalliğiyle de pek çok turisti kendine çekiyor. 130 bin nüfuslu ada oldukça tarihî ve turistik olup, yılda nüfusunun on beş-yirmi katı kadar turist çekmektedir. Hava derseniz çok yumuşak, mutedil. Ada hoş bir iklime sahip. Dünyanın en güzel iklimlerinden birinin Rodos'ta olduğu belirtiliyor. Ilıman bir iklim sizi karşılıyor. Temmuz ve ağustosta bile insanı hiç bunaltmayan ve hafif esen meltemlerle rahatlık veren bir havası yar.

Adanın sakinleri soydaşlarımız, evlad-ı fatihan hem dertli hem de oldukça hassas ruhlu, duygulu insanlar. Bizi unutmayın, sıkça hatırlayın ve ziyarete gelin, büyüklerimiz de gelsinler, vakıf eserlerimiz, mabetlerimiz terk edilmişlikten ve yıkılmaktan kurtulsun; dinî ve kültürel haklarımıza sahip çıkabilelim düşüncesini dile getiriyorlar.

Kadir ÖZTÜRK*

Çaresizlik içerisinde kıvranan dostum derdine derman olmayan mesajlarından sonra beni aramaya karar verir. Geç saatte çalan telefonun anlamı herkes için farklıdır. Korku ve şaşkınlık içerisinde telefonuma uzanıp arayanın ismini gördüğümde şaşkınlığın yerini kat be kat korku aldı. Arayan kadim bir dostumdu. Son zamanlarda ağır imtihanlar veriyordu...

Öğretmen olarak gittiği Belçika'da bir yılını tamamladığı sıralarda babasına, değerli hocamıza "akciğer kanseri" tanısı konuldu. Hocamızın tedavisi ile uğraşırken bir de annesinin karın ağrıları şikâyeti başladı. Çok kısa bir süre içinde bir böbreği alınarak diyalize mahkûm olan annemizin şikâyetlerinin tamamına da çözüm bulunmuş değil...

Ölüm, daha çok hasta ve yaşlılara kondurulduğu için nasıl bir haber duyacağımın korkusuyla açtım telefonu. Sevgili dostum Ahmet Yasin, o saatte aramanın mahçupluğu ve vereceği haberin hüznü ile önce selam verdi, sonra yutkunarak özür diledi. Bir müddet bekledikten, tekrar yutkunduktan sonra şöyle başladı söze:

- "Kadirim, Davut Abi'yi kaybettik!"
- "İnna lillahi ve inna ileyhi raciun."

^{*} Küçük İhsaniye Camii İmam-Hatibi, Üsküdar / İSTANBUL

Davut Özgül hocamızın durumu ağırlaşınca eşi Saliha Hanım, dostumu arar. Ahmet Yasin hastaneye geldiğinde hocamızın dünya hayatını tamamlamış olduğunu görür ve telefonuna sarılır. Bu şekilde öğrendim Koca Çınar'ın vefat ettiğini. Üsküdar Çınaraltı Hamdullah Paşa Camii'nin İmam-Hatibi idi ve akciğer kanserine yenik düştü. Mekânı cennet olsun.

Fakülte yıllarında tanıdım ilk olarak hocamızı. Zamanla çok farklı ortamlarda bir araya geldik. Nice güzelliklere şahit oldum sayesinde. Her sohbetinde yeni yeni pencereler açardı hayata, gerçeklere dair. Hayat harmanında tanıdığı insanlar, geçirdiği imtihanlar ayrı bir kimlik kazandırmıştı kendisine. Zaman zaman paylaşırdı yaşadıklarını fakat o kısa ömre neler sığdırdığını kitabından öğrendik. "Çocukluğumdan bugüne kadar yaşadığım beni ben yapan olaylar bütünü" olarak tanımladığı 'Bir İnsan Biriktirdim' adlı eserinden. Meğer anlattıkları, anlatmadıkları yanında bir yok hükmündeymiş...

Hastalığı sırasında tanıştık kitabıyla. Samimiyetin zirvede olduğu herkes tarafından takdir ediliyor. Derdi çeken olarak bizden daha fazlasını dinliyor ve okuyordu şüphesiz. Buna rağmen son anına kadar hep teslimiyet içerisinde oldu. Örneğin bu kitap fikri nasıl ortaya çıktı diye soranlara "ölmeden önce" bir şeyler yazsan dediler ben de yazmaya başladım diye cevap veriyordu espriyle karışık. Buna rağmen hayatının sıkıntılarını yazarken nice sıkıntılar çektiği de yabana atılmamalı.

Anlattıkları ve yazdıklarıyla çok şey öğrettiği gibi ölüm sessizliğinde de çok şey öğretti bizlere. Hayatta iken biraz da Urfalı olması hasebiyle hep "Ağam" diye hitap ederdim kendisine. Gerçekten hangi ortamda olursa olsun mutlaka kadirşinaslığı, cömertliği ile ağalığını gösterirdi. 27 Aralık 2012 tarihinde refakatçisi olduğum bir günde gerçek ağanın kim olduğuna bir örnek verdi:

Mersin'de görev yaptığım yıllarda tanıdım Kenan abiyi. Bugünün değeriyle sahip olduklarına rakam biçmek zor olmade

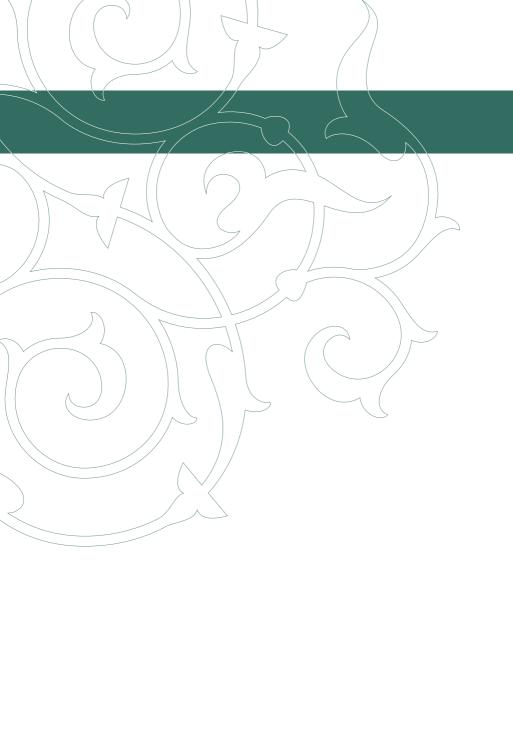
sına rağmen o kadar mütevazı bir insandı ki; hâlâ aynı şalvan giyer, eski arabasına biner, evinde misafiri eksik olmaz ve misafirlerine bizzat kendisi en güzel şekilde ikramda bulunurdu. Bazı hanelere gittiğimizde "hoş geldin hoca" denir geçilirdi belki ama Kenan abi bizzat kapıya kadar iner ve karşılardı. Gerçek ağalık işte bu.

Kimde bir güzellik görmüşse onu aynıyla hayatına geçirmeye çalışan Davut Hoca'nın yakın çevresinde, dostları arasında ikramına şahit olmayan var mı? Hiç değilse bir güzel söz veya tebessümle karşılayıp uğurlamıştır muhatabını. Cebinde, hesabında olup olmadığına bakmadan mutlaka ağalığını gösterirdi. Çünkü "veren el" idi o...

Hocam, ele avuca sığmaz anlamında arkadaşların "çetel" lakabını vermişler ya, sana son çetelliğin de aramızdan ayrılman oldu. Sağlam kaleler içerisinde olsak bile sonunda hepimizi bekleyen gerçek bu. Seni bir hastane köşesinde bir gece vakti yakalayan ölüm bizi kimbilir nerde ve ne zaman yakalayacak? Kim bilir belki bu yazıyı tamamlayamadan. Rabbim hayatın da ölümün de hayırlısını versin...

Vefatınla "doğurdukça gençleşen" annenin yüreğine bir kor eklense de sevinenler de olmuştur elbet. En çok da küçük kardeşin, arkadaşın Muhammed'in sevinmiştir. Hani küllükteki haplardan dolayı Azrail'in ayak seslerini birlikte hissettiğiniz, bu dünyadan göçen Muhammed.

Vefatının üzerinden bir hafta geçmesine rağmen bir değil binlerce insan biriktirdiğini gördük kıymetli hocam. Çünkü sen, sadece Hamdullah Paşa Camii'nin değil hayatın imamıydın. Yanlarında kalmana karşılık bütün sevenlerin gözyaşlarıyla birlikte eminim şu cümleleri mırıldanıyordu; "Elimizde kuru bir nan (ekmek) ve bir de yeşilinden soğan olsa daha ne isterdik ki?"...

Abdulcelil ALPKIRAY*

Tarih boyunca binlerce kişinin namazına şahit olan ve hâlen dimdik ayakta olan 760 yıllık tarihî cami, bugün vakit namazlarında sadece üç-dört kişinin secdesine, namazına şahitlik yapıyor. Eskiden cıvıl cıvıl olan çevresi bugün viran olmuş durumda. İlçenin tek camisi ve avluda üç kişi; caminin imam-hatibi, ilçe müftüsü ve ilçe halkından Muharrem amca. "Vakit namazlarında hep böyle midir?" diye soruyorum. "Vakitlerde 4-5 kişi bazen, cuma namazlarında ise 40-50 kişi oluyor" diyor cami görevlisi.

94 yaşında olan asırlık çınar Muharrem amca titrek sesiyle anlatmaya başlıyor: "Bu cami çok çilekeş bir cami. Bu gördüğün daha bir şey değil. Caminin kapandığı günler oldu. Ezanın Türkçe okunduğu dönemde 6-7 yıl Toprak Mahsulleri Ofisi'nin deposu olarak kullanıldı. Ezanın Arapça olarak okunmasıyla beraber cami de tekrar açıldı. Buralar bayram yeri oldu. Cuma günleri tıklım tıklım dolmaya başladı. Bazen içerisi yetmez, cemaat dışarıya bile taşardı. Tüm bunlar çok eski değil, 30 yıl öncesine kadardı. Ama şimdi, gördüğün gibi kimse yok." dedi mahzun gözlerle. "Neden şimdi kimse yok, n'oldu ki?" dedim. Gözlerini ufka dikti, derin bir ahh çekerek; "Hicret ettiler buralardan, göçtüler." dedi. "Sebep!" dedim.

^{*} İlçe Müftüsü, Yenifakılı / YOZGAT

Gözleri dolmuştu, eski günleri hatırlattım herhâlde ki, titrek bir sesle "Terör hocam, terör." dedi. Devam etti; "Camiye geliyorum diye bana da çok baskı yaptılar. Gitmeyeceksin dediler, ne işin var camide dediler. Üstüme yürüdüler, dayanamadım ve "tamam gitmeyeceğim" dedim. "Ancak sizler de öldüğünüz zaman cenaze namazı için hocayı çağırmayacağınıza, cenaze namazınızı kıldırmayacağınıza dair bana söz verin, ben de camiye gitmeyeyim." deyince duraksadılar ve seslerini çıkarmadılar. O günden beri bana karışmadılar."

Halk terör, baskı ve cehalet kıskacında ne yapacağını şaşırmış bir hâlde. Bu baskı sadece manevi olmayıp fiziki dahi olabiliyor. Yaz kursuna evladını gönderen bir kişiye kahve arkadaşları, "Hayırdır, çocuğunu camiye göndermeye başlamışsın. Aslını inkâr mı ediyorsun, değişmeye mi başladın?" deyince, ertesi gün çocuğunu camiden aldı ve bir daha da göndermedi. Çocuğun annesi ise bize şöyle şikâyetleniyor: "Adamın akşam sarhoş bir hâlde gelip beni dövmesi güzel bir şey oluyor da, benim çocuğu camiye göndermem kötü oluyor." Bir başka anne iki evladını getirip, "Bunları size teslim ediyorum, sizin yanınızda olsunlar, sizin gibi olsunlar da babalarına benzemesinler." diyor.

Bir yandan çevreyi tanımaya çalışırken bir yandan da neler yapılabilir, bu insanlara nasıl bir hizmet götürülebilir diye düşünürken yaşadığım bir olay bana şunu öğretti; Sen arı gibi her çiçeğin yanına git ve çalış, ama balı verecek olan Cenabı Allah'tır.

Bir ikindi namazı vakti camideyiz. Her zamanki gibi üç kişiyiz. Biz farz namazı kılarken sonradan cemaate bir kişi daha dâhil oldu. Namazı kıldıktan sonra cami avlusundaki söğüt ağacının altında bu yabancı kişiye, "Allah kabul etsin, nerden gelip nereye gidiyorsun?" diye sordum. Cemaatimizin sayısı belli olduğu için gelen dördüncü kişi muhtemelen yolcudur diye düşünerek bu soruyu sordum. Ancak yabancı,

"Ben buralıyım." dedi. Şaşkın bakışlarla, biraz da sormaya çekinerek bakmaya başladım. Muhatabım sustuğumu görünce ve bakışlarımdan da anladı ki; "Hele bir otur, anlatayım sana hikâyemi." dedi.

"Ben aslen buralıyım. Ancak şu an gurbette yaşıyorum. Ben burada yaşarken defineci idim. Bu bölgede girmediğim mağara, kazmadığım tarihi yer, adım atmadık dağ, tepe bırakmadım. Gece gündüz define arardım. Ama bir türlü bir şey bulamadım. Bir gece bir rüya gördüm. Rüyamda yine şu dağların başında define arıyorum. Elimde kazma kürek toprağı kazıyorum. Kan ter içinde kazarken bir el omzuma dokundu. Dönüp baktım pir-i fani bir zat. Bembeyaz elbiseli, bembeyaz sakalı ile "Evladım ne arıyorsun?" dedi. Şaşkın bir hâlde, "Define anyorum efendim." dedim. Başını sallayarak, "burada define yok evladım, eğer define arıyorsan şu köyü görüyor musun?" diyerek eliyle güney tarafını işaret etti. "Evet, görüyorum." dedim. "İşte aradığın define orada." dedi. Bir elimdeki kazma küreğe baktım, bir de tarif ettiği uzaktaki köye. Aklımda kaldığı kadarıyla uzaktaki köyde dikkatimi çeken tek şey, köyde bir caminin minaresi idi. Köy bana uzak bir yer gibi geldi. Dönüp, "Orası çok uzak, yakınlarda bulabileceğim bir yer yok mu?" diye sordum. Durdu ve parmağı ile hemen dağın eteğindeki ilçemizin camisi olan tarihi Elti Hatun Camii'ni gösterdi. "Yakında bir yer arıyorsan, buraya git." dedi ve kayboldu

Kan ter içinde uyandım. Şaşkındım, yıllardır define arıyordum ve define yeri bana rüyada söylenmişti. Kalktım yüzümü yıkadım, biraz kendimi toparlamaya ve rüyayı anlamaya çalıştım. O sırada camiden yükselen yanık sesli ezanı duydum. Sabah ezanı okunuyordu. Hemen üstümü giyip camiye koştum. Hocadan abdest almayı öğrenip abdest aldım. Ve ilk namazımı kıldım. İlk defa başım secdeye değiyordu. Nasıl bir ruh hâli idi ki, sanki uçuyordum. Hafiflemiştim, sanki hazineyi değil de kendimi bulmuştum. Yeniden doğdum o gün. İşte aradığım

X

defineyi bulmuştum. Gördüğüm rüyayı aynı gün yaşamıştım. O gün bugündür namazımı kılarım."

Doğrusu söylenecek bir söz yoktu. Sözün bittiği yerdi. Acaba neler yapabilirim diye düşünürken Allah (c.c.) karşıma bir hidayet örneği çıkarmıştı. Hidayeti veren Cenab-ı Allah'tır. Gayriihtiyari ağzımdan "Artık sen öğüt ver! Sen ancak bir öğüt vericisin" (Ğaşiye, 88/21.) ayeti döküldü.

CEZAEVİNDE BİR KOĞUŞ ZİYARETİ...

Yakup TETİK*

Devasa bir demir kapı... Olabildiğince soğuk, olabildiğince asık suratlı... Üzerinde onlarca kişinin hayatına vurulmuş asma bir kilit... Koridoru tam ortasından ikiye ayırıyor, bir tarafında özgürlük bir tarafında esaret... Demir kapı görev hayatımın tam önünde dikiliyordu. Bugüne kadar imamlık yapmıştım, Anadolu'nun en ücra köşelerine kadar vaaz vermeye gitmiştim ama bu demir kapının ardında beni neyin beklediğini, mahkûmların beni nasıl karşılayacaklarını bilmiyordum. Belki hayatlarının çıkmaz sokaklarında umutsuzca bekleyen mahkûmlara abıhayat olacaktım belki de görev hayatımın bundan sonraki kısmı bu demir kapının ardında müebbete mahkûm olacaktı.

Gardiyan koridordaki demir kapıyı açtı ve sohbet etmek istediğim koğuşun önüne geldik. Burada demir kapıların çıkardığı ses o kadar ürkütücüydü ki gerçekleri insanın yüzüne çarpıveriyordu. Gardiyan koğuşun kapısını açtı içeri girer girmez selam verdim. Öyle ya Allah'ın bir selamının yıkamayacağı duvar, açamayacağı kilit ve yumuşatamayacağı bir kalp yoktu. Selamıma nezaketle mukabelede bulunuyorlar. Aklımdan bu nezaket ve misafirperverlik bir iyilik tezahürü mü yoksa bir din adamına gösterilen hürmet mi diye geçerken gözüme

^{*} Cezaevi Vaizi / ANKARA

koğuştaki tespihler ilişiyor. Ne kadar da çok tespih var. Hepsi de sabır taşlarından ince bir işçilikle dizilmiş tespihler. Bu arada masalar kuruluyor mahkûmlarla bir bir tokalaşıp bana gösterilen yere oturuyorum. Mahzun bakışlar bana doğru yöneliyor, dudaklarımdan dökülecek cümleler merakla bekleniyor. "Nasılsınız arkadaşlar, iyi misiniz?" diye soruyorum. Bir kısmı âdet olduğu üzere "iyiyiz" diyor, içlerinden birisi, "İyiyiz hocam, eh burada ne kadar iyi olunursa o kadar iyiyiz." diyor. Bu sözün üzerine Yûsuf suresinden bir aşr-ı şerif okumaya ve Hz. Yûsuf'un kıssasından bahsetmeye karar veriyorum.

Yûsuf suresinden bir aşr-ı şerif okuyorum. Kur'an okurken bir taraftan da çevremde huşu içerisinde dinleyen insanları süzüyorum. Kur'an tilavetinin eşliğinde büyük bir samimiyetle başlar öne eğiliyor, kimisinin gözlerinden yaşlar dökülüyor, kimisi de geçmişine dalıp gidiyordu. Okuduğum ayetlere ben mana verebiliyordum ama onların bu ayetleri benden daha çok anladığı her hâllerinden belliydi.

Kur'an kıraatinden sonra yaşı bir hayli ilerlemiş bir amcamız, "Hocam diline sağlık, anlamını bilmediğimiz hâlde Kur'an bizi nasıl da etkiledi, hepimiz kendimizden geçtik" dedi. Amcamızın bu cümlesi belki de bundan sonraki günlerde bu cezaevinde yapacağımız hizmetin yol haritasını çiziyordu. Böylelikle Kur'an ile söze başlıyorum:

– Öyle arkadaşlar, Kur'an eşsiz belagatiyle, kulağa ve gönle gıda veren musikisiyle okuyanı da dinleyeni de kendinden geçirir. İnşallah sizlere de Kur'an okumasını öğretiriz, siz de bu nimetten doyasıya istifade edersiniz. Kur'an bu yönüyle bizi etkilediği gibi manasıyla da yüreklerimize ferahlık verir, imanımızı korur, bizi iyiye ve iyiliğe teşvik eder.

Kur'an hakkında konuşurken tam karşımda oturan orta yaşlı ama yaşı çok ileri olmamasına rağmen saçları ağarmış birisi, "Hocam, bizden iyi olur mu, bak buradayız, hapisteyiz, işlediğimiz bir günah var. N'olur doğruyu söyle, bizden iyi

olur mu?" şeklinde bir soru sordu. Sanki önceden sözleşmişiz gibi konu kendiliğinden Hz. Yusuf'un kıssasına gelivermişti. Buradaki insanlara Allah'ın tövbe kapısını her daim açık tuttuğunu, her kuyunun bir tarafında kurtuluş için mutlaka bir umut ışığı bulunduğunu anlatmak gerekiyordu. Hz. Yusuf gibi yaşayınca zindanlar medreseye dönüşüveriyordu. Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime devam ettim:

- Olur arkadaşlar, yeter ki isteyelim, azmedelim, sabırlı olalım, kendimizi ıslah için Allah'a söz verelim, bakınız ne kadar güzel şeyler olacak. Size Yusuf (a.s.)'dan bahsedeyim. Biliyor musunuz Yusuf (a.s.) da zindana düşmüştü. Onunla kader birliğiniz var. Bakınız Allah bir peygamberini hapse düşürüyor. Hz. Yusuf senelerce hapis yatıyor, bununla birlikte türlü türlü cürümlerden dolayı yanında bulunan cezaevi arkadaşları onun hayat veren derslerinden, ilminden, irfanından istifade ediyorlar. Bir vesile oraya düşmüş olan o insanlar Yusuf (a.s.)'la diriliyorlar. İman ve ahlak bakımından her biri abide şahsiyetlere dönüşüyorlar. Hatta cezaevinden çıktıktan sonra kocaman bir medeniyet inşa edip; ahlakın, erdemin, faziletin, doğruluğun timsali kimseler oluyorlar. Diğer taraftan sadece Yusuf (a.s.) değil bugün çok kıymet verdiğimiz mezhep imamları, âlimlerimiz de ömürlerinin azımsanmayacak bir kısmını cezaevinde geçiriyorlar. Örneğin fıkhımıza büyük faydaları olan İmam Serahsi 30 ciltlik kitabını sizin kaldığınız bu cezaevinin şartlarından çok daha ağır yerin altında yazdı ve okuttu. Bakınız istersek Allah bize de nasip eder, yeter ki biz de isteyelim.

Sohbetimiz klasik vaaz formatından uzaklaşıyor ve soru cevap şeklinde bir dertleşmeye dönüşüyor. Koğuşta bulunan herkesin dikkati, "Hocam, tövbe, o nasıl olacak, Allah bizi affedecek mi?" sorusunun geldiği yere yöneliyor. Belli ki burada bulunanlar tertemiz bir sayfa açmak, yepyeni bir başlangıç yapmak arzusundaydı. "Allah ya tövbemizi kabul etmezse..." endişelerini taşıyanlara tövbe ile ilgili ayet ve hadisleri okuyo-

rum. Beni pür dikkat dinliyorlar. Mahkûmların gözlerinde bir bir Hz. Yusuf'un kuyusunun ucundaki umut ışığının parladığını görmeye başlıyorum.

Sohbetimiz devam ederken bir taraftan da çaylar dağıtılmaya başlanıyor. İnsanların yüzünde gülücükler oluşmaya başlıyor. O anda fark ediyorum ki biz günlük hayatımızda küçük şeylerden mutlu olabilmeyi bilmiyoruz. Daha doğrusu şükrün hakkını tam manasıyla veremiyoruz. Böylelikle daha ilk günde medreseyi yusufiyyeden ben de dersimi almıştım. Çayıma iki adet kesme şeker attım ve karıştırmaya başladım. Bugüne kadar belki de binlerce kez çayıma şeker atıp karıştırmıştım ama bugüne kadar şekerin, çayın içerisinde eriyip gitmesi hiç bu kadar anlamlı gelmemişti. Çayımın üzerinde dumanlar çıkıyor ve bir süre sonra kaybolup gidiyor.

Çayım bana zamanın ne olduğunu anlatırken dakikalar hatta saatler birbirini kovalıyor, artık bizim için veda vakti... Vedalaşırken arayı fazla açmamamızı tembihliyorlar. Dua ediyoruz. Allah'ım yolları bir daha buralara düşmesin, ıslahlarında kendilerine yardımcı ol. Aileleriyle huzurlu mutlu olsunlar, evlatları kendileri için hasret çekmesin, anne babalar evlatları için gözyaşı dökmesin.

Kucaklaşıyor, vedalaşıp ayrılıyoruz. Ben ders anlatmak için geldiğim yerde dersimi almış olarak başka bir koğuşa giderken; onlar dört tarafı çevrili, hasretle geçen günlere şahitlik eden koğuşlarında kalmaya devam ediyorlar.

ORADA PARÇALANMIŞ AİLELER GÖRDÜM

Hatice MERAKLI*

 \mathbf{H} angi telefon beni bu kadar etkiledi bilmiyorum, hangisini taşıyacağım yıllarca zihnimde. Aldığım hangi telefon bundan sonra götürecek hiç ummadığım yerlere beni.

Ahizeyi kaldırdığımda, müftü yardımcımız, "hoca hanım sizi cezaevindeki bayan mahkûmlara ders vermek üzere görevlendirmek için arıyoruz" demişti. Ben de hiç düşünmeden kabul edemeyeceğimi beyan etmiştim umarsızca. Bu görevin ehemmiyetini bana ne kadar anlatmaya çalıştıysa da ben kararlıydım, başkası gitmeliydi. O ben olmamalıydım, gözlerimi yumarsam varlığını bile kabul etmek istemediğim o mekanlar zihin dünyama hiç giremeyeceklerdi sanki.

Devekuşu misali yaşayamayacağımı öğrenmem çok uzun sürmedi. Benden daha cesur davranıp sırayla görevi üstlenen iki değerli arkadaşım ve meslektaşım farklı sebeplerle cezaevi görevini ikmal edince, gözler üstüme tekrar çevrildi. Ben de bunu kabul etmek zorunda kalmıştım nihayetinde. Savcılık izinleri, resmî yazışmalar derken, elimde bir görevlendirme kağıdıyla müftülüğün koridorlarında buldum kendimi. Hani oraya yolu düşenlerin söylediği ilk kelimelerden birisi vardır ya; kader, şairler sultanının deyimiyle "beyaz kâğıda sütle yazılmış yazı." Neydi o, benim ki de bir kader miydi gerçekten,

^{*} Vaize / SAKARYA

işte farklı bir formatla ayaklarımı sürüklüyordu oralara, ben de onun arkasından yuvarlanıp gidiyordum.

O geceyi nasıl sabahladım bir Yaratan biliyor, benden önce görev alan arkadaşımla sözleşmiştik, sabah onda arabaya binip cezaevine ulaştık. İçeri girmek hiç de kolay değildi. Göz kaydımız, hazırlanan evraklarımız, rutin kontrollerimiz derken, cezaevinin kapısından ilk adımımızı atmamız yarım saati bulmuştu. Cezaevi iki kısma ayrılıyordu, idari kısım denilen bu ilk bölümde beni rahatlatan bir müdür ve görevliler vardı karşımda. Daha sonraki zamanlarda bana saygısını ve yardımını bir an bile eksik etmeyen ve hâlâ dualarıma kattığım o zor göreve talip insanlar. Şunu daha iyi anladım ve yakinen gördüm ki, hayra çağıran bir topluluğun üyesi olmak ve orada Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmak, size duyulan saygının en büyük sebebiydi. Siz Allah'ın dini ve onun kulları için bir şeyler yapma gayreti içinde olduğunuzda hiç şüphesiz yardımcınız da O oluyordu. Bunu her daim hissettim, kâh kütüphane görevlisinin, kâh bana çay getiren mahkûmun, kâh yemekhanede çalışanların tavırlarında...

İkinci kısım infaz: Ayaklarımın geri geri gittiğini hissettiğim, biri kapanmadan diğerinin açılmadığı birkaç kapıdan ve kameralardan sonra koğuşlara vardık. İlk defa mahkûm görüyordum, önce gelip arkadaşıma ve sonra bana sarılıyorlardı. Sabır dedim kendi kendime, daha sonra gözyaşlarıyla ayrılacağım, öğrencilerime ilk sarılırken.

İlk ders tanışma faslıyla geçti, eski hocalarından ayrılmak zor geliyordu ve dolayısıyla biraz mesafelilerdi. Zaman her şeye çare, bir iki hafta içinde artık hocalarıydım. Ben de alışmıştım dahası, koğuşlara girmek zor gelmiyordu, hatta derslerden sonra huzur duymaya da başlamıştım. Hissettiklerim demek ki tamamen bana has değildi ki artık beni elimden tutup kenara çekmeye başlamışlardı. Anlatacak o kadar çok şeyleri vardı ki, bazen sadece ellerini tutup dinliyordum. Bazen bir ders bir

kişiyle son buluyordu. İnfaz koruma memuru, 'hoca hanım ders bitti deyip kapıyı açmasa daha saatlerce konuşacak şeyler oluyordu. Burası gerçekten de Medrese-i Yusufiyye olmuştu, hem onlar hem de benim için. Zaman zaman bazılarımızın çok da önemsemediği birkaç tavsiye, küçük bir dua onlara ilaç oluyordu. Ertesi hafta gittiğimde gözlerinde o mutluluğu hissedebiliyordum. Hatta kendisine dua ettiğimi söylediğim bir öğrencim', hocam namaz kılmayı bilmiyorum ama bu sabah ezan okunurken uyanıp ben de size dua ettim diyordu.

Hayatın bir de bu yüzü vardı demek ki, onların anlattıklarıyla daha iyi anlıyordum artık. Ne hayatlar ne yaşanmışlıklar ve de yaşanamamışlar vardı bu dört duvarın arasında. Ve ne hikâyeler.. Rabbime aldığım her nefes için dua etmek istediğim. Aile içi şiddet, uyuşturucu, hırsızlık, yaralama, cinayet... bazen de ekonomik suçlar.

Fakat tüm bunlar içinde, belki de bunlara sebep parçalanmış ailelerdi dikkatimi celbeden. Onlar anlattıkça daha da iyi anlıyordum.

Aileyi kurmak kolaydı da parçalamak sanki çok mu zordu? Ne fark ederdi ki artık çocuklarınızın olması, size ihtiyaçları olması, sizin üzerinizde haklarının olması. Nefis ve şeytan girmişti bir kez devreye. Bunun yanına bir de anlayışı kıt aile büyükleri ya da yakınları, sorumluluğunu bilmeyen konu komşu eklenince, tadından yenmiyordu artık şeytan denen insan düşmanı için. Bir sonraki adım ya karakol kapılarıydı ya da mahkeme koridorları. Yüce Allah'ın tasvip etmediği helal boşanma kol geziyordu bundan böyle sıklıkla aramızda.

Parçalanmış aile neydi ki, zamanla bunun tanımını da yeniden sorgulamaya başlamıştım. Ailenin parçalanması sedece boşanmayla olmuyordu üstelik, işlevini yitiren, görevlerini ihmal edip bireylerini bu gibi durumlara sürükleyen aileler de parçalanmıştı artık gözümde. Üstelik bu grubun sayısı da gün geçtikçe artıyor muydu ne?

Nitekim Yüce Yaratıcımız, "Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır." (Rûm, 30/21) buyurmuyor muydu? Düşünen bir topluluk... belki de kaybettiğimiz nokta burada mı başlıyordu? Sağlam kalemiz olarak kabul ettiğimiz aile kurumumuz ilk yarayı bu noktanın eksikliğinin farkına varamadığımızdan mı alıyordu.

O hâlde Yüce Allah'ın dinini anlatmak gibi bir görevi deruhte eden bizler bu hususta zaman zaman cezaevlerinde, çocuk esirgeme kurumlarında daha çok çalışmalı değil miydik. Hiçbirimizin buralara sırtını dönüp, görmezden gelmeye hakkı var mıydı? Bize dokunmayan yılan kaç yıl yaşayabilirdi ki, bir sabah kapımızdan içeri sızmayacağına hangimizin garantisi vardı. Belki de tüm çalışmalarımız bir yana, Allah için bir düşmüşün elinden tutmak bir yana değer kazanacaktı Rabbimizin indinde. Ya da henüz sorun yok gibi görünse de firasetli bir gözün fark edebileceği bir meseleyi teşhis edip gayret göstermekte miydi Allah'ın rızası? Aileyi parçalamak için tüm mesailerini sarf edenlerin bu cehdlerinin yanında, cılız seslerimizi yükseltmenin zamanı geçiyordu belki de. Huzurumuz burada mı saklıydı yoksa?

Ayşe Serra KESİKBAŞ*

Kur'an Kursu öğreticiliği görevine başladığımın ikinci senesiydi. Yolculuk yapmak üzere ilgili firmanın durağında otobüsümün gelmesini bekliyorum... Hava ayaz mı ayaz... Yanımda sarı saçlı, zayıf, uzun boylu, kısa deri ceketli, kot pantolonlu bir bayan ve yanında bir kedi... Hayvanları çok sevmeme rağmen yanıma yaklaşan kediye dokunamıyordum. Onun çantama atlamasından korktuğumu anlayan bayan yanıma geldi, kediyi aldı sevdi. Ona plastik bir kapta süt aldı. Ben de onları hayran hayran izledim. Onun kediye yaptığı bu davranışı çok hoşuma gitmişti. Bir canlıya ne kadar da güzel merhamet ediyor, seviyor ve açlığını gideriyor diye içimden geçirdim. Hareket saatinin geldiğini bildiren anons yapıldı, herkes otobüsteki yerini aldı, biz de bindik. Tesadüf mü tevafuk mu bilinmez, biraz önce yanımda duran bayanla yan yana oturduk. Kendisine tebessüm ettim, o da bana hayırlı yolculuklar dileğinde bulundu. Elindeki yiyeceğinden bana da ikram etti. Teşekkür ettim ve ikramını geri çevirmedim. Yolculuğumuz bu güzel dilek ve temennilerle, sıcak ilişkilerle başlamış oldu. Bundan cesaret alarak bayana dedim ki:

– Kediyi ne kadar güzel sevdiniz? Sizin bu hâlinize gıpta ettim, imrendim. Ben sizin gibi dokunamasam da hayvanları

^{*} Kur'an Kursu Öğreticisi / BALIKESİR

çok seviyorum, onlar benim için değerli, çünkü dinimiz bir karıncayı dahi incitmememizi emrediyor dedim.

- Dinimiz mi? Yani İslam mı bunu emrediyor? Dedi.
- Evet, İslam bunu emrediyor dedim ve Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği; "Bir kadın bir kedi yüzünden azap olundu: Kadın kediyi doyurmamış, sulamamış ve yeryüzünün haşerelerinden yesin diye de onu bırakmamıştı." hadis-i şerifini hatırlattım ona.

Aynı şekilde şu hadisi de ilave ettim:

"Fahişe bir kadın, sıcak bir günde, bir kuyunun etrafında dönen bir köpek gördü, susuzluktan dilini çıkarmış soluyordu. Kadıncağız mestini çıkararak onunla su çekip köpeği suladı. Bu sebeple kadın mağfiret olundu."

Dinimizin hayvanlara karşı merhametini dile getiren bu hadisleri kendisine aktarınca çok şaşırmıştı kadın. Bu kadar mı önemli diye sorunca, evet dedim, gözleri doldu ve sözlerine şöyle başladı:

- Aslında ben ateistim, inancım yok dedi.
- Ben de inançsız insan olmaz dedim.
- Nasıl yani? Dedi.
- Her insan bir şeylere inanır. Yaratılıştan gelen bir özelliktir bu, dedim. Sonra:
 - Ben şimdi ateist değil miyim? Dedi.
- Evet, değilsiniz dedim. Gözleri birden büyüdü, bana hayretle baktı. Bir şeyler söylememi bekledi.
- Siz inanmadığınıza inanıyorsunuz dedim. Bu da bir inançtır. Mesela siz uçaktan düşseniz ne dersiniz dedim?
 - Allah, derim dedi.
- Ama ateistsiniz. İnançsızların "Allah" dememesi gerekmez mi dedim.

– Şimdi sizi anlıyorum dedi.

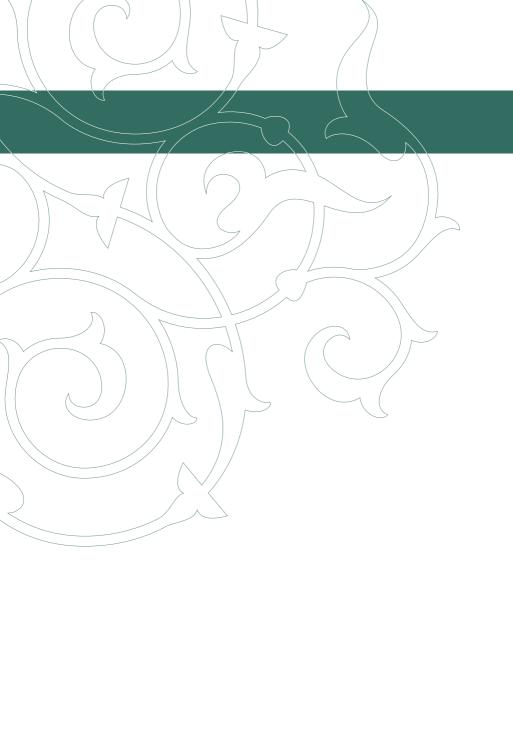
Yolculuk devam ederken yüce dinimizle ilgili pek çok soru soran hanımefendiye doyurucu ve tatmin edici cevaplar vermeye gayret ettim.

Bana;

- Ben İslam'ın canlılara karşı böyle merhametli olduğunu bilmiyordum. Halbuki ne kadar ulvi ve güzel bir dinmiş. Arkadaşlarım içki içiyor, kumar oynuyor; ben ise onlardan ayrı kalmaya çalışıyorum, dedi.
- Ne kadar güzel dedim. Ve bunların neden haram olduğunu, yüce Allah'ın insanı çok sevdiği ve değer verdiği için kendisine zarar verici şeylerden men ettiğini söyledim. Gözlerinin içi güldü. Yani Allah beni seviyor mu? Dedi.
- Tabii ki, dedim. Eğer sevmese, değer vermese bizi yaratır mıydı? Rızık verir miydi? Gökten su indirir miydi? Merhamet verir miydi kediye olan sevginiz gibi?

Bir baktım, ağlıyor, ne olur anlat bana dedi.

- Vakit yettiğince sorduklarını cevaplamaya çalıştım. Sanki yeniden doğmuş gibiydi. Bana telefonunu verdi. Mutlaka beni ara, bunları anneme de anlat ne olur dedi.
- İnşallah, yolumuz düşerse dedim... ve ayrıldık... ama kadının gözlerindeki o ışıltıyı ve sevincini hâlâ unutamıyorum.

Gülsüm Soydan YILMAZ*

 B^{ir} kız çocuğu öğrendiğini göstermek için Kur'an-ı Kerim okumak istiyor bana, dinliyorum.

"ve kûlü'n-zurnâ..." ayetini okurken birden duruyor, bana bakıyor, gülümsüyor ve "Aaa hocam benim babam zurnacı, demek ki Kur'an'da yeri varmış bunun." diyor.

Allah kelamının gırtlağımızdan aşağı geçmediğini bir kez daha anlamak traji-komik bir tebessüm bırakıyor yüzümde.

Sokaklarına sadece ay ışığı sızan Tekirdağ'ın semti Aydoğdu. Güneşi belki de hiç görmemiş, o yüzden hep karanlık. O yüzden adı Aydoğdu belki de. Yüzlerindeki esmerlik güneşten değil, ay ışığından...

İlk görev yerim, ilk göz ağrım onlar. Bir caminin içinde o rengârenk kıyafetleriyle karşımda oturmuş ve beni dinlemek için sabırsızlanıyorlardı. Vaazın ardından iri siyah gözlerini daha da büyütüp parlatarak "Bize Kur'an da öğretecek misin?" diye sordular. Fakat çoğu okuma-yazma bilmiyordu. Öğrenme gereği de duymuyorlardı.

Derken zaman ilerledi ve içlerinden bir kadın dikkatimi çekmeye başladı. En erken o geliyor en son da o gidiyordu. Hâlinde bir farklılık vardı. Üç beş sohbetten sonra yosunlaş-

^{*} Vaize / TEKİRDAĞ

mış dertlerine vakıf oldum. Onun için bir şeyler yapabileceğimi hiç düşünemeyen bir samimiyetle anlattı bana kendini. Eve gelmeyen bir eş, kemik erimesi, az gören gözler en hafifleriydi dertlerinin. "Aç yattığım geceler oluyor" dedi ve utandı, özür diledi. Aç yattığını söylediği için benden özür diledi, benim

ondan özür dilemem gerekirken...

Artık rahat uyumam mümkün değildi. Gerekli görüşmelerden sonra Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı'nın varlığını öğrendim. Kadınla bu vakfın kapısına geldiğimde küçük bir Aydoğdu mahallesiyle karşılaştım. Çoğu vakfın yardımıyla geçiniyor, kışın vakfın kömürüyle ısınıyordu. Fakat yanımdaki kadının bunlardan hiç haberi yoktu. Bir günlük mesaimi "bu da mı yardım almaya gelmiş" gibi bakışların esaretinde bu vakfın kapısının önünde geçirdim. Çünkü yalnız başına bu işleri halledebilecek bir yapısı yoktu kadının. Kışın çok üşüdüğü için kaçak elektrik kullandığını söylüyordu, çok pişmandı, bu yanda da valilik kömür dağıtıyordu. Bütünün iki parçası birbirinden habersiz yaşıyordu.

İlk meyveyi on beş gün sonra alabildik ve elimize geçen parayla iyi bir göz muayenesinin ardından iki gözlük aldık. Ardından okuma-yazma kursuna gitti, sonra da Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğrendi. Gözlerini karanlıklardan aydınlığa, zihnini de zulmetten nura çıkarmış olduk. Tabii bu sadece ona balık vermekti. Şimdi balık tutmayı öğretmek vardı sırada. Yine mahalle gereğince bir Yeşilkart sahibi olması gerekiyordu kadının. Dizlerinin aşağısı incecik kalmıştı erimeden dolayı. Eğer muayene ve tedavi olmazsa yürüyemeyebilirdi. Şu an yürüdüğü için çok da umursamıyordu bu durumunu. Çünkü onlar bizlerin yapamadığını yapıyor, yaşadıkları andan uzağı hayal etmiyorlardı, edemiyorlardı.

Yasa mı insanlar içindi, insanlar mı yasa için çok düşündüm. Kadının Yeşilkart alabilmesi için kocasının başvurması gerekiyordu. Bunu duyunca bana şöyle dedi kadın "Komşula-

rım 'kocanı boşa' diyor bana, 'nasıl olsa eve az geliyor, o zaman alırsın Yeşilkartı." 'Elbet bir çaresi bulunur' dedim. Bulundu da. Yaptıklarımın tam da vaizlikle bir ilgisi olmadığını düşünürken uzun süre perdenin arkasında bekleyen şeytan birden saklandığı yerden çıkmış ve beni hayli korkutmuştu.

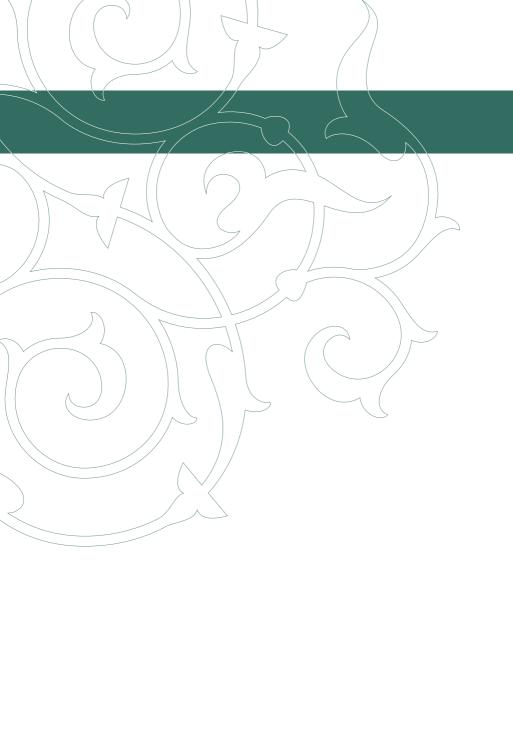
Cuma namazı için yer ayrılıyor artık bu caminin bir bölümünde hanımlara. Mekânı açmak için erkenden geliyorum. Bu arada beylerden birinin itiraz etmesine de hazırlıklıyım. "Kızım, kapalı orası." diyor çevreden bir ses. Cebimdeki anahtarı çıkarıyorum. "Anahtarı bende, ben vaizim amca." diyorum.

Ön safı doldurabildiğimiz hafta gözlerim de doluyor. "Ben bu kadar seviniyorsam bir de Allah'ın sevincini düşünün." diyorum. Hayatlarında cemaatle kıldıkları ilk namaz, cuma namazı oluyor.

Benim üzerime Aydoğdu, Aydoğdu'ya da güneş doğsun artık Allah'ım!

Çocuk Esirgeme... Hayatıma anlam katan kurum. Haftada bir gün dağılıyor iç dünyam. Yanıyor derim acının ateşinden ve tekrar kaplanıyor derim. Kuruma gitmek üzere bindiğim otobüste kurumdaki bir çocuğu görüyorum. "Yalnız mısın?" diye sorduğumda ardından gelen babasını gösteriyor. Tanışma faslı derken bana oracıkta anlatıyor hikâyesini baba. "Annesi öldü hocam" diyor. Bakamadım, evlatlık verecektim. Oğlum "Baba beni evlatlık verme, izini kaybederim. Beni Çocuk Esirgeme'ye ver." dedi. Şimdiki çocuklar, babalarından akıllı çıkıyor.

Huzurevinde hanımlar elime gülsuyu döküyor. Zihinsel engelli bir çocuk ellerimi sıkıca tutmak istiyor, ben de onun ellerini sıkıca tutuyorum. Hatta bir ara yüzüne yaklaştırıyor ellerimi. Isıracak sanıyorum, "yapma" diyorum. Utangaç bir yüz ifadesiyle "ama çok güzel kokuyor" diyor. Bir kez daha kendimden utanıyorum.

Gülsüm SEZEN*

Muhabbetullah marifetullahı getirir. Marifetullahı kazanmış kişiler dünyada zorlu imtihanlar yaşarlar. Bu imtihanlardan onları sağ salim çıkaran şey ise yine muhabbetullahtır. Yüzyıllar boyu aşk erlerinin hikâyeleri anlatılır bu coğrafyada... Günümüz insanına çoğu destan gibi gelen bu hikâyeler, canlı örneklerini gördükten sonra daha bir anlam kazandı gözümde.

Ben size kürsü pazarında yaşanan aşk ve muhabbet hikâ-yelerinden bahsetmek istiyorum. Vaizlik yaptığım süre içinde karşılaştığım ve beni derinden etkileyen canlı âşıklardan... Kürsü pazarı dedim; çünkü burası alanla verenin belli olmadığı bir pazar. Öğrenenlerin, öğretenlerin, aşk ve muhabbet alışverişinin manevi ticaretin yaşandığı çok özel bir mekândır caminin kürsüsü... Orada öğretmek için bulunuyorum ya; neler neler öğrenerek dönüyorum eve...

Onunla ilk karşılaştığımda elimi tuttu ve gözlerimin ta derinlerine baktı. Sanki yüreğime bakıyordu. Bu sevgi dolu ve derin bakışları her vaazımda arıyorum. "Dua et hocam" dedi. O derin gözlerinde içindeki yangınları görmemek mümkün değildi. Döktüğü gözyaşları çektiği mihnet ve sıkıntıdan değil, Rabbimin ona tattırdığı manevi lütuflara duyduğu arzudandı.

^{*} Vaize, Pursaklar / ANKARA

Her hafta başka bir yönüyle karşılaştığım bu güzel insan, bazen Eyüp (a.s.) gibi çıkıyor karşıma. "Rabbim bol bol vermişti bize, o zaman sabrediyorduk da şimdi alınca mı sabretmiyoruz?" diyor. O gün camiye gelene kadar gönlümü meşgul eden sıkıntılar, birdenbire gözümde küçülüyor, küçülüyor ve yok oluyor. Peşinden soruyor: "Hocam bugün seni biraz sıkıntılı gördüm, hayırdır?" "İncir çekirdeğini doldurmaz şeyler" diyorum.

Başka bir gün karşıma Süleyman (a.s.)'ın zenginliği ile çıkıyor. Bin bir türlü maddi sıkıntı onun gönlündeki zenginliği yok edememiş. Çevresindeki darda kalmışlara yardım etmeye çalışıyor.

Diğer bir gün dua oluyor karşımda. "Bu gece senin için dua ettim hocam" diyor. "Unutma sen bilmesen de senin düşünenlerin var. Kızlarım da sana dua ettiler." Oysa bir kelime çıtlatmadım nefsimin büyüttüğü sıkıntı ve üzüntülerden.

Bir gün marifet ehli görüyorum, karşımda... Yaşadıklarını İbrahim Ethem edasıyla anlatıyor. "Ben bütün bu olanlardan dolayı Rabbime şükrediyorum. Kendisini tanıttı bana... Her şeyimiz vardı ama bedbahttık. O'nu tanımıyorduk!"

"Size eşya bulalım" diyorum. "Benim Peygamberim hasır üstünde yatmış, ben halı bulmuşum onu mu beğenmiyorum" diyor. Onun hayat boyu yaşadıklarından, imtihanlardan ne isabetli şeyler öğrendiğini görüp şaşırıyorum. Marifetullah bu olmalı diye içimden geçirirken dudaklarımdan şu dizeler dökülüyor:

"Hoştur bana senden gelen / Ya gonca gül yahut diken Ya hil'at yahut kefen / Lütfun da hoş kahrın da hoş."

Peygamber (s.a.s.) âşığı bir başkası... Ne zaman ondan bahsedilse gözleri yaşlarla dolar. Azıcık emekli maaşını biriktirip umreye gider. Kimi kimsesi yoktur. "Peygamberimizi rüyada gördüm bir gece. Ondan sonra hayatım değişti" der.

Bir diğeri, her hafta hocayı sıcak şefkatli gülümsemeyle ayakta karşılayıp, onu kürsüye buyur etmeyi en büyük hizmet bilir. Arkasından çok özel bir an yaşanacak edasıyla "Susun, dikkatli olun, hoca vaaza başlayacak" diye cemaati uyarır.

Caminin içinde vazifelendirilen bir başkası, bakışları katı ve mesafeli idi. Caminin içinde dolanır ama dinlemez, belki öyle görünürdü. Bir gün oturdu önüme ve sonuna kadar dinledi. Fizik görüntüsü aynı ama başka bir kişi olmuştu. Sonradan yanıma gelip, "Biliyor musun?" dedi, "Ben namaza başladım" İşte o an hidayetin nasıl bir şey olduğunu öğrendim. Meğer âşık ve arif teyzeleri gece gündüz onun için dua etmişler.

Bir başka âşık, Allah demeden adım atmıyor. Allah dedikçe seviniyor, mutlu oluyor. Ağzından çıkan her cümlenin başında Allah var. Kızım Allah getirdi beni buraya diyor. Allah tanıştırdı sizinle... Beyi hattatmış, camilerin tezyininde çalışırmış. "Eşimle her yere gittim ben diyor. O yazdı ben seyrettim, onun yazılarından öğrendim ben Allah'ı!" diyor. Yalnız yaşıyor şimdi. "Allah'ım var, ben yalnız değilim diyor.

Ben hocayım, insanlara kürsüden sabrı anlatıyorum ama sabrı ehlinden öğreniyorum burada. Aşkı anlatıyorum âşıklara, ancak anlıyorum ki, aşk anlatılmaz, hâl ehli onu yaşar. Âşığı tanırsın görünce... Rıza ve tevekkülü, azmi ve mücadeleyi, şükrü, imanı hep bu kürsüde öğreniyorum.

Hayat bir alışveriştir aslında. Allah (c.c.) "Allah sizin canlarınızı ve mallarınızı, cennet karşılığında satın almıştır." buyurmuyor mu? Kürsü hayatın ta kendisi aslında! Bilginin, hikmetin, irfanın, aşkın, şükrün, rızanın alışverişi yapılır burada. Kürsüye çıktığımda öğretmekten ziyade öğrenerek inerim buradan. Verdiğimden çoktur aldıklarım. Yoğrulurum, pişerim olgunlaşırım burada.

Rabbim biz din hizmetlilerini ömür boyu bu mukaddes görevden, nice sırlarla dolu bu alışveriş mekânı, kürsüden ayırmasın...

Hasan KOÇ*

güzel haberi alır almaz heyecanlandım. Bundan sonra iyilikler denize atılmayacak, kâğıda yazılacak, paylaşılacak ve arkadan gelenlere ışık olacak, dedim. Hemen kalemime sarıldım. O da ne? Bir iki satır yazmadan terlediğimi hissettim. Meğer bir din gönüllüsünün yaptıklarını anlatması ne zormuş. Zor da olsa yazacaktım, mademki Başkanlığımız, cami hizmetleri tecrübe paylaşımında seferber olmuş, "Cami Görevlileri Çalıştayı" başlatmış, bu kutsal bir görevdir dedim ve Rabbime sığınarak başladım yazmaya:

"İlk göreve başladığımda bekârdım ve az sayıdaki yaşlı cemaate namaz kıldırıyordum. Ama daha fazlasını yapmam gerekiyordu. "Kolay iletişim" diyerek hemen mahallenin çocuklarıyla iletişime geçtim.

Bu iş nasıl başladı dersiniz? Yemekle... Evet, yalnız kalıyordum. Mahallenin erkek çocukları evime geliyorlardı. Ben yemek yapıyordum ve birlikte güle oynaya yiyorduk. Bunu duyan diğer çocuklar durur mu? Sayımız her geçen gün artıyordu. Çocuktular ve evlerinde yapamadıkları yaramazlıkları evimde yapıyorlardı. Bu birliktelik öyle pekişmişti ki bazen çocuğunu aramak için evime gelen veliler bile olmuştu. Okul-

^{*} Bereketler Camii İmam-Hatibi / DENİZLİ

da, sokakta arkadaşlarından etkilenip diğer mahallelerden gelen çocuklar bile vardı evimde.

Evlendikten sonra da çocuklarla yemek işi arada bir devam etti. Bu sayede özellikle yaz kurslarında erkekleri ancak okutabiliyordum. Eşim de kızları okutuyordu.

Bu aşk ve heyecanla yirmi yıl bir anda dolmuş, okuttuğum, nikâhını kıydığım, çocuklarının kulağına ezan okuduğum o güzel insanlara veda ederek Denizli-Çal ilçesinden ayrılmıştım.

2004 yılında Denizli-Bereketlerde göreve başladım. Yine "Kolay iletişim ve çocuklar" yöntemiyle ve yine kız-erkek mahallenin yirmi kadar çocuğuna iftar yemeği vererek işe başladım.

Caminin giriş kapısının iki tarafına pano yaptırdım. Sağdaki kızlara, soldaki erkeklere aitti ve kâğıtlara yazdıkları ayet ve hadis meallerini yarış havasında buraya asıyorlardı.

Çocukların o saflığı, o tertemiz davranışları beni durmadan arayışa itiyordu. İlimizdeki bir radyoda ilahi söylemeleri için teşebbüste bulundum. Bu işe çocuklar kadar veliler de sevinmiş, evindeki radyodan çocuğunun sesini duymak ailelerin çok hoşuna gitmişti. Bu iş cazibesini yitirecekti ki, bu kez her cumartesi bir saat çocuk programı yapmaya başladık. Bu iş benim için de heyecan verici olmakla birlikte çok da zor olmuştu. Hele ilk haftalar, saatlerce çalıştığım oluyordu. Ayrıca camide işin bir iki saat denemesini yapıyorduk. İlk haftalardaki canlı yayın heyecanını hiç unutamam. Bir hafta kızlar, bir hafta erkekler olmak üzere radyoda çocuk programı devam etti.

Bu çalışmalar esnasında gelinen nokta şuydu? Çocuklar her Allah'ın günü bir kez olsun evime ya da camiye uğrar, selam verir ve yarın için maç mı var, radyoya bu hafta kimler gidecek, ilahi çalışması ne zaman, gibi sorularla mutlaka kapımı çalarlardı. İletişimin devamlılığı açısından bu çok mühimdi.

Dedim ya çocuklarla iletişim çok kolay. "Bereketli Barış Spor", "Bizim Bahçe" radyo programı derken bir de ilahi korosu ve piyes ortaya çıkmıştı.

Sabah namazı sonrası çocuk şiirleri yazıyor ve bunları bestelemek için saatlerce çalışıyordum. Bu yeni ilahileri radyodaki program arasında çocuklar okuyordu. Bir, iki, derken on beş yirmi çocuk ilahisi olmuştu. Bu iş için konservatuarın bile kapısını çaldık. Orada biraz çalışma yaptık. Daha sonraları dokuz parçadan oluşan bir ilahi CD'si oluştu. Bu "Âmin" isimli eser Türkiye Diyanet Vakfı tarafından çoğaltıldı ve yine aynı etiket adı altında yayınevlerinde satışa sunuldu.

Piyes çalışmaları da bizi birbirimize bağlamıştı. Kız ve erkek oyunculardan oluşan bu piyesi okullarda, yaz kurslarında ve ilimiz belediyesi önünde sahneleme imkânı bulduk.

Çocuklarla iletişim devam ederken her gün işine giden ve mahallenin hocasını neredeyse hiç görmeyen gençlerle de tanışmak istiyordum. Bunun adına "Zor iletişim" diyebilirsiniz. "Çay partisi" adı altında onlarla da bir araya geldik. Bana cemaatimi soranlara "Ehlisünnet vel cemaat" diyordum. Böylece her hafta onlarla da bir araya geliyorduk.

Bir kesim daha vardı. Onlar sanki unutulmuş gibiydi. Yaşlıların da gönlü alınmalıydı. Belli evlerde yaptığımız çay partisi bundan sonra bir plan dâhilinde evlerde olacaktı. Mahallenin en yaşlılarından başladık ev ziyaretine. Her hafta bir eve gidiyor, ikram olarak sadece çay içiyor, biraz hal hatır, sonra da ev sahibinin geçmişleri için Kur'an hatmi ve dua ile ayrılıyorduk. Bu sistem Yüce Allah'ın bir lütfu olarak çok güzel oturmuştu. Önceleri, haftaya kimin evi müsait, kime gitsek, diye düşünürken, şimdi mahalledeki her ev bizim olmuş, neredeyse çayını içmediğimiz aile kalmamıştı sanki.

Aradan bir iki ay geçmişti ki Cami Görevlileri Çalıştayı için Ankara'ya çağrıldım. Kırk din gönüllüsünün bir araya geldiği ve açılışını Diyanet İşleri Başkanımızın yaptığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün bünyesinde o sıcak, samimi ve gayretli ortamın havasını iki gün teneffüs etim. Yirmi yedi yıllık o güzel yorgunluklarım bir anda geçmişti. Çocuk-Cami İlişkisi adını verdiğim projemi sundum. Kıymetli meslektaşlarımın projelerini dinledikçe yaptıklarımın ceviz kabuğunu dolduramayacağını fark ettim. En önemlisi de Başkanlığımızın din hizmetleri konusunda ne kadar samimi olduğuna, cami hizmetlerinde verimliliği artırma adına ülkede bir seferberlik havası oluşturulmak istendiğine tüm kalbimle inandım.

Nafis KARAASLAN*

Bir kış günüydü, çok kar yağdığından ilçe merkezinde bile yolların kapalı sadece ana arterlerin açık olduğu bir günde, cami cemaatim olan Hüseyin amcanın vefat ettiği haberi verildi. Çok üzüldüm yakınları ve komşuları tarafından sevilen, sayılan bir amcaydı. Cenaze öğle namazını müteakiben camimizden kaldırılıp vasiyeti üzerine ilçeye bağlı köyüne defin edilecekti. Yolların kapalı olması münasebetiyle belediye yetkililerine yollar açtırıldı. Kalabalık bir cenaze töreninden sonra defin etmek üzere yolculuğa çıktık.

Merhum Hüseyin amcanın oğlu, köylerinde görevli hocanın bulunmamasından dolayı benim de cenazeye gelmemi istediler. Ben de kabul edip cenaze nakil aracına binerek şoförün yanına oturdum. Yolu bilmediğimizden yanımıza köy yolunu bilen bir cenaze yakınının da binmesiyle yolculuğa başladık. Cenaze konvoyumuz birkaç araçtan oluşuyordu. Kış olmasından dolayı camlar buhar yapıyor, yanımda oturan ağabey elinde bez sürekli camı siliyordu, aracın arka tarafında cenaze önde biz hafif sesle muhabbet edip epey yol aldıktan sonra köy yoluna girdik. Yolun bozuk olması nedeniyle aracın sağ tekerindeki zincir koptu, müsait bir yerde durarak arka araçtakilerin yardımıyla onu tamir ettik ve yolumuza devam

^{*} Uzunkavak Selvili Camii İmam-Hatibi / KOCAELİ

ederken şoför beyin telefonu çaldı. Telefonun sesi dışarıdan duyuluyordu. Arayan şehir dışından evli kızıydı. Yanında misafir olarak bulunan erkek kardeşi Ali'yi uğurlamak üzere otobüs terminaline gelmiş ve babasına haber veriyordu.

- Babacığım, biz terminaldeyiz, otobüs yarım saat sonra kalkacak. Ali'yi uğurlayacağım.
- Tamam kızım, sen bizim ufaklığı bindir gelsin ben onu karşılarım. Biz de şimdi ilçeye bağlı bir köye şuan cenaze götürüyoruz.

Diyerek hasbihal ettiler ve telefonu kapattılar. Şoför bey bana, oğlu Ali'den bahsetmeye başladı, 17 yaşında olup çok yaramaz olduğunu, okumadığını, alkolik ve madde bağımlısı olduğunu söyleyerek ablasının yanına arkadaş ortamından uzaklaşıp biraz hava alması için gönderdiğini söyledi. Hocam, sövdüm olmadı, dövdüm olmadı deyip benden de düzelmesi için dua istedi. Yolumuza devam ederken tekrar kar yağışı başladı, yollar kapandığı için belediyeden istenen greyder önümüzde yolu açıyor biz de onu takip ediyorduk, şoför beyin telefonu yine çaldı arayan kızıydı:

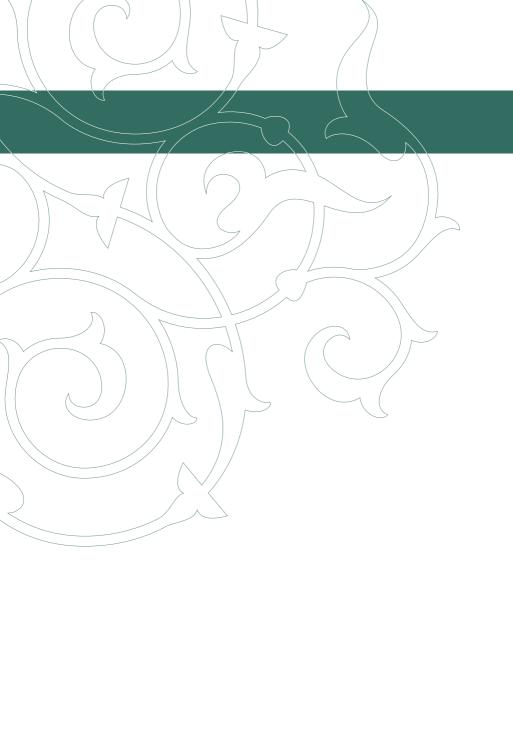
- Buyur kızım!
- Babacığım! Ali'nin nöbeti tuttu muavinle tartışıp kavga ettiğinden otobüse almadılar şu anda terminaldeyiz, otobüs de gitti ben Ali'yi sakinleştiremiyorum.
 - Kızım sen telefonu Ali'ye ver ben onunla konuşayım!
- Baba istemiyor, şu anda herkese saldırıyor ne yapacağımı bilemiyorum.
- Kızım sen hemen 155'i ara onu polise teslim et, bir yerden kahve bul içir o sakinleşir, kendine gelirse bir sonraki otobüse bileti yenile Ali'yi gönder, deyip telefonu kapattı.

Cenaze nakil aracında sessizlik hâkim olmuştu, beş dakika sonra tekrar çalan telefonun müziği sessizliği bozdu. Arayan şoför beyin şehir dışındaki evli kızıydı:

- Buyur kızım!
- Babacığım! Polis geldi bir şey yapamayacağını söyleyip madde bağımlısı diye tutanak tuttu ve gitti biz terminaldeyiz.
 Ali hiç kendine gelecek gibi görünmüyor, hap istiyor. Şimdi ne yapalım baba;
- Kızım! Bak şu an cenaze arabasındayım, hocam da var yanımda konuşamıyorum.
- Kızım sen onu al eve götür ben işim bitince, idareden izin alıp akşam arabamla almaya geleceğim, bak o görecek gününü (sinirli bir eda ile) deyip telefonu kapattı.

Cenaze arabasında kimse konuşmuyor, âdeta hepimiz yas tutuyorduk.

Merhumu defin edeceğimiz köy mezarlığına geldik. O kadar çok kar vardı ki hareket etmek çok güçtü. Mezarlığa girdik, oraya çevre köylerden gelen cenaze yakınları ilçede cenaze namazı kılamadıkları için mezarlıkta kar üstünde onlara cenaze namazı kıldırdım. Sonra cenazeyi defin ettik ve geri dönüş yolculuğumuz başladı. Arabada gelirken şoför beye çocuğuna sevgiyle yaklaşmasını tedavi ettirmesini söyledim ve Peygamberimizin çocuklara davrandığı örneklerden bahsederek onu teskin etmeye çalıştım o da memnun oldu bana teşekkür etti. İlçe merkezine geldiğimizde vedalaşarak ayrıldık. Ben de eve gelip, okuldan gelecek olan oğlumu beklemeye başladım. Oğlum okuldan gelince onu kapıda karşılayarak sarılıp yanaklarından öptüm.

Sema YİĞİT*

Kilis, büyüklerin sohbetinde adını sıkça duyduğum benim için esrarengiz ve büyülü bir mekân olarak çocuk zihnimde yer eden bir şehir...Bu nedenle belki de bu şehre hep muhabbet duydum. Ama Kilis'i sevmek için çok daha güçlü nedenlerim var artık. Suriye'de 2011 yılında başlayan iç savaşın ardından ülkemize sığınan mültecilere ev sahipliği yapan şehirlerden biri Kilis. Ev sahipliği dediysem, kendi nüfusundan çok daha fazla mülteciyi ağırlayan türden. Yani dünya üzerinde eşine rastlanılmayan bir insanlık dersi veriyor Kilis halkı tüm dünyaya. Ve işte tam da bu nedenle Ensar Şehri olarak anılmayı hak ediyor...

Uçağımız iniyor ve beni karşılamak için gelmiş güzel insanlarla buluşuyoruz. Gaziantep Havalimanı'ndan Kilis'e doğru yola çıkıyoruz. Geceyi Kilis Polisevi'nde geçirip sabah tam sözleştiğimiz saatte buluşuyoruz. Programımız sabah saat onda. Kilis İl Müftülüğümüzün Dünya Kadınlar Günü münasebeti ile düzenlediği "Göç Bağlamında Kadın ve Dayanışma" konulu konferans için buradayım. Tam iki gün önce yani 8 Mart'ta Kilis üzerine sınır ötesinden roketler atıldı ve Dünya Kadınlar Gününde bir kadın ve bir çocuk hayatını kaybetti. Bu yaman çelişkiyi ruhumuzda hissediyoruz. Programa katılım

^{*} Başvaiz / ANKARA

konusunda bu nedenle küçük bir endişe var, ancak salon hıncahınç doluyor. Kilis valimizin ve rektörümüzün muhterem eşleri de programımıza teşrif ediyorlar. İl müftümüzün açılış konuşmasının ardından konferansa geçiyoruz. İnsanlık tarihi kadar eski olan göç ve peygamberlerin hicretini konuşuyoruz. Hicret deyince Hz. Hacer'i anmadan olmaz. Allah Rasul'ünün Medine'ye hicretini hatırlıyoruz birlikte, Efendimizin kızı Hz. Zeyneb'i, tek başına hicret eden yiğit kadın Hz. Ümmü Gülsüm'ü de... Şair Muhammed İkbal'le bitiriyoruz konuşmamızı, şiirinde öldükten sonra Rasulüllah'a (s.a.s.): "Efendim sana bir şişe kan getirdim. Bu senin ümmetinin namusudur, şerefidir, vicdanıdır. Bu Trablusgarp'da Çanakkale'de şehit olan askerlerinin kanıdır." diyor İkbal. Ve Efendimiz bize de sorarsa ne getirdin diye. "Efendim! Sana bu asil milletin misafirperverliğini getirdik. Kilis halkının merhametini, Türkiye'nin devleti ve milletiyle bir bütün olarak sergilediği insanlığı ve cömertliği getirdik. Yanımızda bu yüzyılda insanlık destanı yazan güzel coğrafyamızın güzel insanlarının vicdanı var, yüreği var... Duygulu anlar yaşıyoruz...

Öğleden sonra Kilis Kız İmam Hatip Lisesinde bizi bekleyen kızlarımızla buluşuyoruz. Kabul olmuş dualarımız onlar bizim, aynı zamanda umutlarımız. Güzel şeyler olacak inşaallah bu memlekette, enerjilerinden, yüzlerindeki gülümsemelerden gençlik aşısı depoluyoruz. Yüce ideallere sahip olmanın, güzel amaçlar uğruna yaşamanın ve asla yılmadan hedefe doğru yürümenin, inançlı insan olmanın değerini konuşuyoruz birlikte. Değerli insan olmanın değerlere sahip çıkmanın aşamalarını birlikte keşfediyoruz. Ayrılmak zor oluyor onlardan, bir gece daha kalmamızı, bizi evlerinde akşam yemeğinde ağırlamak istediklerini söylüyorlar. Tebessüm ediyoruz bu sevimli davetlere ve belki bir gün tekrar buluşma duasıyla Kilis'i bir kez daha sevdiğimizi düşünerek veda ediyoruz gençlere... Ümidimiz daha bir artıyor gelecek adına, dünyamızda yaşanan tüm olumsuzluklara inat...

Artık biraz daha hızlandırıyoruz adımlarımızı. Çünkü Kilis'te yapmak istediğimiz bir ziyaret daha var. Sınıra doğru yola koyuluyoruz. Öncüpinar Konteynerkent'e yaklaşırken içeri girme ihtimalimiz üzerine konuşuyoruz yol arkadaşlarımla. Güvenlik nedeniyle girişler sınırlı ancak İl Müftümüzün telefonu işe yarıyor ve bizi alıyorlar. Hemen gözümüze Diyanet İşleri Başkanlığımızın aşevi takılıyor, gururlanıyorum bu hizmetten. Burada pişen yemek ve ekmekler sınırın ötesine gidiyor, orada çadırlarda onbinlerce Suriyeli olduğunu öğreniyoruz. On iki bin kişinin kaldığı konteynerkentin sokaklarında bir süre yürüyoruz. Rastgele bir ziyaret yapmak için bakınırken solumuzda pencerede bir çocukla selamlaşıyoruz. Derken içerideki kadınlar çıkıyor dışarı. "Es-selamü aleyküm" diyoruz ve "aleyküm selam" diyor hanımlar, ortak kelimelerimizi kullanıyoruz keyifle. İçeri girmek için izin istiyoruz, elbette diyorlar ve bizi buyur ediyorlar evlerine, defalarca "tefaddal" diyorlar. Konteynır evlerine değil yüreklerine çağırıyorlar âdeta. "Burası matbah" diyor mutfak olarak kullandığı iki odadan birini gösteriyor. Küçük bir banyo var kenarda, "hammam" diyor burası da. Geriye kalan diğer oda ise hem salon, hem oturma odası hem de misafir odası işlevi gören tek odaları. Bütün ev kamyon kasası büyüklüğünde bir alan diye düşünüyorum. Odaya doğru buyur ediliyoruz, içeri girip oturmamız için ısrar ediyorlar. Az önce camda gördüğümüz çocuk koşarak odaya giriyor ve boş odada bize doğru dönüyor. Sağ eli ile yerdeki minderleri işaret ederek hiç konuşmadan, kıpırdamadan öylece duruyor minik bedeniyle. Göz göze geliyoruz, gözleri ile bizi kalbimizden tutup içeri davet ediyor büyük bir özenle... Ubeyde...Daha iki yaşında bir bebek sayılır hâlâ bana göre. Adı da bedeni gibi şahitlik ediyor minikliğine... Ubeyde... Minik kul... Ubeyde babası iş aramaya gittiğinde evinin erkeği oluyor misafir ağırlayan ve yedi aylık kızkardeşi Nihal'in de ağabeyi aynı zamanda. Büyüklerinden öğrenmiş olduğu misafirperverliği ispatlıyor minik elleriyle buyur ederken bizi...

İçimde bir sızı yolunu kaybetmiş gibi ordan oraya geziniyor. İki yaşında bir çocuğu hızlıca büyüten nedenleri düşünmemeye çalışarak oturuyoruz yerdeki minderlere. Gözlerini hiç ayırmıyor bizden Ubeyde, biz annesiyle konuşurken bilindik şımanklıklar sergilemiyor. Ubeyde'nin annesi matematik öğretmeni olduğunu söylüyor Suriye'deyken, ama artık diyor ve yarım kalan cümlesini boyun bükerek öylece bırakıyor odanın ortasına. Kızkardeşini tanıştırıyor bizimle ve hemen yanıma oturan annesini. Çocukları seviyoruz bir süre, savaştan hiç bahsetmeden. Çocuklar... Savaşı bile tahammül edilebilir bir duruma çevirebilen çocuklar...

Biraz daha sohbet edip izin istiyoruz kalkmak için. Hep bir ağızdan "gahve, gahve" diyorlar ve izin vermiyorlar. İtiraz etmiyoruz. Übeyde'nin çektiğimiz fotoğraflarını gösteriyoruz telefonlarımızdan. Übeyde içten içe memnun olmuş ama bunu çok belli etmek istemeyen bir koca adam gibi bakıyor telefonun ekranına. Kahvelerimiz geliyor. Suriye'ye özgü "hell'li (kakuleli) kahvelerimizi yudumluyoruz. Biz biriz, kardeşiz, diyor konteynır komşusu olan hanım. Elbette kardeşiz, diyoruz. Biz sizi Allah için seviyoruz ve dua ediyoruz... Bizim insanımızın ikram ettiklerinden onlar da bize ikram ediyor yüzlerinde hiç eksik olmayan bir tebessüm ve minnetle... Ne kadar da benziyor misafirperverliğimiz. Kardeşiz ne de olsa Müslümanız elhamdülilah...

Vedalaşıyoruz, Allah'a emanet ediyoruz birbirimizi... Ubeyde eşlik ediyor bir süre yalınayak... Minicik elleriyle el sallıyor bize kocaman yürekli Ubeyde...

Ankara'ya dönerken buruk bir duyguyla, ensar olma bilincine hayat veren güzel insanları ve Ubeyde'yi bırakıyorum ama asla yalnız olmadıklarını bilerek...

Gülay SORMAGEÇ*

ğrencilerim teneffüse çıkmıştı. Ben de sınıftan odama geçtim, bilgisayardan müzik dinliyordum. Hem dinliyor hem de dinleniyordum. Bir taraftan derse girdiğimde neler yapmam gerektiğini bir kez daha gözden geçiriyordum. Öyle dalmışım ki kapı zilinin çalmasıyla irkildim. Odamdan kapıya bakmak için çıktım ve kapıda genç bir çift ile karşılaştım:

– Hoş geldiniz, buyurun.

İkisi de biraz tedirgindi. Yüzlerine yayılan hoş bir tebessümle aynı anda:

- Hoş bulduk. Hoca hanım siz misiniz?
- Evet benim, size nasıl yardımcı olabilirim?

Hanımefendi ve eşi:

- Biz müftülükten geliyoruz. Müftü efendi size yönlendirdi dediler.
 - Lütfen içeri buyurun.

Misafirleri odama aldım.

Ben kendimi tanıttım misafirlerim de kendilerini tanıttılar.

 $^{^{\}ast}$ Kur'an Kursu Öğreticisi, Çorlu / TEKİRDAĞ

- Hocam biz bazı problemlerimizi sizinle paylaşmak istiyoruz. Bizi dinler misiniz?
- Elbette dinlerim. Bundan hoşnut olurum. Çünkü biz sizin için varız.

Önce hanımefendi:

– Hocam ben lise mezunuyum 6 yıllık evliyiz. Şimdiye kadar kendi içimde ikilemler yaşadım. Dinimi nasıl yaşamam gerektiğine dair zaman zaman kendimi sorguluyorum. Dinimi sevmem hayatıma ne katıyor? Namazımı kılmalıyım diyorum, bazen devam ediyorum bazen bırakıyorum. Bu durum da beni rahatsız ediyor. Bir arayış içindeyim.

Apartmanda komşularım Kur'an okumak ve dinî sohbet için toplanıyorlarmış beni de çağırdılar, ben de belki sorularıma cevap bulabilirim diye katıldım. Sorularıma cevap bulamadığım gibi kendimle ciddi çelişkiye düştüm. Çok günahkâr olduğumu düşünmeye başladım. Eşimi de bu konuda rahatsız ediyorum ona da sıkıntı veriyorum. Çıkış yolu arıyoruz ne yapalım?

- Hanımefendi, insanlar günah işler. Bu yüzden Mevla'nın bize tövbe kapısı diye bir kapı açtığını biliyoruz değil mi?
- Evet biliyorum da şimdiye kadar yapamadığım, yerine getiremediğim sorumluluklarım ne olacak diye düşünüyorum.
- Biliyor musunuz; insanlar Allah Rasulü Efendimize de gelmişler, sıkıntılarını dile getirmişler onunla paylaşmışlar. Hz. Peygamber onlara hiçbir zaman her şeyin sonunun geldiğini söylememiş. Hep umudu, müjde ve samimiyeti görüyoruz onda. Zaten bir hadisinde de şöyle buyurur:

'Korkutmayınız, müjdeleyiniz. Nefret ettirmeyiniz sevdiriniz.'

Bizim çıkış noktamız bu olmalı. Sevgi, umut, barış, müjde. Sizler bizim için önemlisiniz ve bizim için değerlisiniz.

- Hoca hanım yüreğime su serptin. Sevgi, umut, barış, müjde... Hımm!.. diyerek gülerek başını salladı.
- Üstelik kardeşliği 'din kardeşliğini' öğütleyen bir dinin mensubuyuz. Din insanın mutluluğu için vardır. İç huzuru için vardır. Ahlaki erdemler için vardır. Bu çerçevede inşallah kafanızdaki sorular zaman içinde cevabını bulacaktır dedim.

Sonra beyefendi konuştu:

– Hocam aylardır eşim doğru dürüst uyumuyor. Kitap okuyor. Yemeğimizi yiyoruz hemen kitabını eline alıyor âdeta normal hayattan kopuk yaşıyor. Bu durumu beni rahatsız ediyor. Açıkça söylemem gerekirse size gelirken de hiç umutlu değildim. Ama artık umutluyum.

Size çok teşekkür ediyorum. Sizinle tekrar görüşebilir miyiz?

– Tabii ki, zaten Hanımefendiyi yarın tekrar bekliyorum. Görüşmek dileğiyle...

Ertesi günü aynı saatte hanımefendi geldi. Canlı ve umut yüklüydü. Kendisine okuması için bir kitap hediye ettim. Böylece zamanla güçlü bir güven oluştu aramızda. O gün bugün hep birbirimizi arıyor, soruyoruz. Hanımefendi Kur'an okumayı da istedi ve öğrendi. Üstelik bir de kızları oldu. Geçen üç yıl böylece kazançlı ve anlamlı bir üç yıl oldu.

Sanırım sevmekle başlıyor her şey; çiçeği, böceği, toprağı, hayatı sevmek, insanı sevmek. Beklentisiz yüreğini açabilmek. İnanmanın ve umudun azatlığında kelamın yolcusu olabilmek.

Yıldız MUMYAKMAZ*

Mahallenin ortasında yer alır camilerimiz... O dev cüsseli kubbeleri ve semaya niyaz eden minareleriyle... Yanı başında ya da avlusunda veyahut da zemin katında mütevazi binalar, ikiz kardeşleri, Kur'an kurslarımız.

İşte bir çocuk, koşarak geliyor. Gözündeki o ışıltı, görülmeye değer. Neredeyse dünyayı aydınlatacak kadar parlak. Yüzündeki masumiyet, tatlı yaramazlıklarla örtüşmüş. Hareketlerinde bir kıvraklık, konuşmasında bir zekâ. Bilgiye aç, öğrenme iştahı yüksek. Gülen bir yüz karşısında şen kahkahalar atan, asık bir suratla karşılaşınca da hemen ciddileşip o güzel gözlerinden yaşlar akıtan kendi gibi insan sarrafı arkadaşlarının arasına karışıyor. Birden aklına oyun geliyor, bilgisayar geliyor, tatil geliyor. "Niye buradayım?" diye kendini sorgulamaya başlıyor. Düşünceleri, cıvıl cıvıl seslere karışıyor.

"Gel benim evladım, gül goncam, cennet kokulu yavrum." diye bir ses yükseliyor sınıfta. "Hoş geldiniz, ne iyi ettiniz de geldiniz." sözleriyle, karşısında şefkatle açılan bir kucak buluyor. Annesinin gözleri gibi bakan bir gözle karşılaşınca unutuveriyor neleri feda ettiğini. Ve çocuklar anlıyor ki, buraya boşuna gelmemişler. İşte ağaç yaşken eğilir sözünü uygulama

^{*} Veysel Karani Kur'an Kursu Öğreticisi / AFYONKARAHİSAR

zamanı... Yaratılıştaki masumiyeti, hayata geçirme anı... Ve teslim ediyor çocuklar kendilerini, o emin ellere...

İşte başka bir taraftan bir genç geliyor, isteksiz adımlarla. Her bir adım ileriye değil sanki geri geri atılıyor. Kafasında ise bin bir düşünce kol geziyor. Toz pembe hayaller kurup tam tahtını kuracakken birden siyah bulutlar sarıyor etrafını, bir rüzgâr bir fırtına.. Tepe taklak oluyor, ne taht kalıyor ne de bahtı. Umutsuzluk kuyusuna düşüveriyor, en derininden. Gri yok şu an onun hayatında. Her şey ya beyaz ya da siyah. O yüzden gel gitler yaşıyor. Bu ruh haliyle bir taraftan da "Benim burada ne işim var ki, ah anne ah, hep senin yüzünden." diye söyleniyor. Ne kadar adımlarını yavaşlatsa da, kahır dolu hayıflansa da kendini kursta buluyor.

"Gel benim delikanlım, nazenin dallarını göğe uzatmış fidan boylum." diye gülümseyen dudaklardan dökülen bir ses duyuyor. "Hoş geldiniz hepiniz." deyince fark ediyor etrafını. Meğer tek başına değilmiş. Aynı duygu ve düşünceleri, zihinlerine hapsetmiş yaşıtları da oradaymış. Sevinsin mi, üzülsün mü, daha buna karar veremeden "Ne iyi ettiniz de geldiniz." sözü yankılanıyor kulaklarında. Ve gençler anlıyor ki buraya boşuna gelmemişler. İşte, her türlü karmaşık düşünceleri esaretten kurtarma zamanı. Yanlışa düşmenin en kolay, ayağın kaymasının en yakın olduğu şu yaşta dengeyi bulma anı. Pembe ve siyah gözlükleri çıkarıp, hayata objektif gözlerle bakma zamanı. Ve böylece teslim ediyor gençler kendilerini, o emin ellere...

Bir diğer yoldan, bir yetişkin geliyor. İki zıt düşünce beynini kemirmekte. Büyük bir mücadele var iç aleminde. Âdeta boğuşuyor hücum eden kelime ve cümlelerle. Önce "Evin işi, çoluk çocuk, el gün" gibi kelimeler ağır basıyor ve hüzne dönüşüyor, yüzü gölgeleniyor. Sonra "Yok yok, artık zamanı geldi. Ev de bulunur, iş de. Öğrenmeliyim, okumalıyım. Bu vak-

te kadar gelmediğim kabahat." cümleleri sıralanıyor ve güller açıyor yüzünde, güneş doğuyor.

"Gel kardeşim" diye bir el uzanıyor sevgiyle. "Hoş geldiniz, ne iyi ettiniz de geldiniz." sözüyle kendine geliyor. Sıkı dostluklar ve ahbablık kuracağı insanlarla tanışıyor. Ve yetişkinler anlıyor ki buraya boşuna gelmemişler. İşte bu zamana kadar kat edilen yolun kalan yarısını doğru yol üzerinde devam etme zamanı. Eşine, çocuğuna, komşusuna, akrabasına aynı zamanda kendine ve en önemlisi de Rabbine, davranışlarıyla haklarını ödeme zamanı. Ve böylece teslim ediyor yetişkinler kendilerini, o emin ellere...

Yavaş adımlarla, en son bir ihtiyar geliyor. Ya da durun. İsterseniz ihtiyar değil de yetişkin üstü diyelim. Onun bu yavaş olması, isteksizliğinden değil. Aksine, o kadar çok istemesine rağmen, ayakları bu kadar adım atmasına müsaade ediyor, dizleri ancak bu kadar izin veriyor. "Bu yaşıma kadar niye gelmedim ki?" diye bir ah çekiyor derinden. "Her şeye kafa yordum, gönül verdim de niye bu konuda geç kaldım." diye kahırlanıyor pişmanlıktan. Sonra da "Ya öğrenemezsem, bu yaşta kafam almazsa, ya herkese mahcup olursam." endişesi sanyor düşüncelerini.

"Gel benim can teyzem." diye bir el uzanıyor o nur ellere. Öpüp ak alnına koyuyor. "Hoş geldiniz, ne iyi ettiniz de geldiniz." sedası onlara ilaç gibi geliyor. Gönül yaralarına merhem bulacak, manevi tedavi görecek yerde olmanın sevincini yaşıyorlar. Ve yetişkin üstü anlıyor ki buraya boşuna gelmemişler. İşte zararın neresinde olunursa olsun, dönülüp de kâr etme zamanı. Ömrün son demlerini, güzellikle, sözlerin en hayırlısıyla geçirme anı. Yazdan kalma hasadı, sonbaharda devşirme zamanı. Ve böylece teslim ediyor yetişkin üstündekiler kendilerini, o emin ellere...

Bir öğretici olarak, yüreğimin içinde göz göz olan sevgi pencerelerinden seyrine daldığım, bakmaya doyamadığım,

gözlerimi alamadığım bir "Kur'an Kursu" manzarası çizdim gönül tuvalimin üzerine. Renklerin bozulmayacağı, görüntünün kaybolmayacağı, emeklerin zayi olmayacağı bir gün için...

Kadriye DOĞAN*

Yıllar önce deniz kenarında olan bir Anadolu şehrinde yeni göreve başlamıştım. Başkanlığımızın bünyesinde henüz çok az sayıda bayan görevli vardı. Görev yaptığım ilde de daha önce hiçbir bayan vaize veya uzman görev yapmamıştı. Büyük bir hizmet aşkı ile göreve başlamış; şehrin her tarafında programlar yaparak müftülüğümüzün bayanların gelip soru sorabilecekleri dertlerini paylaşabilecekleri bir mekân olduğunu anlatmak için koşturuyordum. Âdeta çarşıda, pazarda her karşılaştığım hanımla konuşuyor, kendimi tanıtıyor, müftülüğümüze ve programım olan camilere davet ediyordum. Daha önce çabuk iletişime geçemeyen biri olarak her gördüğüm hanıma kendimi tanıtma çabama eşim bile hayret etmişti.

Tabii bu çabamı takdir edenler olduğu gibi bu çabanın boşuna olduğunu, hiç kimsenin evinin rahatlığını bırakıp da camilerdeki programlara gelmeyeceğini söyleyenler, camilerdeki programlara gelse birkaç yaşlı teyzenin katılacağını söyleyerek moralimi bozanlar da oluyordu.

Evet, gerçekten de ilk günlerde bir iki yaşlı teyze idi cemaatim. Müftülükte bazen akşama kadar bekleyip hiç soru gelmeden ayrıldığım olurdu. Şükürler olsun daha sonra cema-

^{*} Din Hizmetleri Uzmanı / KASTAMONU

atim de, soru sormak veya danışmak için müftülüğü arayanlar da, gelenler de kalabalıklaştı.

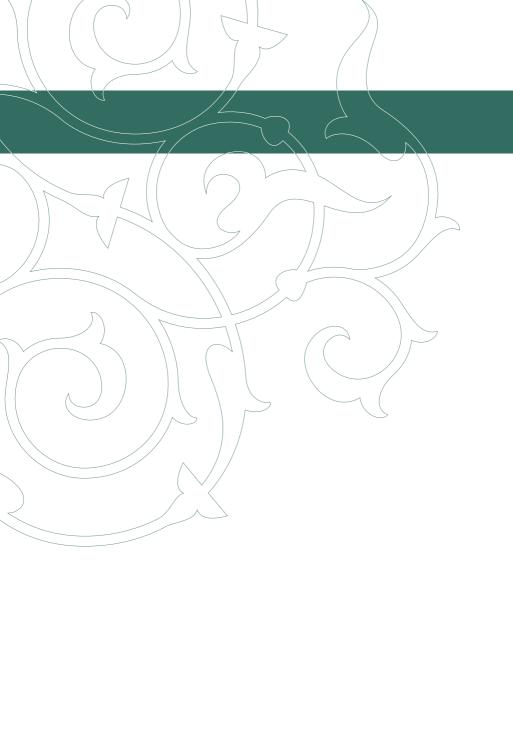
İşte o ilk günlerden birinde Camiler Haftası nedeniyle şehrin ziyaret yerlerinden biri olan tarihî bir camide program yapmıştım. Camilerin önemini, cami yaptırmanın faziletini anlatıyordum. Camiyi ziyarete gelen bir hanım tesadüfen programı görmüş kenara oturup bizi dinlemeye başlamıştı. Bir ara elini kaldırıp bir şey söylemek istediğini belirtti. Camilerin ancak cuma günleri tam olarak dolduğunu, diğer günleri boş olduğunu, günümüzde artık cami yapılmasına gerek olmadığını, buralara yapılan yatırımın boşa olduğunu söyledi. Hanımın üzerinde spor bir kıyafet vardı, spor dönüşü camiye uğramış olduğu belliydi. Ben de eğer bu şekilde düşünülecek olursa spor salonları ve stadyumlarda belli zamanlarda dolduğunu diğer zamanlarda boş olduğunu o zaman onların da yapılmaması gerektiğini söyledim. Nasıl buralara toplumun ihtiyacı varsa camilere de ihtiyaç olduğunu anlattım. Bu cevabımdan sonra düşündü ve bana hak verdiğini söyledi. O günden sonra her programa katıldı. Müftülüğe gelir, sorular sorar, sohbet ederdi. Simdi başka bir şehirde görev yapmama rağmen telefonla hâlâ birbirimizi arayıp konuşuyoruz.

O gün programı bitirmiş, camiden ayrılmak üzere iken yaşlı bir teyze bir şey soracağını söyleyerek beni kenara çekti, kendisi ve eşinin hayallerinin cami yaptırmak olduğunu, ancak bu hayali gerçekleştiremeden eşinin vefat ettiğini anlattı. Kızım, bir kimse cami yaptıracak kadar parası olmasa bir miktar yardım etse yine de cami yaptırmış gibi sevap kazanabilir mi diye sordu. Ona, elbette yapılan hiçbir iyiliğin Allah Teâlâ tarafından karşılıksız bırakılmayacağını, mutlaka mükâfatının misliyle verileceğini anlattım. "O zaman beni müftünün yanına götür" dedi.

Müftülüğe telefon edip sekreterden müftü beyin müsait olup olmadığını öğrendikten sonra teyzenin koluna girip müf-

tülüğe götürdüm. O şehirde yaşamış olmasına rağmen müftülüğün nerede olduğunu dahi bilmiyordu. Eşinin vefatından sonra evlatlarını da bir bir kaybetmiş, yalnız başına bir evde yaşıyor, okuma yazma bilmediği için telefon dahi kullanamıyordu. Programımızı da belediye hopörlerinden duymuş âdeta koşarak gelmişti. 65 yaş aylığı alıyordu, aylığı ona rahat rahat yetip artıyordu. Sıkıca kolumdan tutup müftülüğe giderken yolda bunları anlattı teyze, iki kelimesinden biri şükür olan teyzenin takvası her hâlinden belliydi. Böylece müftü beyin odasına girdik. Kan ter içinde kalan teyze bana sorduğu sorunun aynısını müftü beye de sordu. Müftü bey de aynı cevabı verdi. Program yaptığımız caminin çatısının tamire ihtiyacı olduğunu, yağmur sularının yer yer aktığını söyledi. Nene çantasını açtı ve o dönemin parası ile yüklüce bir para çıkarttı. Hâlinden ve kıyafetinden maddi durumunun pek iyi olmadığı anlaşılan teyzeden böyle bir yardımı ne ben ne de müftü bey beklemiyorduk.

Bu para eşi ile beraber cami yaptırmak için sattıkları bir tarla ve 65 yaş aylığından biriktirdikleriydi. Bunun özellikle o caminin çatısında kullanılmasını istediğini söyledi. Müftü bey vakıf memurunu çağırıp parayı teslim aldı, makbuzunu da teyzeye uzattı. Teyze ağlıyor bu güne kısmetmiş diyordu. Müftü bey de ben de bu olay karşısında çok duygulanmıştık. Gerçekten de o para o caminin çatısı için yeterli oldu, çok duygulanan müftü bey bunu vaazlarında dile getirdi. Ben ise beni mahcup etmediği için Allah'a şükrediyordum. Allah bana gurbet elde çocuklarımla ziyaret edip el öpebileceğim bir teyze de kazandırmıştı.

Mustafa YAVUZ*

Yetim kimdir? Gerçek şu ki hiçbir tarif, yetim bir çocuğun babasından söz açılınca döktüğü iki damla gözyaşı kadar "yetim" kelimesinin anlamını ifade edemez.

Yetimler, toplumumuzun kanadı kırık kuşlarıdır. Korkutmak, sesi yükseltmek onları ürkütür. Kalplerinde tamiri mümkün olmayan yaralar açar.

Yetimin ne kadar hassas bir yapıya sahip olduğunu geçen yıl yaz Kur'an kursunda öğrendim. Hz. Peygamber'in yetimlerle ilgili tavsiyelerini, Rabbimin Kur'an'daki uyarılarını daha önce defalarca okumam ve anlayıp anlatmaya çalışmama rağmen yetimliğin ne olduğunu tam olarak anlayamadığımı o zaman fark ettim.

Bir gün sabahleyin hemen müftülüğümüzün üst katında yer alan bayan hocalarımızın gözetimindeki kursumuzu da ziyaret edeyim dedim. Yeni çocuklarla tanışmanın, onlarla sohbet etmenin arzu ve heyecanı içerisinde selam vererek sınıftan içeriye girdim ve âdet olduğu üzere sıradan tanışmaya başladım.

Çocuklardan okullarını, sınıf ve ailesini anlatmalarını, babalarının ne iş yaptığını söylemelerini istiyordum.

^{*} İlçe Müftüsü, Cide / KASTAMONU

Hemen öğretici masasının yanında oturan, mahzun bakışlara sahip iki kıza döndüm ve adlarını sordum. Çocuklar isimlerini söyledikten ve kardeş olduklarını anladıktan sonra babalarının ne iş yaptığını öğrenmek istedim ve bir kere ağzımdan, "Babanız ne iş yapıyor" demiş bulundum. Keşke demeseydim, hiç sormasaydım. Nerden bilirdim ki, "babanız ne iş yapıyor" sorusunun bu kadar ağır olacağını, çocukları gözyaşlarına boğacağını! İki kız kardeş başladılar ağlamaya.

Acaba bir hata mı yaptım, diye kendi kendime sordum. Ne yapacağımı da bilemedim. Onlar ağladıkça bende değişik duygular meydana geldi.

Çocukların babasının vefat ettiğini öğrenmemle beraber ben de başladım, içten içe ağlamaya ve bir hafta kendime gelemedim. Bir yetime babasını sormanın ne kadar ağır bir soru olduğunu, onları ne kadar derinden yaraladığını işte o zaman anladım. Ve hemen aklıma Rabbimin buyruğu olan, "Öyleyse sakın yetime kötü davranma." (Duha, 93/9.) ayeti geldi.

Anladım ki, yetimi incitmek için bağırıp çağırmak, sert davranmaktan geçtim, "Baban ne iş yapıyor" demek yetiyormuş! Bundan sonra hangi kursu ziyaret etsem babalarını soramadım. Ya içlerinde bir yetim olup da boynunu büküp ağlarsa diye.

.

Rabbimizin Kur'an'da sıklıkla vurgu yaptığı, Hz. Peygamber'in üzerinde titrediği, insanlığın ortak ve selim vicdanının var gücüyle sahiplendiği çocuktur, yetim. Bugün dünya insanının dini, inancı ne olursa olsun, yetim çocuklar için evler açması, vakıflar kurması, yardım kampanyaları düzenlemesi, yetimlere kol kanat germenin insanlığın ortak değerlerinden birisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Yetim zayıftır, bir tarafı her daim noksan ve eksiktir. Çünkü babası yoktur onun. Zayıf ve korunmaya muhtaçtır. Hz.

Peygamber'in şu ifadesi ne kadar da anlamlıdır: "Allah'ım! Ben, yetimin ve kadının, bu iki zayıf insanın hakkını ihlal etmekten insanları şiddetle sakındırıyorum." (İbn Mace, Edeb, 6; İbn Hanbel, II, 440.)

Yetim toplumun emanetine verilmiş, sahip çıkılması gereken, narin, kırılgan ve en ufak bir fırtınada bütün dünyası yerle bir olandır. Bu nedenle yetimi azarlamak, bağırıp çağırmak, hor görüp sesini yükselterek konuşmak, Allah katında ikaza neden olan, (Duhâ, 93/9.) Hz. Peygamber'in şahsında bütün müminleri titreten bir tayırdır.

Yetim boynu bükük, kanadı kırık, yüreği burkulmuş, gönlü hüzünle dolu olandır. Yetim ile beraber olan, yaşayan, hizmet eden, hatta konuşan kişi; söz, tutum ve davranışlarında nazik, ince ve hassas olmalıdır. Unutmamak gerekir ki, yetim kırılgan bir kalbe, hüzünlü ve duygusal bir yapıya sahiptir. Yetime sert, kaba ve acımasız davranmak, itip kakmak, ancak ve ancak inanmayan, inanmış gibi görünüp nifak dolu bir kalbe sahip olan ve hesabı inkâr edenlerin özelliğidir. (Ma'ûn, 107/2.)

İnsanlar bir araya geldiklerinde ve aralarındaki konuşma esnasında yetim kelimesi dile getirilince derinden, sessiz bir hüzün ortamı kaplar ve vicdan sahibi herkes onlar için bir şeyler yapmaya çalışır. Bunun karşısında vicdanını ve insanlığını kaybetmiş, değerlerden yoksun olup da yetime zulmeden, mallarına el koyan kişiliksiz insanların da varlığını unutmamamız gerekiyor. Zaten biz unutsak da Allah unutmuyor ve yetimin varlıklarına göz dikenlerin, mallarına haksız el koyanların karınlarına ateş dolduracakları ve cehennemi boylayacakları tehdidiyle uyarıyor. (Nisâ, 4/10.)